

Täysistunto

Keskiviikko 18.6.2025 klo 14.00—19.34

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 19.34.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—16.01 ja 18.03—19.34) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.01—18.03).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Talousvaliokunta on 17.6.2025 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Vilhelm Junnilan. Ympäristövaliokunta on 17.6.2025 valinnut puheenjohtajakseen edustaja Jenni Pitkon.

3. Eva Biaudetin vapautuspyyntö lakivaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 55/2025 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 19.6.2025 kello 10 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 19.6.2025 kello 7.

4. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 64/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan jäseneksi edustaja Sandra Bergqvistin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikeenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2025 vp

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 8/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Keskustelu asiasta päättyi 16.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on edustaja Vesa Kallio edustaja Petri Honkosen kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset kolme lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 37/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 22; poissa 14 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 84; poissa 14 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Vesa Kallion ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 163, ei 22; poissa 14 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 13/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 17/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2025 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 16.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Petri Honkonen on edustaja Hannu Hoskosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Keskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Anna Kontulan kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 153, ei 32; poissa 14 (äänestys 4).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 13/2025 vp sisältyvät 1.—290. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä HaVM 15/2025 vp ehdotetun uuden, 291. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 62; poissa 15 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 41/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 8/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Keskustelu asiasta päättyi 17.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Krista Mikkonen on edustaja Mai Kivelän kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset kaksi lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 41/2025 vp sisältyvät 1.—14. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Mietintö ”jaa”, Krista Mikkosen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 121, ei 62; poissa 16 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Krista Mikkosen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 121, ei 62; poissa 16 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 31/2025 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 4/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Keskustelu asiasta päättyi 16.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Petri Honkonen on edustaja Hanna Kososen kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 31/2025 vp sisältyvät 1.—7. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Petri Honkosen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 140, ei 44; poissa 15 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 10/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Keskustelussa edustaja Kim Berg on edustaja Hanna-Leena Mattilan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Lisäksi keskustelussa edustaja Kim Berg on edustaja Ville Merisen kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset neljä lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 9).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 36/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Kim Bergin ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 84; poissa 16 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Kim Bergin ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Kim Bergin ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Kim Bergin ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 83; poissa 16 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveys-säännöstöön (2005) tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 35/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 12/2025 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Ensin päätetään sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön StVM 12/2025 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveyssäännöstöön (2005) tehtyistä muutoksista ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Keskustelu asiasta päättyi 17.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Keskustelussa edustaja Ville Merinen on edustaja Bella Forsgrénin kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen perusteluja koskevan ehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 35/2025 vp tarkoitetut Maailman terveysjärjestön kansainväliseen terveyssäännöstöön (2005) tehdyt muutokset. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 35/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Terveys­säännö­stön ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Ville Merisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain 46 ja 55 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 7/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 16.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Saara Hyrkkö on edustaja Aki Lindénin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 62; poissa 15 (äänestys 15).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 44/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 218/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Keskustelu asiasta päättyi 16.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Lotta Hamari on edustaja Tiina Elon kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 218/2024 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Lotta Hamarin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 122, ei 61; poissa 16 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 17/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Hanna Räsänen on edustaja Petri Honkosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään. Lisäksi keskustelussa edustaja Hanna Räsänen on edustaja Petri Honkosen kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset kaksi lausumaehdotusta. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 38/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Hanna Räsänen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 84; poissa 15 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Hanna Räsänen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 99, ei 84; poissa 16 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

14. Valtioneuvoston puolustusselonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2024 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 5/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt päätetään puolustusvaliokunnan mietinnön PuVM 5/2025 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Puolustusvaliokunnan puheenjohtajan Heikki Auton esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Tämän jälkeen puolustusministeri Antti Häkkäselle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Palautekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi ja puoli tuntia. — Keskustelu alkaa. Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Heikki Autto, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.23 **Heikki Autto kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvaliokunta on laatinut mietinnön ensimmäisestä Nato-ajan puolustusselonteosta. Kyseessä on tiettävästi puolustusvaliokunnan historian suuritöisin hanke. Prosessin aikana kuultiin yli 120:tä asiantuntijaa ja saatiin kymmeniä kirjallisia lausuntoja. Työn määrätietoisesta eteenpäinviemisestä on annettava iso kiitos edustaja Kopralle, joka on toiminut valiokunnan puheenjohtajana kuulemisten aikaan.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Haluan myös osoittaa valiokunnan puolesta kiitokset puolustusministerille, puolustushallinnolle sekä koko valtioneuvostolle hyvästä ja kattavasta selonteosta. [Vasemmalta: Mites valiokunnalle!]

Valiokunnan uutena puheenjohtajana haluan lämpimästi kiittää koko puolustusvaliokuntaa erittäin rakentavasta ja, voi sanoa, yksituumaisesta työskentelystä. [Eduskunnasta: Kiitos!] Vasemmistoliitto jätti mietintöön vastalauseen, mutta edustaja Furuholmin rakentava tapa työskennellä valiokunnassa ansaitsee myös täyden tunnustuksen. Vaikka mietinnössä onkin mukana vastalause, isossa kuvassa voidaan todeta puolustuspoliittikkamme perusteista vallitsevan laaja yksimielisyys.

Ulkoasiainvaliokunta, hallintovaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat selonteosta lausunnon puolustusvaliokunnalle. [Timo Heinonen: Hyviä oli nekin!] Kiitos myös näille valiokunnille perusteellisesta ja analyyttisestä työstä. Valiokuntien näkemyksiä on tuotu kattavasti esiin mietinnössä.

Myös tällä vaalikaudella ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon ja puolustusselonteon valmistelua on ohjannut kaikista puolueista koostuva parlamentaarinen seurantaryhmä, joka puheenjohtajansa, edustaja Ronkaisen johdolla ansaitsee tässä yhteydessä myös kiitokset. On tärkeää, että ottamalla kaikki puolueet mukaan Suomen puolustuksesta päättämiseen voidaan varmistaa puolustuskyvyn vakaa ja pitkäjänteinen kehittäminen hallituskokoonpanosta riippumatta.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen Nato-kriteerien mukaiset puolustusmenot ovat tänä vuonna noin 7,3 miljardia euroa. Tällöin mukaan luetaan puolustusministeriön hallinnonalan 6,5 miljardin määrärahojen lisäksi sotilaseläkkeet, osa Rajavartiolaitoksen menoista ja ulkoministeriön osuus sotilaallisen kriisinhallinnan menoista.

Puolustusselonteossa linjataan, että Suomen puolustusmenot mitoitetaan ylivaalikautisesti vähintään Naton yhteisesti määrittämälle tavoitetasolle. Tämä on valiokunnan mukaan perusteltua. Rahoitustaso kytkeytyy näin myös liittokunnassa parhaillaan käynnissä olevaan keskusteluun siitä, mille tasolle jäsenmaiden puolustusmenot tulee asettaa riittävän pelotteen saavuttamiseksi.

Pääministeri Orpon hallitus on päättänyt, että Suomen Nato-laskentatavan mukaiset puolustusmenot nousevat joka tapauksessa vuoteen 29 mennessä vähintään kolmeen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Puolustusvaliokunta korostaa mietinnössään, että Naton puolustussuunnitteluprosessi antaa konkreettiset ja tarvelähtöiset perusteet sille, mille tasolle Nato-maiden puolustusbudjetit tulee asettaa. Ensi viikon Nato-huippukokouksessa Haagissa budjettilinjauksia tehdään juuri tästä näkökulmasta. Kaikkien Nato-maiden puolustusbudjettien on oltava tasolla, jolla liittokunnan yhdessä asettamat suorituskykytavoitteet saavutetaan. Huippukokouksessa sitoudutaan hyvin mahdollisesti malliin, jossa 3,5 prosenttia on perinteiset Nato-kriteerit täyttäviä suoria puolustusmenoja ja 1,5 prosenttia olisi puolustusta tukevia menoja, esimerkiksi sotilaallista liikkuvuutta edistäviä hankkeita, kyberturvallisuutta, huoltovarmuuskustannuksia ja puolustusteollisia panostuksia. Vuonna 2032, johon tavoiteaikataulu mahdollisesti asetetaan, 3,5 prosenttia tarkoittaisi euromääräisesti Suomen osalta noin 11,4 miljardin menoja puolustukseen.

Kasvat puolustusmenot ovat välttämättömiä Venäjän muodostaman pitkäkestoisen turvallisuusuhan vuoksi. Panostukset rauhaan varautumisen ja pelotteen vahvistamisen kautta ovat kustannuksina huomattavasti pienempiä kuin mahdollisen sodan aiheuttamat mittaamattomat menetykset.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan, hallituksen ja presidentin yhteistyö korostuu Nato-päätöksenteossa. Eduskunnan on saatava kattavaa ajankohtaista tietoa päätöksentekonsa tueksi. Valiokunta pitää selontekoa rakenteeltaan selkeänä ja siinä esiin nostettuja painopistealueita perusteltuina. Myös valiokunnan kuulema laaja asiantuntijajoukko piti selontekoa hyvin valmisteltuna ja siinä esitettyjä kehityslinjauksia puolustuskyvyn kehittämisen kannalta olennaisina. Puolustuselonteon linjausten käytännön toteutuksen osalta valiokunta edellyttää, että tehdyistä toimista informoidaan eduskuntaa vuosittain.

Arvoisa rouva puhemies! Korostan, että puolustuselonteko ei ole vanhentunut, vaan päinvastoin Suomen puolustuksen perusratkaisujen vahvalta pohjalta pystytään reagoimaan myös nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Valiokunta katsookin mietinnössään, että perinteisten kolmen puolustushaaran lisäksi panostukset droonitekniikkaan ja drooneilla taisteleamiseen sekä tekoälyn käyttöön ja avaruuspuolustukseen ovat modernilla taistelukentällä ratkaisevia kyvykkyyksiä, joihin tulee panostaa asianmukaisesti.

Ajankohtaiseen jalkaväkimiinojen palauttamiseen Suomen puolustusarsenaaliin valiokunta on antanut erillisen lausunnon, joten mietinnössä tätä asiaa käsitellään vain lyhyesti.

Valiokunta tarkasteli mietinnössään myös Suomen kokonaisturvallisuuden mallia ja huoltovarmuutta. Huoltovarmuus on Suomelle kriittisen tärkeä ulottuvuus. Kotimaisen puolustusteollisuuden vahvistaminen ja kriittisten tuotantoketjujen säilyttäminen Suomessa mahdollistavat toimintakyvyn myös tilanteissa, joissa kansainväliset toimitukset katkeavat. Puolustusteollisuus luo Suomeen työpaikkoja ja osaamista, joilla on laajempia vaikutuksia kansantalouteen ja innovaatioekosysteemiin. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus tukee nopeaa reagointikykyä kriisitilanteissa.

Valiokunta korostaa selonteon lailla, että Suomen puolustuksen etujen mukaista on turvata Ukrainan sotilaallisen tuen jatkuvuus. Ukrainan kohtalo vaikuttaa olennaisesti siihen, millaiseksi koko Euroopan turvallisuustilanne kehittyy. Suomen on tuettava Ukrainaa voimakkaasti ja niin kauan kuin tarvitaan. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Ukrainan tukeminen on oikein ja myös oman turvallisuutemme kannalta välttämätöntä.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta yhtyy puolustuselonteon näkemykseen siitä, että Suomen puolustuksen toimintaympäristö on epävakaa, vaikeasti ennakoitava ja nopeasti muuttuva. Aggressiivinen Venäjä tunnistetaan pitkäkestoiseksi ja vakavaksi uhaksi niin Suomelle kuin koko euroatlantiselle alueelle.

Turvallisuustilanne voi heikentyä nopeasti, minkä vuoksi Suomen Nato-jäsenyys korostaa sekä kansallisen puolustuksen että liittokunnan yhteisen pelotteen merkitystä. Kyseessä on kolmas erillinen puolustuselonteko ja ensimmäinen, jossa puolustusta kehitetään osana Natoa. Suomi rakentaa puolustuspoliittista ja sotilaallista rooliaan tilanteessa, jossa Nato toteuttaa suurinta puolustuksen ja pelotteen vahvistamista kylmän sodan päättymisen jälkeen. Olemme siirtyneet uuteen varautumisen aikaan.

Suomen Nato-jäsenyys on laajentanut puolustuksen painopisteitä. Nyt keskeistä on Nato-yhteensopivuuden varmistaminen, yhteisten harjoitusten lisääminen ja liittolaisavun vastaanottaminen sekä tarvittaessa myös sen antaminen.

Suomi osallistuu aktiivisesti Naton suunnitteluprosesseihin ja alueellisiin puolustus-suunnitelmiin. Suomen Nato-jäsenyys on käynnistänyt laajan lainsäädäntöuudistustarpeen. Esimerkiksi reserviläisten Nato-tehtäviin osallistumista koskeva säädöspohja vaatii selkiyttämistä. Myös valmiuslain kokonaisuudistus on erityisen tärkeä. Sen on vastattava moderniin kokonaisturvallisuuden tarpeisiin. Kyberpuolustuksen säädöspohjaa tulee vahvistaa ja mahdollistaa aktiivinen puolustautuminen. Suomen ja Yhdysvaltojen DCA-sopi-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

mus täydentää Nato-jäsenyyttä tarjoamalla selkeän kahdenvälisen kehyksen yhteistyölle kaikissa turvallisuustilanteissa. Pohjoismainen puolustusyhteistyö Nordefco sekä Britannian johtamat Joint Expeditionary Force eli JEF tulevat koko ajan tärkeämmiksi. Pohjoismaiden yhteistyö myös Baltian maiden kanssa eli NB8 on Suomelle tärkeä puolustusyhteistyökehys. Tärkeää on myös, että Suomi osallistuu EU:n puolustusyhteistyöhön ja erilaiisiin EU:n puolustushankkeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi vielä muutama olennainen huomio:

Maanpuolustustahto on keskeisin osa Suomen puolustuskäytännön. Suomessa tämä tahto on kansainvälisesti vertaillen poikkeuksellisen korkea, mikä vahvistaa kokonaisuutena puolustuksen ja koko maan sotilaallisen puolustamisen mallia, joka toimii tehokkaana pelotteena mahdolliselle hyökkääjälle.

Asevelvollisuus säilyy Suomen puolustuksen perustana. Se tuottaa laajan ja osaavan reservin koko maan puolustamiseen. Suomalaisen tuki asevelvollisuudelle on vahva, mikä luo hyvän perustan järjestelmän edelleen kehittämiseksi. Valiokunta pitää tervetulleena syksyllä eduskunnan käsittelyyn tulevaa hallituksen esitystä, jolla reserviin kuulumisen yläikäraja nostetaan 65 vuoteen. Reservin koko kasvaa yli sadallatuhatta asevelvollisella.

Asevelvollisuusjärjestelmää tulee kehittää ajassa. Naisten vapaaehtoisen asepalveluksen kehittäminen on tässä keskeistä myös ikäluokkien pienenemisen vuoksi. Vapaaehtoisten naisten roolia puolustuksessa on syytä vahvistaa yhteisten kutsuntojen, kiinnostavien uramahdollisuuksien paremman esiin tuomisen ja tietysti itse palveluksen kehittämisen kautta.

Vapaaehtoinen maanpuolustus on kasvattanut merkitystään osana Suomen kokonaisturvallisuutta. Maanpuolustuskoulutusyhdistys on keskeinen toimija vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentällä, ja sen koulutustoiminta on kasvanut merkittävästi viime vuosina. MPK:n lisäksi myös reserviläisjärjestöjen merkitys vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä on korvaamattoman arvokas. Miljoonaa koulutettua taistelijaan kasvavan reservin ohella Suomen uskottavan puolustuskäytännön keskeinen pilari on Puolustusvoimien laajenevaan tehtäväkenttään nähden oikein mitoitettu henkilöstö. Puolustusselonteossa linjataan, että palkattua henkilöstöä on lisättävä 1 500 henkilötyövuodella kuluvaan ja seuraavaan vaalikauden aikana. Vaikka uusia henkilöstöresursseja tullaan saamaan, on kasvavan työmäärän tilanteessa henkilöstön työssäjaksamiseen kiinnitettävä Puolustusvoimissa erityistä huomiota.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä laajasta mietinnöstä muutamia keskeisimpiä havaintoja tämän keskustelun pohjaksi.

Huolehdataan yhdessä, että pidämme Suomen ja suomalaiset turvassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset valiokunnan puheenjohtajalle mietinnön esittelystä. — Sitten menemme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.35 Timo Heinonen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä pääministeri ja puolustusministeri! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Emme ole sodassa mutta emme oikein elä rauhassakaan. Näin totesi Ruotsin pääministeri Ulf Kristersson, ja tältä maailma nyt meillä ja ympärillämme näyttää.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat jatkuneet jo toistakymmentä vuotta, ja viimeiset jo yli kolme vuotta Venäjä on pyrkinyt valloittamaan koko itsenäisen Ukrainan. Venäjän toimet ovat muuttaneet turvallisuusympäristöämme rajusti ja todennäköisesti pitkäkestoiseksi, ehkä pysyvästikin.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä tukee kaikkia toimia maamme uskottavan puolustuksen vahvistamiseksi. Näin teimme jo viime kaudella ollessamme oppositiossa, ja näin teemme tänään ja näin teemme huomennakin. Meihin voi luottaa.

Puolustusselonteossa linjataankin maamme puolustuskyvyn ylläpitoa ja kehittämistä noin kymmenen vuoden aikajänteellä. Meillä maanpuolustuksesta on pidetty aina hyvää huolta. Kiitos siitä menneille sukupolville ja päättäjille. Nyt omalla vahtivuorollamme me kannamme vastuamme.

Olemme kokoomuksessa valmiita sitoutumaan Naton kulloinkin yhdessä sopimaan puolustusmäärärahatasoon. Rajusti muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää nyt merkittävää lisäresursointia. Puolustusmäärärahataso tultaneen nostamaan nykyisestä kahdesta prosentista kolmeen ja puoleen prosenttiin, ja tämän päälle tulee vielä 1,5 prosentin määräraha puolustukseen liittyviin muihin menoihin.

Ensi viikolla Nato-maat kokoontuvat Haagiin päättämään tulevien vuosien määrärahasuorituksista. Kokoomus antaa täyden tuen julkisuudessa esitetylle määrärahasuoritukselle kolme ja puoli ja puolitoista prosenttia bkt:stä. Kokoomus näkee tärkeänä, että Meri- ja Ilmavoimien jälkeen nyt vuorossa on Maavoimat. Tässä kokonaisuudessa on tärkeää huolehtia, että myös oma puolustusteollisuutemme pidetään mukana. Tällä on myös merkittävä työllistävä vaikutus eri maakunnissamme. Kannatamme myös niin sanotun G2G-puolustusmateriaalikaupan mahdollistavan lainsäädännön säätämistä Suomeen. Puolustusmateriaalihan-kinnoissa ei ole siis kyse lopulta vain ostamisesta, vaan on tärkeää, että suomalainen puolustusteollisuus on tässä myös mukana, kun muut Nato- ja länsimaat lisäävät puolustusbudjettejaan.

Arvoisa puhemies! Totesin alussa, että emme oikein elä rauhassakaan. Venäjän toimet näkyvät niin Itämerellä kuin itärajallakin. Kokoomus pitää tärkeänä, että rajaturvallisuuslain voimassaoloa jatkettiin, panostamme lisää Rajavartiolaitokseen ja huolehdimme myös suojelupoliisin resursseista. Kun haluat rauhaa, valmistaudu sotaan. Kokoomuksen keskeisin tavoite on pitää maamme rauhan tilassa jatkossakin. Siksihän liityimme viime kaudella puolustusliitto Natoon ja siksi irtaannumme nyt myös jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta. Ja siksi myös tuemme Ukrainaa sodassa hyökkääjävaltio Venäjää vastaan niin kauan kun tarvitsee.

Meidän on myös tehtävä kaikkemme saadaksemme Ukrainaan rauha. Haluammekin kiittää myös meidän tasavallan presidentti Alexander Stubbia merkittävästä työstä tulitauon ja rauhan löytämiseksi. Mutta valitettava tosiasia on kuitenkin se, että sotaan riittää yksi osapuoli, rauhaan tarvitaan kaksi.

Toisen maan taistelu antaa meille myös oppeja. On tärkeää seurata, mitä Ukrainassa tapahtuu. Venäjän massamainen maavoimien käyttö tai droonien esiinmarssi — rintamatappioista noin 80 prosenttia toteutuu nyt droonein — pakottaa ajattelemaan ja toimimaan uudella tavalla. Sama koskee myös kyberhyökkäyksiä ja elektronista sodankäyntiä. On välttämätöntä huolehtia yhteiskunnan ja asevoimien digitaalisesta turvallisuudesta ja valmiudesta vastata hybridiuhkiin.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esille vielä muutaman huomion. Pidämme tervetulleena päätöstä nostaa reservin ikäraja 65 vuoteen, hallituksen tavoitetta tuhannesta ampu-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

maradasta ja kriisinhallintaveteraanikeskuksen eli veteraanikeskuksen perustamista. Pidämme myös perusteltuna sitä, että MPK:n roolia vahvistetaan sekä normaali- että poikkeusoloissa ja että MPK:n tehtävät kytketään tiiviimmin PV:n operatiiviseen suunnitteluun ja määritellään selkeästi myös MPK:n rooli poikkeusoloissa. MPK:n ja myös reserviläisjärjestöjen merkitys vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä on korvaamaton, ja niiden resurssit tulee turvata. Osaava ja motivoitunut reservi on maamme puolustuksen kivijalka. Kertausharjoitusten määrä tulee pitää oikealla tasolla ja myös tukea reserviläisten harjoitus- ja muuta toimintaa.

Kokoomus yhtyy myös puolustusvaliokunnan kannanottoihin huolesta Puolustusvoimien henkilöstön jaksamisesta. Henkilöstön määrä, palvelussuhteen ehdot ja myös vuodelta 1970 oleva työaikalaki on ongelmallinen henkilöstön jaksamisen, toimintakyvyn ja Nato-jäsenyyden edellyttämien vaatimusten näkökulmasta. Yhdymme valiokunnan linjauksiin myös tässä.

Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä haluaa kiittää kaikkia tähän selontekotyöhön osallistuneita. Parlamentaarinen prosessi on näissä enemmän kuin tärkeä, sillä kysehän on yhteisestä isänmaastamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

14.41 Juha Mäenpää ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Vakaan rauhan ajanjakso on päättynyt. Nyt elämme kriisien ja varautumisen aikaa. Meidän on rakennettava puolustuskykyä nopeammin, vahvemmin ja realistisemmin kuin vuosikymmeniin.

Tämä puolustuselonteko on ensimmäinen Nato-jäsenyyden aikana. Se osoittaa suunnan Suomen puolustuksen kehittämiseksi 2030-luvulle saakka. Perussuomalaiset pitävät selontekoa onnistuneena ja kattavana kokonaisuutena vastaamaan haastavaan ja nopeasti muuttuvaan turvallisuusympäristöön. Nyt ei enää puhuta visioista vaan konkreettisista toimista, joilla kansallinen puolustusvalmius nostetaan uudelle tasolle.

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja tuo meille tärkeää tukea puolustuksen suunnitteluun ja yhteistoimintaan, mutta puolustuksen kivijalka pysyy kansallisena. Yksikään liittolainen ei voi korvata omaa koulutettua reserviämme tai kotimaista suorituskykyämme. Suomen puolustus nojaa yhä yleiseen asevelvollisuuteen, laajaan reserviin ja vahvaan maanpuolustustahtoon. Laaja, koulutettu ja motivoitunut reservi takaa, että Suomi pystyy mobilisoimaan uskottavan puolustuskyvyn nopeasti. Reservin suorituskyky ei säily vahvana, ellei sitä tueta koulutuksella ja kertausharjoituksilla.

Puolustusvaliokunta nostaa mietinnössään esiin, kuinka erityisesti ikäluokkien pienenevän vuoksi naisten roolia puolustuksessa tulee kehittää. Perussuomalaiset katsovatkin, että kutsuntojen laajentaminen koskemaan koko ikäluokkaa lisää järjestelmän oikeudenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tämä tukee koko yhteiskunnan osallistumista kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen. Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen edistetään kutsuntajärjestelmän kehittämisen rinnalla.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteossa tehdään tärkeä linjaus puolustusmateriaalihanintojen painopisteen siirtämisestä Maavoimiin. Maavoimien uudistaminen on monitahoinen, pitkäkestoinen ja koko puolustusjärjestelmään vaikuttava kokonaisuus.

Myös kotimaisen puolustusteollisuuden rooli on tässä työssä ratkaiseva. Kyse on yhtä lailla työpaikoista, teknologisesta osaamisesta kuin huoltovarmuudestakin, kaikista niistä

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

tekijöistä, jotka yhdessä takaavat, että puolustuskyky säilyy myös silloin, kun kansainväliset toimitusketjut eivät enää toimi.

Samalla aiempien virheiden korjaaminen on tärkeää. Hallituksen käynnistämä valmistelu Ottawan sopimuksesta irtautumiseksi on perusteltua. Perussuomalaiset vastustivat Ottawan sopimukseen liittymistä ja ovat pitkään ja johdonmukaisesti vaatineet jalkaväkimiinojen palauttamista osaksi kansallista puolustuskykyä ja katsoneet aina, ettei sopimukseen olisi missään tilanteessa pitänyt liittyä. [Juho Eerola: Ei ollut jälkiviisautta!]

Virheet tulee korjata myös kotimaisen energian suhteen.

Arvoisa puhemies! Ukrainan sodassa droonien käyttö on muuttanut taistelukenttää. Myös Suomen on varauduttava tilanteeseen, jossa vihollinen käyttää drooneja laaja-alaisesti eri rintamilla. Puolustusvaliokunta korostaa mietinnössään, että Puolustusvoimien on panostettava merkittävästi droonisodankäyntiin. Tässä ei ole varaa jäädä jälkeen, droonikyky on nyt osa uskottavaa puolustusta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset korostavat vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkitystä osana kokonaisturvallisuutta. MPK:n toimintaedellytyksiä on vahvistettava ja rahoitus on turvattava pitkäjänteisesti, kuten valtiovarainvaliokuntakin on monesti painottanut. Harjoittelumahdollisuuksien on oltava saavutettavissa, ja reserviläisten koulutukseen on panostettava jatkuvasti.

Kansallisen puolustuksen rinnalla on huolehdittava myös energia- ja ruokaturvasta. Nämä eivät ole enää vain Huoltovarmuuskeskuksen kysymyksiä vaan osa sotilaallista puolustusta. Kriisissä maatamme ei puolusteta, ellei energia liiku, tieto kulje ja kansa pysy toimintakykyisenä.

Arvoisa puhemies! Tämä selonteko on vahva ja uskottava osoitus Suomen kyvystä puolustautua pitkäkestoisessakin kriisissä. Se linjaa puolustuksen kehittämistä tavalla, joka perustuu realismiin, vastuullisuuteen ja koko yhteiskunnan osallistamiseen. Perussuomalaiset tukevat niitä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan kansallista puolustuskykyä, rakennetaan uskottavaa reserviä, tuetaan kotimaista puolustusteollisuutta [Puhemies koputtaa] ja varmistetaan energiansaanti ja huoltovarmuus kaikissa olosuhteissa. Turvallisuus ei ole itsensänselvyys, se on päätösten ja tekojen ja tahdon summa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

14.47 **Riitta Mäkinen sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä puolustusselonteko on historiallinen. Ensimmäinen Suomen Nato-jäsenyyden aikana valmistunut selonteko kokoaa yhteen päälinjat kansallisen puolustuksemme kehittämisestä osana liittokunnan yhteistä pelotetta ja puolustusta huomioiden laajasti puolustuksen eri osa-alueet ja muuttuneen turvallisuusympäristön. Se ja sitä täydentävä puolustusvaliokunnan mietintö luovat meille selkeät askelmerkit tulevaisuuteen.

SDP pitää tärkeänä, että myös jatkossa turvallisuutta koskevien selontekojen valmistelussa toteutetaan parlamentaarinen seuranta, kuten puolustusvaliokunta mietinnössään edellyttää.

Selonteon linjausten toimeenpano varmistaa, että Suomen puolustuskyky vastaa toimintaympäristön asettamiin haasteisiin riittävässä laajuudessa. Puolustuksen kehittämisessä on huomioitava muuttunut sodan kuva ja modernin sodankäynnin haasteet Ukrainasta saatuja oppeja hyödyntäen. SDP korostaa, että tärkeintä on varmistaa kaikissa tilanteissa Suo-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

men ja suomalaisten turvallisuus — yhteiskunnallinen vakaus ja ihmisten arjen turvallisuus huomioiden.

Venäjän laitton hyökkäys Ukrainaan on muuttanut turvallisuusympäristöämme perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti. Kuten Naton strategisessa konseptissa todetaan, Venäjä on liittolaisille merkittävin ja suurin turvallisuusuhka. Tämä tosiasia ei muutu silloinkaan, kun Ukrainaan saadaan aikaan oikeudenmukainen rauha. Olemme tilanteessa, jossa Euroopan puolustusta on välttämätöntä vahvistaa. Sotatalouteen siirtyneen Venäjän puolustusbudjetti on tänä vuonna noin 150 miljardia euroa, ostovoimakorjattuna noin 450 miljardia. Tämä on enemmän kuin mitä Naton eurooppalaiset jäsenmaat ja Kanada käyttävät yhteensä puolustukseen vuosittain.

Yhdysvaltain tavoitteena on ollut jo pitkään, että Euroopan tulee kantaa suurempi vastuu omasta puolustuksestaan. Todelliseen uhka-arvioon sekä Naton puolustussuunnittelu-prosessissa määritelyihin, jäsenmaita velvoittaviin suorituskykytavoitteisiin perustuen tarve eurooppalaisten Nato-maiden puolustusbudjettien nostamiselle on kiistaton. Oletettavaa on, että tulevassa Haagin huippukokouksessa Naton puolustusmäärärahataavoite nostetaan viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Kolme ja puoli prosenttia kohdennettaisiin kovaan puolustukseen ja puolitoista liittämissämenoihin kuten sotilaalliseen liikkuvuuteen ja kyberturvallisuuteen.

Suomessakin kansallisen puolustuksemme ja kollektiivisen puolustuksen vaatimukset edellyttävät miljardien vuosittaisia lisäpanostuksia tulevilla vaalikausilla. SDP on sitoutunut nostamaan puolustusmäärärahoja Natossa yhteisesti sovittavalle tasolle mutta korostaa, että nämä investoinnit ja niiden rahoitus edellyttävät laaja-alaista sitoutumista, ja siksi tarve parlamentaarisesti laaditulle tiekartalle on ilmeinen. Tästä syystä esitämme, että hallitus käynnistää parlamentaarisen käsittelyn, jolla pyritään varmistamaan rahoituksen pitkäjänteisyys ja yhteiskunnallinen kestävyys. Tämä olisi vastuullista ja viisasta. Kuten puolustusvaliokunnan mietinnössä todetaan, eduskunnan asemaa ylimpänä valtioelimenä sekä lainsäädäntö- ja valtionaloudellista valtaa käyttävänä valtioelimenä on kunnioitettava.

Arvoisa puhemies! SDP korostaa, että Naton lisäksi Suomen turvallisuutta takaa EU-jäsenyys. Vahva ja toimintakykyinen EU tukee Suomen puolustusta. EU:ssa on viimein ryhtytty toimiin Euroopan puolustuksen vahvistamiseksi, puolustushankintojen jouduttamiseksi ja puolustusteollisuuden kapasiteetin nostamiseksi. On tärkeää, että EU myönsi myös Suomelle poikkeuslausekkeen, jonka mukaan kasvaneita puolustusmenoja ei huomioida alijäämien laskennassa tämän ja kolmen seuraavan vuoden aikana.

Puolustusvaliokunnan mietintö korostaa, että eduskunnan tiedonsaanti Nato-asioissa on turvattava. Erityisesti Natoa ja muutenkin ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskeissa kysymyksissä korostuu eduskunnan, valtioneuvoston ja tasavallan presidentin saumattoman yhteistyön merkitys. SDP painottaa, että tämä edellyttää tulevaisuudessakin luotettavaa, kattavaa ja oikea-aikaista tiedonsaantia. Valiokunnilla on oltava käytössään kaikki oleellinen tieto Nato-asioiden käsittelyä varten.

Arvoisa puhemies! Suomessa ulko- turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa on aina sävyttänyt vahva konsensushakuisuus yli puoluerajojen. SDP:n mielestä tätä meidän on vaalittava tulevinakin vuosina. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

14.52 **Mikko Savola kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on ollut mahdollisuus vierailla Ukrainassa kolmeen otteeseen viimeisen vajaan vuoden aikana. Olen nähnyt, haastatellut ja sitä kautta kokenut, millaista on käydä sotaa maassa, jossa kaikki kulminoituu oman maan puolustamiseen. Ukrainalaiset taistelevat urheasti koko Euroopan puolesta. Ukrainan tuen on jatkuttava vahvana ja niin pitkään kuin tarpeellista on.

Olemme Ukrainassa nähneet, miten vihollinen voi käyttäytyä. Tämä koskee niin sodan kuvan muutosta kuin siviileihin ja infraan kohdistuvia hyökkäyksiä. Ukrainasta on tärkeää ottaa oppia ja soveltaa opit maamme puolustukseen ja siviiliyhteiskunnan suojaamiseen. Näin vahvistamme kokonaisturvallisuutta.

Maamme puolustusta kehitetään parlamentaarisilla selonteoilla, joiden työtä tukevat seurantaryhmät. Olemme valiokunnassa kuulleet ennätysmäärän asiantuntijoita. Puolustuselonteon laaja ja perusteellinen käsittely rakentaa yhteisymmärrystä ja luo vahvan pohjan kehittää puolustusta pitkäjänteisesti yli vaalikausien. Tätä samaa parlamentaarista periaatetta on myös noudatettava, kun sovimme puolustuksen rahoituksesta. Parlamentaarisuus takaa päätöksille jatkuvuuden ja luottamuksen — täällä eduskunnassa ja kansalaisten keskuudessa. Kun me pystymme yhdessä sopimaan, myös kansalaiset ymmärtävät.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustuksen perusta muodostuu Naton jäsenenäkin yleisestä asevelvollisuudesta, laajasta ja koulutetusta reservistä sekä koko maan puolustamisen periaatteesta. Naton kolmas artikla velvoittaa jäsenmaita ylläpitämään ja kehittämään omia ja yhteisiä suorituskykyjä aseellisia hyökkäyksiä vastaan. Kansallinen puolustus osana liittokunnan yhteiskunnan yhteistä puolustusta rakentuu vahvoista maa-, meri- ja ilmavoimista.

Maavoimien kehittäminen vaatii sekä uutta kalustoa että olemassa olevan materiaalin uudistamista. Hankintatarpeet ovat suuret, ja materiaali kallistuu. Siksi Maavoimien hankintojen aikataulua on nopeutettava.

Puolustusvaliokunta kiinnitti erityistä huomiota kyberpuolustukseen. Kyberpuolustusta ei ole määritelty lain tasolla yhdenkään viranomaisen tehtäväksi. Kyberpuolustuksen parantaminen edellyttää lainsäädännön nopeaa valmistelua. Toimintavaltuuksien on oltava selkeät ja resurssien riittävät, jotta Suomi voi kytkeytyä saumattomasti Naton yhteiseen kyberpuolustukseen.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan kriisivalmiuden ja kriisinsietokyvyn merkitys on entistäkin tärkeämpi. Ulkoinen ja sisäinen turvallisuus kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Nopeasti muuttuva turvallisuusympäristö edellyttää laaja-alaista varautumista. Maamme huoltovarmuus on turvattava kaikissa olosuhteissa muun muassa ruuan, energian ja lääkkeiden osalta. Terveyspalveluiden kyky toimia ja niiden tarvitsema rahoitus on turvattava myös vakavan kriisin oloissa. Väestön, elinvoiman ja peruspalveluiden säilyminen eri puolilla maata muodostaa perustan koko maan turvallisuudelle ja kriisinkestävyydelle.

Arvoisa puhemies! Naton uudesta puolustusmenotavoitteesta linjataan ensi viikolla huippukokouksessa Haagissa. Puolustuksen menopaineet ovat valtavan suuret. Isänmaan etu on, ettei puolustuksen ydinkysymyksistä synny kotimaassa vastakkainasettelua. Suomen turvallisuus on koko demokraattisen järjestelmämme yhteinen asia.

Maailmanpolitiikka on kuluvan vuoden aikana muuttunut nopeasti, ja epävarmuudet ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä ovat lisääntyneet. Lähi-idän tilanne jatkuu vähintäänkin jännittyneenä. Yhdysvaltojen strategiaa määrittelee pohjimmiltaan vastaaminen Kiinan tuomaan haasteeseen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Euroopan on kannettava isompi vastuu omasta puolustuksestaan. Suomi on johdonmukaisesti kannattanut unionin puolustusulottuvuuden syventämistä. Kehittämällä eurooppalaista puolustusteollisuutta, paikkaamalla suorituskykypuutteita ja lisäämällä joukkojen määrää koko Euroopassa vahvistamme koko maanosamme ja Suomen turvallisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Keskusta tukee puolustusselonteon mietinnön hyväksymistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virta.

14.57 Sofia Virta vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomella on yli 1 300 kilometriä rajaa Euroopassa hyökkäyssotaa käyvän Venäjän kanssa. Se on paitsi raja Suomen itsenäisyydelle ja suvereniteetille, niin se on myös raja demokratian ja diktatuurin välillä, raja oikeusvaltion ja terroristivaltion välillä, raja sääntöpohjaisen maailman ja sitä romuttavan toiminnan välillä.

Suomi puolustaa siis tuolla pitkällä Naton itärajalla niin montaa niin tärkeää arvoa ja asiaa, että sitä rajaa on kyettävä puolustamaan tarvittaessa niin maalla, merellä kuin ilmassa nyt, viiden, kymmenen tai vielä viidenkymmenenkin vuoden kuluttua. Me emme voi valita maantieteellistä sijaintiamme Venäjän naapurissa, mutta me voimme valita varautua jatkossakin parhaalla mahdollisella tavalla. Venäjän tavoitteena on palauttaa suurvalta-asema ja muodostaa itselleen strategisia etupiirejä myös sotilaallisin keinoin. Meidän tavoitteemme osana länttä on estää noiden tavoitteiden toteutuminen.

Arvoisa puhemies! Suomi muodostaa nyt rooliaan Natossa tilanteessa, jossa koko liittokunnassa on käynnissä suurin muutos pelotteen ja puolustuksen vahvistamiseksi, erityisesti Euroopassa, sitten kylmän sodan.

Kuten puolustuspoliittisessa selonteossa todetaan, Nato-päätöksenteossa korostuu eduskunnan, hallituksen ja presidentin yhteistyö. Kuten julkisuudessa olemme aiemmin todenneet, me vihreät olisimme toivoneet nykyistä kattavampaa prosessia puolustusmäärärahatason kasvattamisesta, vaikka me kyllä ymmärrämme Naton neuvottelujen nopeuden ja kyvyn reagoida. Me olemme esittäneet, että jatkoa ajatellen olisi hyvä käynnistää työ Nato-päätöksenteon etukäteismenettelyn prosessin luomiseksi.

Arvoisa puhemies! Kasvatavat puolustusmenot — ne ovat perusteltuja Venäjän muodostaman pitkäkestoisen turvallisuusuhan vuoksi. On selvää, että puolustusmenojen tason tulee perustua tarpeeseen, ja Naton puolustussuunnitteluprosessi on nimenomaan pohja tämän tarpeen arvioinnille. On selvää, että kansallisessa toimeenpanossa puolustusmenoja tulee läpivalaista yhtä tarkasti kuin muitakin julkisia menoja, ja erilaisia menotarpeita joudutaan tulevinakin vuosina yhteensovittamaan. Siksi vihreille on kriittisen tärkeää, että kun puolustusmenoja tarpeeseen pohjaten perustellusti kasvatetaan, ei niitä tule rahoittaa tavalla, joka heikentää kokonaisturvallisuutta ja hyvinvointivaltiota.

Kun Haagin huippukokouksessa kaikki Nato-maat, Suomi mukaan lukien, neuvottelevat ja mitä todennäköisimmin pääsevät sopuun yhteisestä puolustusmenotavoitteesta, on täysin selvää, että on Suomen etu sitä tukea. Emme me tee sitä Trumpia miellyttääksemme, me teemme sen Suomen, Euroopan puolustuskyvyn vaatimaan tarpeeseen vastataksemme. Me Suomena olemme nimenomaan niitä etulinjan kriittisiä maita, joiden kannalta on äärimmäisen tärkeää, että koko Eurooppa vahvistaa puolustuskykyään, jotta tiivis ja toimintakykyinen Eurooppa kykenee tarpeen vaatiessa puolustamaan tulevaisuudessa itseään myös ilman Yhdysvaltojen apua.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa puhemies! Puolustusta ei tule rahoittaa hyvinvoinnin ja yhteiskunnan luottamuksen kustannuksella, sillä suomalainen kokonaisturvallisuuden malli on kokonaisturvallisuuden malli vain silloin, kun sen jokainen osa on vahva. Siksi on oltava avoin eri tavoille rahoittaa tarpeelliset lisämenot puolustukseen. Lienee rehellistä ja realismia todeta ääneen, että pelkkä talouskasvu tai toive siitä ei tule prosentuaalista osuutta yksin kattamaan. Siksi on pidettävä huolta niin sotilaallisesta puolustuskyvystä kuin kansalaisten fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista, niin huoltovarmuudesta kuin koulutustasosta vastaamaan disinformaatioon, niin ilmastokriisistä kuin luontokadosta, niin väestönsuojelusta kuin polarisaation vähentämisestä. Suomi on vahva vain, kun se on yhtenäinen. Yhteiskunnan perusrakenteiden on oltava kunnossa, jotta meidän yhteiskuntamme on häiriönsietokykyinen kaikissa mahdollisissa tilanteissa.

Arvoisa puhemies! Me kannatamme lisäksi kansalaisyhteiskunnan roolin parempaa tunnistamista osana siviilipuolustusta, kuten Ruotsissa toimitaan. Me kannatamme siviilipalveluksen kehittämistä kohti kansalaispalvelusta. Me kannatamme sukupuolineutraalimpaa asepalvelusta sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen nykyistä vahvempaa tunnistamista osana kokonaispuolustusta.

Erityisenä huomiona haluan nostaa sen ja kiittää puolustusvaliokuntaa siitä, miten mietintö tekee näkyväksi sen, miten kriittisen tärkeää on, miten suomalaiset nuoret voivat, ja nostaa tarpeita nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kun puolustusta vahvistetaan, sitä ei tule tehdä tavalla, joka polkee muiden maiden ihmisoikeuksia. Tarkoitin sillä sitä, että aivan kuin meidän ei tule rahoittaa Putinin sotakonetta venäläistä energiaa ostamalla, ei myöskään tule tehdä jatkossa kauppoja kansanmurhaa tekevän maan eli Israelin kanssa. Mielestäni tästä on myös hyvät kirjaukset puolustusselonteossa.

Arvoisa puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoite on siis turvata Suomen itsenäisyys, alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten hyvinvointi. Siinä onnistuaksemme on kriittisen tärkeää, että Ukraina voittaa puolustussodan Venäjää vastaan.

Olen itse käynyt katsomassa sitä kärsimystä ja tuhoa, mitä Venäjä aiheuttaa. Sitä, mitä Ukrainassa nyt nähdään tapahtuvan, ei saa koskaan tapahtua Suomessa. Siksi päätän puheeni viitaten maanantaina tasavallan presidentin järjestämässä Kultaranta-keskustelussa kuultuun erinomaiseen puheenvuoroon Ruotsin entiseltä pääministeriltä, joka totesi, että nyt kun Eurooppa perustellusti kykenee päättämään puolustusmäärärahatason nostosta, olisi aika kyetä päättämään myös Ukrainan tuen tason nostosta, sillä kun on kriittisen suuret merkitykset myös siihen, kuinka paljon ja miten me tulemme jatkossa Suomea puolustamaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

15.03 Timo Furuholm vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä mietinnössä on 185 konkreettista kohtaa, joilla Suomen puolustuspolitiikan tulevaisuuden suuntaviivoja avataan. Vasemmistoliitto tukee valtaosaa näistä linjauksista. Puolustusvaliokunta kuuli kevään aikana lukemattomia asiantuntijoita ja käytti työnsä tueksi valtavasti tunteja. Haluan kiittää valiokuntaa ja sen edellistä ja nykyistä puheenjohtajaa tästä määrätietoisesta ja erittäin rakentavasta ponnistuksesta.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Venäjän brutaali hyökkäyssota on muuttanut koko Euroopan turvallisuussympäristön pitkäkestoisesti. Yhteinen lähtökohtamme tässä salissa on, että suomalaisten turvallisuudesta ei tingitä. Yhtä lailla olemme yksimielisiä siitä, että Ukraina, joka puolustaa jo neljättä vuotta koko Euroopan vapautta, tarvitsee horjumatonta tukeamme niin kauan ja niin vahvasti, että Ukrainan hyväksyttävissä oleva rauha on mahdollinen.

Selonteko ja mietintö eivät kuitenkaan ole täysin ongelmattomia. Yksi näistä on lähestymistapa kasvaviin puolustusmenoihin. Hallitus sitoutuu selonteossa Naton vähimmäistasoon puolustusmenojen osalta, joka tarkoittanee tulevaisuudessa viittä prosenttia maamme bruttokansantuotteesta — kolme ja puoli kovia puolustusmenoja ja puolitoista prosenttia muita puolustuksen kannalta hyväksyttäviä menoja, joiden kriteereitä emme vielä tiedä. Tavoitteen täytäntöönpano merkitsisi vuonna 2032 noin 16 miljardin euron vuotuisia kustannuksia. Turvallisuudella on aina hintansa, mutta se ei tarkoita, että voimme ohittaa sen nimissä kysymyksen sen rahoittamisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Parlamentaarinen keskustelu puolustusmenoista on välttämätöntä — se on välttämätöntä päätösten kestävyysnäkökulmasta, mutta myös kansalaisten näkökulmasta. On avoimesti keskusteltava siitä, mitä viisi prosenttia yhteiskunnallisesti tarkoittaa, etenkin aikana, jolloin hallitus on toteuttanut miljardiluokan leikkauksia kansalaisten arkeen ja ilmeisesti lisää on luvassa. Myös verotuloihin on saatu aikaan aukko keventämällä rikkaiden verotusta. Tässä salissa olisi etsittävä jonkinlaista yhteistä näkemystä siitä, mihin meillä todella on varaa ja millä hinnalla. Vasemmistoliitto jakaa mietinnön näkemyksen siitä, että puolustuskäytämme on vahvistettava. Painotamme kuitenkin puolustusmenojen suhteen tarveperusteisuutta ja talouden realiteetteihin pohjautuvaa priorisointia emmekä sitoudu prosentteihin. Turvallisuutta on myös toimiva hyvinvointivaltio, joka lisää kansalaisten luottamusta tulevaan ja vahvistaa maanpuolustustahtoa. Turvallinen yhteiskunta ei nojaa pelkkiin aseellisiin suorituskykyihin vaan myös laadukkaaseen koulutukseen, riittävään sosiaaliturvaan, elinkelpoiseen planeettaan ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin. Tämän unohtaminen olisi kohtalokasta.

Arvoisa rouva puhemies! Puolustuspoliitiikkaamme muokkaa myös kansainvälisen politiikan turbulenssi. Kumppanuus Yhdysvaltojen kanssa syvenee niin Nato-jäsenyyden kuin DCA-sopimuksen myötä. Samalla on tunnistettava Trumpin hallinnon ennalta-arvaamattomuus ja kaoottisuus. On nähty jo lukemattomia viitteitä siitä, että kahdensivuisiin sopimuksiin nojaava Trump hieroo kauppoja Euroopan päälle ja kyseenalaistaa valtioiden suvereniteettia. Nyt nähty muutos läheisen liittolaisemme tavassa toimia voi olla pitkäkestoinenkin, ja tämän kysymyksen mietintö ohittaa kokonaan, mutta se löytyy vielä edestämme. Vastaavanlainen huoli herää Israelin nostamisesta selonteossa keskeiseksi puolustusmateriaaliyhteistyökumppaniksi. Kyse on sekä eettisestä valinnasta että huoltovarmuudesta. Riippuvuuden rakentaminen valtiosta, jonka toimet eivät ole sovittavissa yhteen Suomen ulkopoliittikan kanssa, on riski, joka on tunnistettava avoimesti. Voimmeko sitoa puolustuksellisia suorituskykyjämme tiiviisti valtioon, joka on valinnut kansanmurhan ja sotarikokset? [Sari Tanuksen välihuuto] Mietintö tunnistaa ansiokkaasti pohjoismaisen ja eurooppalaisen puolustusyhteistyön vahvistamisen tarpeen. Vasemmistoliitto tukee tätä kehitystä. Suomen turvallisuus vahvistuu, kun sidomme omat ratkaisumme entistä tiiviimmin pohjoismaiseen ja EU-yhteistyöhön. Epävarmoina aikoina kaverit kannattaa valita huolella yhteiset intressit ja arvot ymmärtäen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Pari sanaa vielä parlamentarismista. Näinä sumuisina aikoina korostuvat erityisesti avoin tiedonvaihto, kriittinen keskustelu ja mahdollisimman pitkäjänteiset sekä kestävät päätökset. Nopeatempoisessa turvallisuuspolitiikassakin asiat pitää kyetä pureskelemaan parlamentaarisesti läpi. Ei voi syntyä aitoa konsensusta ilman aitoa keskustelua. Siksi eduskunnan vaikutusmahdollisuudet puolustuspolitiikan kohdalla on turvattava. Pelkkä yksisuuntainen informointi ei riitä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi muistutan vielä siitä, että hyökkäyksen kohteena ei ole vain Ukrainan itsemääräämisoikeus vaan myös laajemmin ne arvot ja periaatteet, joihin me Suomessa olemme uskoneet ja nojanneet. Demokratian, oikeusvaltion ja sopimus pohjaisen maailmanjärjestyksen vaaliminen korostuu tällaisina aikoina, koska juuri niiden heikentäminen on autoritaaristen johtajien perimmäinen tavoite. Siksi me emme saa itse sortua niiden rapauttamiseen vaan niitä tulee suojella kaikin mahdollisin tavoin.

Arvoisa rouva puhemies! Teen vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

15.08 Christoffer Ingo r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuuspoliittinen ympäristömme ja se maailma, jossa liikumme, ovat tällä hetkellä varsin epämiellyttäviä. Venäjän hyökkäyssota jatkuu, Gazan tilanne on enemmän kuin järkyttävä, ja nyt viimeisimpänä Israelin ja Iranin tilanne on kärjistynyt — vain joitain maailman liian monista konflikteista mainitakseni.

Ensi viikolla on puolustusliitto Naton huippukokous. Tiedämme, että valmistelussa on päädytty ehdottamaan, että Nato-maat korottaisivat puolustusmäärärahoja nykyisestä kahdesta prosentista 3,5 prosenttiin niin sanottujen kovien puolustuspanostuksien osalta. Lisäksi jäsenmaiden olisi käytettävä puolitoista prosenttia varsinaisen puolustusbudjetin ulkopuolisiin panostuksiin. Nämä panostukset ovat linjassa sekä puolustuspoliittisen selon teon että puolustuspolitiikan asiantuntijoiden esittämien tarvearvioiden kanssa.

Europa behöver nu ta ett större ansvar. I ett läge då det finns sydeuropeiska länder som ifrågasätter varför de ska investera upp till fem procent av BNP på Europas säkerhet måste Finland visa ledarskap. Vi behöver därför stå enade då det kommer till lägesbilden, och vi behöver stå enade kring nödvändiga åtgärder och vi behöver stå enade kring vilken roll vi tar i EU, i Nato och globalt.

Under den här regeringsperioden har det gjorts flera viktiga ändringar i den övergripande säkerheten. Flera av de här gäller gränssäkerheten och Gränsbevakningens verksamhetsmiljö. Också höjningen av reservens övre åldersgräns är viktig. Finland kommer snart att ha en reserv på över en miljon personer för att säkerställa den bästa möjliga försvarsförmågan. Resurser har därutöver anvisats för att upprätthålla reservisternas kompetens genom fler repetitionsövningar.

Utvecklingen av värnplikten spelar också en stor och viktig roll i viljan att försvara vårt land. Svenska riksdagsgruppen är särskilt nöjd med att man i betänkandet och redogörelsen lyfter fram utvidgningen av uppbådet till hela årskullen. Även om värnplikten ännu inte utvidgats till att omfatta alla stärker deltagandet i uppbådet redan jämställdheten och skapar en mer direkt väg till militärtjänstgöring också för kvinnor. Men samtidigt måste insatserna riktas så att värnplikten görs mer meningsfull. Vi måste minska antalet avhopp ge-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

nom riktade åtgärder. Då försvarsviljan är hög bygger det också resiliens bland befolkningen.

Arvoisa rouva puhemies! Uskottavaa puolustusta ja hyvää valmiutta ei rakenneta pelkäämään sotilaallisin keinoin, vaan niiden tärkeitä kulmakiviä ovat yhteiskunnan kriisinkestävyys ja korkea valmius. Kriisinkestävyyden peruspilareita ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto, koulutus, yhdenvertaisuus, toimiva infrastruktuuri ja luotettava ruoantuotanto. Yhteiskunta on vahvempi kriiseissä ja konflikteissa silloin, kun ihmiset tuntevat yhteenkuuluvuutta, luottamusta ja turvallisuutta arjessaan. Siksi meidän on tarkasteltava kokonaisuutta. Suomen puolustamiseksi meidän on myös huolehdittava siitä, mikä meitä yhdistää.

Maamme puolustus ei ole pelkäämään Suomen asia, vaan myös vakaa Eurooppa ja turvallisempi maailma takaavat osaltaan rauhaa maassamme. Jatkamme Ukrainan vahvaa tukemista puolustustarvikkeiden, humanitaarisen avun ja kehitysavun muodossa, ja on hienoa, että me täällä salissa olemme tässä asiassa niin yhtenäisiä. Suomen on myös jatkettava rauhantyötä Euroopan ulkopuolella, ja meidän on kannettava humanitaarinen vastuumme. On tärkeää, että Suomi jatkossakin toimii esimerkillisesti aktiivisena sääntöpohjaisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan kansainvälisen järjestelmän puolustajana.

Arvoisa rouva puhemies! Suomella on uskottava puolustus, suomalaisten kriisinkestävyys on vahva, ja meillä on korkea maanpuolustustahto sekä oikeanlaista osaamista ja teknologiaa. Me myös suhtaudumme rehellisesti ja realistisesti uhkakuvia koskeviin tilannearvioihin. Tältä pohjalta Suomi voi omalta osaltaan myötävaikuttaa Euroopan uskottavaan puolustukseen. Ruotsalainen eduskuntaryhmä on valmis varmistamaan tämän tavoitteen saavuttamisen tarkkaan harkitun ja hyvin suunnitellun politiikan avulla.

Låt oss tillsammans skydda vår frihet, vår säkerhet och våra värderingar för Finland, för Europa och för framtiden. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

15.14 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan aluksi kiittää nyt käsittelyssä olevasta valtioneuvoston puolustusselonteosta. Se on ensimmäinen Suomen Nato-jäsenyyden aikainen selonteko ja siksi hyvinkin erilainen ja selkeämmin nykytilanteen julki tuova asiakirja. Kiitokset myös puolustusvaliokunnalle sen erinomaisesta työstä vaativassa, nopeasti muuttuvassa ajassa.

On selvää, että nyt käynnissä oleva sota Ukrainassa ja Venäjän aggressiivinen toiminta haastavat myös Suomea. Sota on tullut lähelle Suomea, ja meidän on varauduttava mahdollista Venäjän hyökkäystä varten. Sanonta ”jos haluat rauhaa, varaudu sotaan” on nyt entistäkin ajankohtaisempi.

Kehittyvä asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perusta myös Nato-jäsenenä. Kokonaismaanpuolustusta ja sen yhteensovittamista tullaan vahvistamaan selontekokaudella. Suomen puolustuspoliittista ja sotilaallista roolia Natossa muodostetaan nyt tilanteessa, jossa liittokunnassa ja erityisesti Euroopassa on käynnissä suurin muutos pelotteen ja puolustuksen vahvistamiseksi sitten kylmän sodan.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Puolustusselonteon mukaan Venäjä on siirtynyt entistä avoimempaan, vaikeasti ennakoitavaan ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa. Venäjä muodostaa pitkäkestoisen turvallisuushukan Euroopalle ja Suomelle myös tulevaisuudessa. Suomelle Naton ulkorajavaltiona on tärkeää huolehtia omasta puolustuskyvystä osana liittokuntaa sekä siitä, että liittokunnan puolustus ja pelote vastaavat uhkaympäristön vaatimuksiin.

Suomi kehittää ja ylläpitää vahvaa omaa puolustuskyykyään jatkossakin kaikissa tilanteissa. Samanaikaisesti tehdään tiivistä monikansallista ja kahdenvälistä yhteistyötä. Puolustusyhteistyö erityisesti muiden Pohjoismaiden, Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian kanssa on keskeisen tärkeää.

Kun Suomi huolehtii omasta puolustusvelvoitteestaan, meidän tulee vaatia samaa myös niiltä Nato-mailta, jotka mahdollisen sodan syttyessä eivät ole konfliktin etulinjassa. Jokaisen Nato-maan tulee voida luottaa siihen, että Naton artikla 5 on ja pysyy voimassa tulevinakin vuosina.

Me kristillisdemokraatit pidämme hyvänä, että Suomessa on laajaa poliittista yksituumaisuutta turvallisuutemme kannalta keskeisissä kysymyksissä. Se on vahva viesti Suomen ulkopuolelle niin liittolaisille ja kumppaneille kuin mahdollisille vastustajillemmekin.

Selonteko osoittaa, että Suomi ottaa puolustuksen vakavasti. Olemme pystyneet vastaamaan turvallisuuspolitiikan muutoksiin nopeasti. Rajalaki ja nyt käsittelyssä oleva Ottawan sopimuksesta irtaantuminen ovat esimerkkejä toimista, joita olemme joutuneet ja joudumme tekemään Venäjän kasvavan uhkan vuoksi.

Reservin ikärajojen nosto on myös osoitus siitä, kuinka muuttuvaan turvallisuustilanteeseen on reagoitu. Vaikkakin yleiseen asevelvollisuuteen perustuva mallimme on osoittautunut toimivaksi, tulee varusmiespalvelusta entisestään kehittää ja päivittää muuttuneeseen sodankäyntiin sopivaksi. Myös siviilipalveluksen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaa tulee kehittää palvelemaan mahdollisimman hyvin kokonaisturvallisuuden tarpeita.

Puolustusselonteko on hyvin ja kattavasti tehty. On kuitenkin hyvä tiedostaa, että se on aikansa tuote. Ukrainan sota ja maailmanpolitiikan viimeaikaiset tapahtumat muun muassa Yhdysvalloissa haastavat selontekoa jatkuvasti. Maailmanpolitiikan muutoksiin sekä äärimmäisen nopeasti muuttuviin sodankäynnin muotoihin tulee pystyä reagoimaan entistä nopeammin.

Suomalaiselle puolustusteollisuudelle tulee taata sen tarvitsemat resurssit sekä omat tarpeemme että myös puolustusteollisuuden kasvavat vientimahdollisuudet huomioiden. Investointipäätöksiä tulee tehdä pikaisesti sekä panostaa merkittävästi muun muassa kotimaisen drone-tuotannon kehittämiseen.

Vaikka Suomi on menneiden vuosikymmenten aikana panostanut merkittävästi muun muassa väestönsuojien rakentamiseen, emme voi tuudittautua ajatukseen, että kaikki asiat ovat kunnossa. Koko yhteiskunnan tulee arvioida kokonaisvaltaisesti varautumistaan poikkeusoloihin. Jokaisen kaupungin ja kunnan, jokaisen hyvinvointialueen niin kuin yritystenkin tulee tarkastella omaa varautumistaan. Sodan tai muun kriisin sattuessa on jokaisen kansalaisen kannettava oma vastuunsa tilanteessa.

Arvoisa puhemies! Suomella on edessään varautumisen aika. Puolustusselonteko kuitenkin osoittaa, että voimme katsoa tulevaisuuteen luottavaisesti — yhdessä liittolaistemme kanssa. Suomi kantaa jatkossakin vastuun omasta puolustuksestaan, mutta jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin sanoin: ”Ei koskaan enää yksin.”

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

15.19 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! ”Venäjän tavoitteena on vahvistaa suurvalta-asemaansa ja muodostaa itselleen strategisia etupiirejä myös sotilaallisin keinoin.” Selonteosta poimittu lause kertoo selkeästi ja realistisesti sen tilanteen maailmassa, jota varten meidän on oltava valmiina ja josta meidän on selvittävä.

Elämme sellaista aikaa, jolloin on keskityttävä kaikista tärkeimpiin asioihin. Kaikista tärkeimpiä puolustettavia asioita ovat nyt Suomen ja suomalaisten vapaus, oikeudet ja turvallisuus. Suomella on yli 1 300 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa. Se on samalla Euroopan unionin ja Naton itärajaa Venäjään. Siitä huolimatta Suomen ja suomalaisten on ensisijaisesti pidettävä huolta omasta turvallisuudestaan, koska ei siitä kukaan muu yhtä paljon pidä huolta. Suomen yleinen asevelvollisuus, korkea puolustustahto ja puolustusasioita koskien yhtenäinen kansa ovat tukipylväitä, joiden päälle voidaan rakentaa luja ja uskottava puolustus.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Kunnossa oleva talous on turvallisuutta. Rempallaan oleva talous luo epäluottamusta. Paljon Suomen julkisen talouden tilanteesta kertoo se, että lainojen korkomenot ovat jatkossa yhtä paljon kuin mitä meidän pitäisi panostaa lisää puolustusmenoihin. Suomen on laitettava talous kuntoon jämerästi ja rohkeasti. Suomen on laitettava puolustusteollisuus vauhtiin ja kokonaispuolustus kuntoon. Nyt tarvitaan vaikuttavia ja nopeita päätöksiä. On turha odottaa apua mistään muualta. Suomen on itse ryhdyttävä toimeen.

Venäjä hyökkäsi Ukrainaan yli 11 vuotta sitten. Mitä EU on saanut aikaan yhteisen puolustuksen suhteen? Ei yhtään mitään. Euroopan unioni kaipaa vähemmän puhetta ja enemmän tekoja. Nyt on Euroopan unionin ja eurooppalaisen Naton tehtävä selkeä suunnitelma ja pantava se välittömästi toimeen. Siksi puolustusmäärärahojen nosto 3,5 prosenttiin ja 1,5 prosenttiin on hyvä tie siihen.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Puolustusvoimien tilaukset vievät vuosia, mutta se ei yhtään auta, että hankintojen aloittamista siirretään eteenpäin. Suunnitelmien ja rahoituksen pitää olla kunnossa ennen kuin ne voidaan hyväksyä.

Monella Euroopan maalla on nyt kiire ja iso työ nostaa puolustuskyykyään, ja Suomella on pitkä historia varusmiesten koulutuksessa ja reservien rakentamisessa. Ja siinä osaamisessa meillä olisi mahdollisuus satojen miljoonien eurojen vientituotteeseen, kun pannaan tuumasta toimeen. Suomessa koulutetaan nyt 20 000 naista ja miestä vuodessa, mutta saman verran voisimme helposti kouluttaa myös eurooppalaisia, koska ikäluokat ovat pienentyneet eivätkä kaikki ikäluokasta enää tule varusmiespalvelukseen.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ei kotimainen puolustusteollisuus käynnisty tai lisää tuotantoaan nappia painamalla. Sellainen vie vuosia. Sellainen vaatii monivuotisia suunnitelmia ja tilauskirjat täyteen. Tilaisuus on nyt, ja se pitää hyödyntää.

Suomen on päästävä mukaan yhteisyrityksiin Ukrainan ja Nato-maiden puolustusteollisuuden kanssa. Ukrainan puolustusteollisuuden kehitys on kolmessa vuodessa mennyt huomasti eteenpäin. Suomalaisen puolustusteollisuuden on löydettävä samanlainen tahtotila ilman, että olemme pakon edessä ja selkä seinää vasten. Ja katse kääntyy Suomen ulkopoliittiseen johtoon. Erityisesti puolustusteollisuudessa kauppaa ja tuotekehitystä käydään valtioiden välillä, ja silloin ulkopoliittisella johdolla on erityisen tärkeä rooli avata ovia suomalaiselle puolustusteollisuudelle.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! ”Venäjän tavoitteena on vahvistaa suurvalta-asemaansa ja muodostaa itselleen strategisia etupiirejä myös sotilaallisin keinoin.” Tämä selkeä lause on kaikkien suomalaisten nyt pidettävä mielessä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Liike Nyt kannattaa hyvää puolustuselontekoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten ministeri Häkkänen, olkaa hyvä. Viisi minuuttia.

15.24 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Suomen puolustuksen vahvistaminen on välttämätöntä, ja sen aika on nyt. Puolustuselonteon tarkoituksena on varmistaa, että puolustuksemme vahvistamiselle on laaja-alainen poliittinen tuki yli vaalikausien eduskunnassa. Vain siten voimme taata Suomen ja suomalaisten turvallisuuden yhä haastavammassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä ja taata puolustuksen pitkäjänteisen kehittämisen.

Kiitos eduskunnalle erinomaisesta, lähes kaksi vuotta kestäneestä parlamentaarisesta prosessista ensin selonteon valmistelun ja sitten tämän eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Kiitos puolustusvaliokunnalle hyvin kirjoitetusta mietinnöstä sekä muille valiokunnille lausunnoista. Puolustusvaliokunnan mietinnön ja selonteon laadinnassa tiiviisti mukana ollut kaikista puolueista koostunut parlamentaarinen seurantaryhmä osoittaa, että Suomessa on yli puoluerajojen laaja-alainen tuki selonteon kaikille keskeisille linjauksille puolustuksen vahvistamiseksi. Tämä on se tärkein selonteon ja tämän puolustusvaliokunnan mietinnön linjaus ja viesti niin kansalaisille kuin myös maamme rajojen ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Annoimme uuden puolustuselonteon eduskunnalle joulukuussa 2024. Kuluneen puolen vuoden aikana kansainvälisessä politiikassa on tapahtunut paljon turbulenssia. Analysoimme puolustuksen toimintaympäristöä jatkuvasti puolustushallinnossa niin lyhyellä aikavälillä kuin pitkällä aikavälillä. Sellaisia yllätyksiä ei ole tullut, joihin emme puolustushallinnossa olisi varautuneet. Kaikki puolustuselonteon kirjaukset ja linjaukset ovat juuri niitä asioita, joita meidän tulee tehdä tässä tilanteessa entistäkin painokkaammin ja entistäkin tehokkaammin. Toimintaympäristön kehitys asettaa kovat ja kasvavat vaatimukset puolustukselle resurssien osalta.

Hyökkäyssotaa käyvä ja liittolaisuuksiaan syventävä Venäjä muodostaa Suomelle ja liittokunnalle kasvavan ja pitkäkestoisen uhan. Toimintaympäristömme on epävakaa ja vaikeasti ennakoitavissa, ja turvallisuustilanne voi heikentyä nopeastikin. Liittokunnalla on suorituskykypuutteita, joiden paikkaaminen edellyttää kaikilta Nato-mailta ripeitä toimia ja pitkäjänteistä resursointia. Yhdysvallat jatkaa Bidenin hallinnon aikana aloittamaansa painopisteen siirtämistä Aasiaan, mikä johtaa USA:n maksuosuuden vähenemiseen Euroopan puolustuksesta ja Euroopan maiden maksuosuuden kasvamiseen. Johtopäätös on selvä: Euroopan maiden on otettava jatkossa merkittävästi enemmän vastuuta maanosansa puolustuksesta. Olen erittäin tyytyväinen, että puolueet ovat vahvasti tätä ajatusta tukemassa puolustusvaliokunnan mietinnössä.

Erityisesti Suomella on etulinjan maana intressi varmistaa, että eurooppalaiset Naton jäsenmaat vahvistavat omia puolustuskykyjään. Kovassa paikassa liittolaisten kalustoa ja joukkoja käytettäisiin etulinjan maiden puolustamiseksi. Tärkein käytettävissämme oleva työkalu tämän varmistamiseksi on, että Natossa saavutetaan sopu puolustusmenotavoitteen nostamisesta ensi viikon huippukokoukseen mennessä. Neuvottelut ovat liittokunnas-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

sa edelleen käynnissä, mutta näyttää todennäköiseltä, että Naton puolustusmenotavoite nousee kahdesta prosentista viiteen prosenttiin. Luku jakautuu kolmen ja puolen prosentin suoriin sotilaallisiin menoihin ja puolentoista prosentin laajemmin puolustusta ja turvallisuutta vahvistaviin kustannuksiin.

Kuten selonteossa todetaan, Suomi sitoutuu Naton yhteisesti määrittämään puolustusmenotavoitteeseen. Tulevina vuosina tämä tulee tarkoittamaan suuria taloudellisia lisäpanostuksia puolustukseen, mikä ei nykyisessä taloustilanteessamme ole helppoa, se on päivänselvä asia, mutta panostukset puolustukseen ovat välttämättömiä. Suomen puolustuskykyä sekä Naton pelotetta ja puolustusta vahvistetaan uhka- ja tarveperustaisesti. Liittokunta on tänä keväänä asettanut jokaiselle maalle vaativat puolustussuunnitteluun liittyvät sotilaalliset suorituskykytavoitteet. Taustalla on arvio erityisesti Venäjän muodostamasta sotilaallisesta uhasta. Vahva oma puolustuskyky on jatkossakin meille kaiken ydin. Samalla Suomen puolustus on erottamaton osa liittokunnan yhteistä puolustusta. Kun täytämme velvoitteemme, voimme myös luottaa siihen, että tukea on tulossa.

Kuten puolustusvaliokunta mietinnössään toteaa, parlamentaarinen seuranta puolustuksen kehittämisessä on äärimmäisen tärkeää. Olemme ministeriöissä tunnistaneeet saman tarpeen ja tehneet saman johtopäätöksen. Tulen esittämään parlamentaarisen työryhmän perustamista puolustuksen kysymyksiin liittyen. Ryhmä vahvistaa entisestään hallituksen ja eduskunnan välistä tiivistä dialogia, jatkaa tätä puolustusselonteon parlamentaarista menettelytapaa ja lisää yhteisymmärrystä puolustukseen liittyvissä kysymyksissä. On ensiarvoisen tärkeää, että puolustuksemme kehittämiselle on laaja-alainen poliittinen tuki yli vaalikausien. Vain näin voidaan taata Suomen ja suomalaisten turvallisuus yhä vaikeamassa toimintaympäristössä.

Valiokunnan mietintö ja puolueiden kannat selontekoon osoittavat tänään, että meillä on päättäväinen ja yhtenäinen tahtotila puolustuksen vahvistamiseksi koko eduskunnassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten edustaja Sarkkinen. [Juha Mäenpää: Eikö tässä ole debattia?] — Jos tätä ihmetellään — anteeksi, pieni hetki — hän on ainoa etukäteen puheenvuoroa jonottanut edustaja, ja puhemiesneuvostossa tänään keskusteltiin ja sovittiin, että otetaan se nyt tähän ja sen jälkeen otetaan lyhyttähdistä keskustelua.

15.30 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä. — Aivan aluksi kannatan edustaja Furuholmin tekemää kannanottoehdotusta.

Sitten otan kantaa tähän puolustusmenotavoitteeseen. Venäjän hyökättyä Ukrainaan puolustusmäärärahat ovat olleet kasvussa ja kasvaneilla menoilla on vahvistettu puolustuskykyämme tarveperusteisesti. Olemme vasemmistoliitossa nämä investoinnit hyväksyneet. Samoin hyväksymme esimerkiksi tulevat tarpeenmukaiset investoinnit Maavoimiin. Näemme tarpeen vahvistaa Euroopan omaa puolustusta, sillä USA:n apuun ei voi luottaa.

Vaikka hyväksymme tarpeenmukaiset puolustusinvestoinnit, me emme voi nyt sitoutua korkeisiin prosenttipohjaisiin puolustusmenotavoitteisiin. Puolustusmenoja pitäisi ohjata tarve, eivät prosentit. Avaan nyt, miksi prosenttipohjainen tarkastelu on ongelmallista.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, hallituksen hyväksymä viiden prosentin menotasotavoite suhteessa bruttokansantuotteeseen tarkoittaa valtavia miljardimääriä. Se tarkoittaa nykyisen noin kuuden ja puolen miljardin menotason nostoa noin 16 miljardiin. Eli on kysyttävä, mistä rahat. Jos miljardit leikataan peruspalveluista, emme enää voi puhua Suomesta

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

hyvinvointivaltiona. Toki Nato-tavoitteen jakautuminen 3,5- plus 1,5 -mallilla voi helpottaa tavoitteen saavuttamista, mikäli mitä vain normaalimenoja voidaan laskea osaksi yhden ja puolen tavoitetta. Me emme kuitenkaan vielä tiedä, mitä siihen lasketaan. Emme siis tarkasti tiedä, mihin viiden prosentin tavoite meidät sitoo tulevaisuudessa.

Toiseksi, bruttokansantuotteen kokoon sidottu menotasotavoite tarkoittaa, että puolustukseen käytettävä rahamäärä kasvaa talouden kasvaessa. Eli talouden kasvaessa puolustuseuroja on lisättävä, jotta prosentti pysyy edes ennallaan eikä laske. Mitä enemmän talous kasvaa, sitä enemmän euroja puolustus taas nielee. Talouskasvu ei siis auta meitä rahoittamaan bkt:hen sidottua puolustusmenotavoitetta, vaan menot on rahoitettava joko korottamalla veroja, leikkaamalla muualta tai ottamalla lisävelkaa.

Kolmanneksi, bruttokansantuotteeseen sidottu menotasotavoite on huono mittari, eikä se automaattisesti tarkoita parempaa puolustuskkyä. Esimerkiksi taantumassa yksityisen kulutuksen supistuessa puolustusmenoprosentti kasvaa, vaikka puolustukseen ei käytettäisi euroakaan lisää rahaa.

Neljänneksi, mekaaninen menotasotavoite voi johtaa tehottomaan rahankäyttöön. Kun piikki on niin sanotusti auki, voidaan päätyä veronmaksajien kannalta kalliisiin lopputulemiin. On myös ongelmallista, mikäli puolustustarvikkeiden hinta nousee, jos kaikki ovat samaan aikaan kaupoilla. Tämä voi johtaa siihen, että enemmän rahalla saadaan vähemmän.

Viidenneksi, on ymmärrettävä, mitä puolustusmenojen matala finanssipoliittinen kerroin tarkoittaa kansantaloudelle. Puolustukseen käytettävät rahat elvyttävät heikosti kansantaloutta, osin koska materiaalia ostetaan paljolti ulkomailta. Suomi siis köyhtyy, mitä enemmän puolustusmateriaalia ostetaan ulkomailta. Tilannetta voi toki osin parantaa suosimalla kotimaista puolustusteollisuutta, jolloin raha jää kotimaahan. Kuitenkaan puolustus ei ole kovin tuottava investointikohde. Jos esimerkiksi leikataan koulutuksesta puolustusmenojen rahoittamiseksi, heikentää se talouden tuottavuutta, kasvua ja hyvinvointia. Näin ollen puolustukseen ei kannata käyttää enempää rahaa kuin on välttämätöntä, aivan tarpeellista, ja prosenttitarkastelu ei huomioi välttämättömyyttä.

Kuudenneksi, prosenttitarkastelu ei huomioi eri maiden puolustusratkaisujen kustannustehokkuuden eroja. Suomen asevelvollisuuteen perustuva puolustusratkaisu on arvioitu kustannustehokkaammaksi kuin palkka-armeija, mutta tätä ei huomioida mitenkään, kun tarkastellaan vain prosentteja. Myöskään asevelvollisuuden epäsuoria kustannuksia ei sisällytetä Naton puolustusmenotavoitteeseen. Suomen tulisi ajaa niiden huomiointia puolustusmenolaskelmassa.

Seitsemänneksi, pysyvä bruttokansantuotteeseen sidottu menotasotavoite ei ota huomioon muuttuvia tilanteita. Vielä toivottavasti joskus tulee ajan hetki, jolloin turvallisuustilanne Euroopassa vakautuu. Rauhallisina aikoina olisi perusteltua vapauttaa osa puolustuksen viemistä voimavaroista muun yhteiskunnan käyttöön. Jos olemme pysyvästi sitonneet menot bkt:hen, tämä ei ole mahdollista.

Arvoisa puhemies! Olen tässä perustellut, miksi prosenttipohjainen menotasotavoite on ongelmallinen. Odottaisin aiheesta enemmän analyttistä keskustelua pelkkien prosenttien heittelyn sijaan. Puolustusta on tässä turvallisuustilanteessa perusteltua vahvistaa, mutta tarveperusteisesti. Ilman mekaanisia prosenttitavoitteitakin tarpeenmukaisten puolustusmenojen rahoittaminen on Suomelle suuri haaste, josta odottaisin avointa ja osallistavaa keskustelua. — Kiitos. [Vasemmalta: Perusteellinen puheenvuoro!]

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt mennään lyhyttahtiseen keskusteluun. Pyydän niitä edustajia nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta, jotka haluavat tähän osallistua. — Edustaja Heinonen.

15.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus sitoutuu tänään ja huomennakin Naton yhdessä sopimaan puolustusmäärärahasoon. Se perustuu aina tarveperusteiseen suunnitteluun. Me emme ole kuitenkaan näin ollen ainoa maita, joka lisää puolustushankintoja, eli tämä ei ole lopulta nollasummapeliä. Me hankimme paljon mutta muut maat voivat hankkia myös Suomesta puolustusmateriaalia. Meillä on erinomaisia yrityksiä — Patria, Nammo, Insta, Vihtavuoren ruutitehdas, Sako — ja nämä tuovat moneen maakuntaan paljon lisää työtä ja hyvinvointia.

Vientilupaprosessien pitää olla yhtenevät koko EU-alueella. Tämän pitää olla itsestään selvää, ja se on onneksi nyt ollutkin, mutta tarvitsemme myös hallitusten välisen, niin sanotun G2G-kauppalainsäädännön sujuvoittamaan ja nopeuttamaan tätä puolustusmateriaalikauppaa. Kysyisin puolustusministeri Häkäseltä: millä aikataululla tämä government-to-government -kauppalainsäädäntö saadaan voimaan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

15.37 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvaliokunta on todennut seuraavasti: ”Energiahuollon suunnitelmallisuus ja toimivuuden varmistaminen on keskeinen osa sotilaallista huoltovarmuutta. Se tarkoittaa, että niin väestölle kuin Puolustusvoimillakin on poikkeusoloissa riittävästi saatavilla polttoaineita, lämpöä ja sähköä.” Sitten sieltä pari lausetta jätän väliin, ja sitten: ”Kotimaisen energiantuotannon ylläpitäminen, energian varastointi sekä tuotanto- ja toimitusketjujen elinvoimaisuus ovat kriittisiä keinoja riippuvuuden vähentämiseksi ulkomaisista toimituksista, jotka voivat kriisi- tai sotatilanteessa keskeytyä tai vaarantua.”

Edelliseen viitaten haluaisin muistuttaa, että turve on ainoa kotimainen, huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto. Pidetään se työkalupakissa myös jatkossa. Miten ministeri tähän suhtautuu?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

15.38 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ukrainan sota osoittaa, että tulevaisuuden konfliktit korostavat perinteisen, konventionaalisen asevoiman käytön lisäksi korkean teknologian ratkaisuja, tehokasta tiedustelua, informaatio- ja kyberdankkäyntiä ja yhteiskunnan vahvaa resilienssiä. Nykyaikaisten asevoimien tulee panostaa paitsi teknologiseen ylivoimaan myös yhteiskunnan valmiuteen kestää pitkäaikaisia kriisejä ja erilaisia hybridi- ja kiihdyttämisen keinoja. Tässä tavallisten suomalaisten henkisen kriisinsietokyvyn vahvistaminen on kaiken perusta, sillä sieltä kumpuaa loppuviimein se kansakunnan toimintakyky, jota erityisesti kriisien keskellä välttämättä tarvitaan. Haluan tässä yhteydessä korostaa, että tässä työssä tarvitaan meitä aivan kaikkia — tarvitaan kaikkia ministeriöitä, kaikkia hallinnonaloja — koska kyse on nimenomaan kokonaisturvallisuuden kannalta kriittisestä kysymyksestä, johon tulee suhtautua vakavasti. Kysyisin: miten ministeri tähän asiaan suhtautuu ja sen näkee?

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

15.40 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päätökset, joita nyt tehdään, ovat ylivaalikautisia ja koskevat useita hallituksia. On siis äärettömän isoista asioista kyse. Keskusta kannattaa Nato-linjauksia puolustusmenotavoitteista.

Itäisen sivustan valtiona eli niin sanottuna etulinjavaltiona me olemme isossa vastuussa siitä, että turvallisuudesta huolehditaan. Meillä on pohjana yleinen asevelvollisuus, koulutettu reservi, maa-, meri- ja ilmavoimat, koko Suomen puolustaminen. Me kannamme tätä huolta.

Mutta kun puhutaan nykypäivän sodankäynnistä ja itäisestä sivustasta, niin Naton pääsihteri Rutte käytti nimitystä, että koko Eurooppaa on itäistä sivustaa. Nykypäivän järjestelmät kantavat pitkälle, ja uhka koskettaa laajasti. Sen vuoksi onkin aivan keskeistä, että kansainvälisiä yhteyksiä pidetään joka tasolla yllä ja me saadaan sekä eurooppalaiset kumppanimme, liittolaisemme, että yhdysvaltalaiset ymmärtämään sen yhteisen puolustuksen periaatteet.

Kuinka ministeri näkee kansainvälisen yhteistyön eri tasoilla? Ymmärtävätkö meillä eri maat Euroopassa tämän merkityksen, ja sitoutuvatko ne todella nyt näihin tavoitteisiin, mitä ensi viikolla Naton Haagin huippukokouksessa määritellään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

15.41 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos puolustusvaliokunnalle hyvästä mietinnöstä ja kollegoille hyvistä puheenvuoroista. Erityisesti arvostan sitä, että tämä vahva tuki Ukrainalle kaikuu täältä edelleen läpi.

Olisin ehkä toivonut sekä selonteolta että mietinnöltä kuitenkin vielä enemmän konkretiaa liittyen reserviläisten hyödyntämiseen, reserviläisten osaamisen hyödyntämiseen ja reserviläisten vastuun kasvattamiseen. Siellä on joitakin kirjauksia, mutta toivon, että ne menevät eteenpäin. Meillä on itse asiassa lainsäädännössä nähdäkseni tietynlainen katve tällä hetkellä. Meidän asevelvollisuuslaki rajoittaa huomattavasti asevelvollisten reserviläisten käyttöä virka-aputehtäviin. Tämä on ihan merkittävä kysymys esimerkiksi paikallispuolustuksessa joissain tämmöisissä harmaan vaiheen tilanteissa tai rajalla, jonne nyt voidaan sinänsä käskää uuden lain myötä kertauksiin rajaturvallisuuslain perusteella, mutta tämä rajoittaa todella paljon sitä, mitä ne reserviläiset voivat siellä tehdä. Olisin kysynyt itse asiassa puolustusministeriltä: onko valmisteilla — tai oletko ehkä avoin sille, että lähdetäisiin tekemään — tällaista lainsäädäntöä, jolla tätä katvetta korjataan?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

15.42 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on osoittanut, että me kaikki jaamme käsityksen tästä yhteisestä turvallisuustilanteesta, jossa me olemme. Samaan aikaan me olemme kuitenkin kaksi vuotta kärvistelleet täällä salissa huonoa taloustilannettamme. Eli jos nyt ei ole tilaa kriittiselle, avoimelle keskustelulle siitä, miten nämä puolustusmenot katetaan tulevaisuudessa, niin milloin sitten? Annan esimerkin: esimerkiksi tämä puolentoista prosentin kori tarkoittaa viittä miljardia euroa tulevaisuudessa — viittä miljardia euroa — ja tässä salissa ei ole tarkkaa käsitystä siitä, mitä tämä kori pitää sisällään, mitä Suomella on tästä puolentoista prosentin korista. Mielestäni

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

tältä pohjalta keskustelun käyminen on todella haastavaa. Siksi kysynkin teiltä, puolustusministeri Häkkänen: miten Suomi on suhteessa tähän puolentoista prosentin koriin, ja onko näistä kriteereistä tullut jo selkeyttä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

15.43 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Jag fortsätter där föregående talare var, kring just den här 1,5 procenten. Det är lite vanskligt att diskutera stora försvarssatsningar utan att riktigt veta vad de handlar om, och det här behöver vi så klart börja reda ut.

Kun puhutaan näistä 5 prosentin puolustusmenoista, niin olisi kuitenkin hyvä tietää, mitä kaikkea siihen voi sisältyä. Haluaisin kysyä puolustusministeriltä: Koska me tiedämme näistä 1,5 prosentin panostuksista, mitä niihin voi sisältyä, ja voiko niihin esimerkiksi mahdollisesti sisältyä panostuksia tieverkkoon, muuhun infrastruktuuriin, energiaan, rajaturvallisuuteen? Onko tietoa tästä? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

15.44 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvoimien palveluksessa olevien jaksamisesta, hyvinvoinnista ja tarvittaessa riittävän pitkäaikaisesta kuntoutuksesta on huolehdittava hyvin. Tämän lisäksi maanpuolustuksen kokonaisvaltaiseen toimivuuteen ja asevelvollisuuden onnistumiseen liittyy tiiviisti nuorten yleinen hyvinvointi. Niin kuin puolustusvaliokunnan mietinnössä sanotaan, asevelvollisuusjärjestelmä nojaa siihen, että nuoret ovat fyysisesti ja myös henkisesti kykeneviä suorittamaan varusmiespalveluksen. Jos meillä nuorten hyvinvointi heikkenee laajasti, se heijastuu suoraan asevelvollisten suorituskykyyn, koulutettavuuteen ja motivaatioon. Olisikin tärkeätä panostaa riittävästi nuorten hyvinvointiin jo ennen palvelukseen astumista: liikunnan edistämistä, koulutus- ja työelämäpolkujen tukemista, mielenterveyspalveluja ja niin edelleen.

Kysyisin ministeriltä: minkälainen tuntuma ja käsitys teillä on siitä, onko näihin asioihin riittävän vahvasti herätty ja ollaanko niihin puuttumassa ajatellen nimenomaan meidän kokonaisturvallisuutta [Puhemies koputtaa] ja asepalveluksen suorittamista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

15.45 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kun nyt satsataan noin kuusi miljardia enemmän puolustusmäärärahoja ja varmaan ostetaan jalkaväkeen lisää tavaraa, niin olisin kysynyt semmoista asiaa puolustusministeri Häkkäselältä: Onko Suomessa mietitty sitä, millä me voitaisiin saada tätä rahaa tännepäin, eli mitkä ovat semmoiset alat, missä me voitaisiin perustaa yhteisyrityksiä vaikka ukrainalaisten kanssa tai joidenkin muiden maiden kanssa? Mehän tarvitaan tällaista teollisuutta muutenkin, jos kriisi sattuu, ja kun nytten kaikki maat satsaavat satoja miljardeja tähän puolustusteollisuuteen ja esimerkiksi Saksassa ovat alkaneet rakentaa uusia tehtaita, niin onko meillä joku tapa, millä me tutkitaan tätä asiaa? Onko joku ryhmä, joka selvittää, mitkä ovat suomalaisten mahdollisuudet saada tätä tuotantoa enemmän Suomeen?

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

15.46 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos kaikille eduskuntaryhmille erittäin yksituumaisista puheenvuoroista ja hyvästä keskustelusta tämän tärkeän teeman ympärillä. Kiitos myös puolustusministerille erittäin vahvasta lupauksesta parlamentaarisen työskentelyn entisestään tiivistämisestä Suomen puolustuksen kehittämisessä. Se on varmasti oikea tapa mennä eteenpäin.

Tässä keskustelun aikana ennen kaikkea vasemmistoliiton edustajat ovat esittäneet, että puolustusmenot kasvavat merkittävästi, ja näin on. Kaikkien eduskuntaryhmien puheenvuoroissa, myös vasemmiston puheenvuorossa, on tuotu esille, miksi näin tehdään: siksi, että Venäjän meille aiheuttamaan uhkaan voidaan vastata. Mutta itse ajattelen myös niin, että Suomessa on aina kautta historian osattu tehdä välttämättömyydestä hyve. Nyt kun meidän on pakko satsata puolustukseen, niin uskon, että noiden investointien kautta saadaan myös suomalaiselle elinkeinoelämälle suoraan sen kaltaista markkinaa, myös vientimarkkinaa, kotimaisten hankintojen kehittämisen kautta, mutta myös esimerkiksi panostukset vaikkapa reservin koon kasvattamiseen tulevaisuudessa tulevat lisäämään suomalaisten hyvinvointia niin fyysisesti kuin henkisesti. Uskon tähän erittäin vahvasti. Tämä on hyvä asia koko kansakunnan kannalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ronkainen.

15.48 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan yhtyä näihin kiitoksiin. Kiitoksia ministerille tähänastisesta työstä, ja samoin myöskin puolustusvaliokuntaa pitää kiittää lähes yksimielisestä mietinnöstä, joka rakennettiin hyvässä hengessä. Valiokunnan edellinen puheenjohtaja, edustaja Kopra myös ansaitsee kiitokset luotsatessaan meitä tässä raskaassa työssä eteenpäin, ja edustaja Autto, joka sitten otti isot saappaat vastaan: kiitos teille siitä, että luotsasitte työmme maaliin.

Puolustusasioissa on erittäin tärkeätä se, että yhdessä teemme kaikkemme isänmaan turvallisuuden eteen, ja parlamentaarinen valmistelu on tärkeätä näissä asioissa. Itse olen aina ajatellut, että aina pitäisi olla jotain hommaa, ja nyt kun tämä työ alkaa olla suurin piirtein paketissa, niin olisinkin kysynyt teiltä: mikä on sitten se seuraava steppi, mitä ruvetaan parlamentaarisesti tekemään? Te jo vastasittekin siihen, että tällainen on tulossa, mutta pysyttekö yhtään syventämään vielä tässä vaiheessa, että mitä se voisi pitää sisällään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

15.49 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus on yhteinen asia, ja siksi se vahvin puolustuslinja menee tässä talossa siinä, että eduskuntapuolueilla on yhteinen ymmärrys Suomen turvallisuudesta ja Venäjän uhkasta, ja on hyvä huomata, että näin on. SDP on sitoutunut Natossa yhteisesti määritettävään puolustusmäärärahatavoitteeseen, ja pidämme hyvänä sitä, että ministeri lupautui käynnistämään parlamentaarisen prosessin, missä me yhdessä pohdimme tämän sitoumuksen sisältöä: mihin varat käytetään ja miten tämä kokonaisuus rahoitetaan. Tämä on välttämätöntä, jotta se yhteinen ymmärrys voidaan säilyttää.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

On erityisen tärkeää, että siitä puolentoista prosenttiyksikön tavoitteen sisällöstä keskustellaan. Siinä mennään hyvin paljon sisälle siihen kokonaisturvallisuuteen, ja on välttämätöntä, että ymmärrämme kaikki, mitä se tarkoittaa.

Kaiken kaikkiaan kansalaisten hyväksyntä kasvaville puolustusmäärärahoille on saatava. Siksi peräänkuulutamme yhteiskuntasopimusta, jolla toisaalta lupaamme, että puolustuksesta pidetään kiinni mutta myös kansalaiset pidetään mukana ja arjen turvallisuudesta huolehditaan. Tästä ei voi tulla vastakkainasettelua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaikkonen.

15.50 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset puolustusministeriölle ja valiokunnille hyvästä työstä. Tämä selonteko muodostaa kelpo pohjan, hyvän pohjan, puolustuksen kehittämiseksi, ja sen pohjalta on hyvä mennä eteenpäin.

Nyt kun ollaan tässä Naton huippukokouksen alla, niin todettakoon se nyt vielä myöskin omassa puheenvuorossani ääneen, että keskusta on valmis sitoutumaan niihin yhteisiin tavoitteisiin, mitä Natossa yhdessä linjataan. Tässä on kysymys omasta turvallisuudestamme.

Totean tähän perään myös sen, että tämä 1,5 prosenttia on kieltämättä iso kysymys. Se on monen miljardin kysymys, mitä siihen sisällytetään, ja olen ymmärtänyt, että tämä asia on vieläkin, edelleenkin jonkun verran auki. Mutta totta kai on tärkeää, että siihen saadaan Suomen kannalta fiksua sisältöä.

Kerroitte myös, arvoisa ministeri, että tulee parlamentaarinen työryhmä. Tämä on odotettu ja tarpeellinen ratkaisu, hyvä. Kovan puolustuksen lisäksi tämä talouskysymyksenkin on sen verran iso, että pitäisin järkevänä, että tuo työryhmä edes alustavaa keskustelua kävisi tästä, miten tämä hanke, tämä kaikki, aiotaan muuten taloudellisesti rahoittaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

15.52 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ryhmäpuheenvuoroissa tunnistettiin hyvin ja oikein, että olemme tässä uudessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa, koska raakalaismainen terroristivaltio Venäjä on käynnistänyt täysimittaisen imperialistisen sodan Ukrainassa. Myös puheenvuoroissa hyvin heijastui se ymmärrys siitä, että Ukraina puolustaa paitsi omaa maataan myös Eurooppaa ja meitä, Suomea. Sen takia Ukrainan tukeminen kaikin mahdollisin keinoin on myös Suomen puolustuksen vahvistamista.

Nyt kun käymme tätä erittäin tärkeää keskustelua Naton puolustusmenotavoitteesta ja siihen liittyen tästä puolentoista prosentin siivusta, niin kysyisin ministeri Häkkäseltä: Miten te näette Ukrainan tukemisen osana tätä puolentoista prosentin osuutta? Minkälaisen roolin mielessänne sille ajattelette? Ja mitä muita vastaavia keinoja voidaan ajatella, että tähän puolentoista prosentin osuuteen tulisi sisällyttää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

15.53 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on järkkynyt vakavasti sen jälkeen, kun Venäjä aloitti laittoman ja täysimittaisen hyökkäyssotansa Ukrainaan. Meidän vahvuutemme, yksi niistä monista,

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

on se, että me olemme tukeneet Ukrainaa yhtenäisesti, ja niin tulemme varmasti jatkossakin tekemään.

Vasemmistoliitto tukee suurelta osin myös puolustusselonteon tavoitteita, mutta on joitain kysymyksiä, joita me emme sinänsä kannata. Monista näistä tavoitteista ei olla käyty kunnollista parlamentaarista prosessia, mutta siinä prosessissa olisimme tuoneet ilmi muun muassa sen, että jos sitoudumme tähän 5 prosentin tai 3,5 prosentin tavoitteeseen, niin se on talouspoliittisesti ristiriitaista, sillä tähän tavoitteeseen liittyvä puolustusmateriaalien merkittävä kysynnän kasvu tulee nostamaan myös hintoja, jolloin samalla rahalla saadaan vähemmän suorituskykyä. Tästä olemme keskustelleet yhdessä varsin vähän.

On myös monia muita substanssikysymyksiä, jotka edellyttävät sitä parlamentaarista prosessia, joka onneksi nyt ollaan käynnistämässä. Voisi sanoa, että parempi myöhään kuin ei milloinkaan, mutta tätä keskustelua on syytä ryhtyä nyt yhdessä käymään, sillä nämä tavoitteet ovat varsin korkeita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

15.54 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mietintö ja selonteko osoittavat, että olemme tehneet oikeita asioita. Asevelvollisuus, maanpuolustustahto, laaja reservi, väestönsuojelu, huoltovarmuus — tämäntyyppiset asiat — on pidetty meillä kunnossa. Myös sopimuskehikko on kunnossa, sitä on viety eteenpäin: EU, Nato, DCA, Nordefco, CEF ja näin pois päin. Ja tietysti aina diplomatia on tärkeää.

Valiokunta on tehnyt hyvää työtä. Kiitän myös presidentti Stubbia siitä, että hän on pitänyt valiokunnan ajan tasalla koko ajan. Esimerkiksi ensi viikolla Haagin kokouksen jälkeen puolustusvaliokunta tapaa presidentin hänen kutsustaan. Samoin ministeri Häkkinen on pitänyt meitä ajan tasalla.

Vienti on tärkeä asia, ja Puolustusvoimien pitkät tilaukset, vientimahdollisuudet ovat teollisuudelle tärkeitä. Laajat sarjat ovat se, mitä teollisuus odottaa, jotta he voivat investoida kannattavasti. Kannustan ministeriä edelleen toimimaan vientiponnistelujen eteen, jotta saamme kotimaista teollisuutta ylös.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

15.55 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva selonteko on kokonaisuutena erinomainen ja kattava kuvaus Suomen maanpuolustuksen toimintaympäristöstä ja kehittämistarpeista Nato-jäsenyys huomioiden. Haluan kuitenkin nostaa sieltä puolustusselonteosta ja valiokunnan mietinnöstä esille muutamia asioita.

Selonteossa nostetaan yleisellä tasolla esille, kuten aina juhlapuheissa, henkilöstön merkitys ja uudet haasteet, joita Puolustusvoimien henkilöstö lähivuosina tulee kohtaamaan. Selonteon luvussa ”lainsäädäntö” kuvataan joitain näitä lainsäädäntöön liittyviä haasteita, mutta kohdassa ”henkilöstö” ei kuitenkaan nosteta esiin sitä epäkohtaa, joka tulisi pikaisesti korjata, ja on täällä jo mainittu, eli Puolustusvoimien yli 50-vuotias ja vanhentunut työaikalaki.

Toki puolustusselonteossa linjataan, että henkilöstön määrää ollaan lisäämässä, mutta työaikalainsäädäntö ja palvelussuhteen ehdot on laitettava remonttiin pikaisesti, jotta ne yhdessä muodostavat selkeän kokonaisuuden ja lisäävät Puolustusvoimien tehtävien hou-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kuttelevuutta myös ulkomailla. Kysynkin, millä aikataululla näitä henkilöstöä koskevia normistoja ja lakeja ollaan uudistamassa?

Kiitän myöskin puolustusvaliokuntaa avoimesta keskusteluilmapiiristä siellä meidän koursussamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

15.57 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on vähän kuin Oscar-gaala. Täällä kiitetään nyt tänään kovasti, mutta niin haluan minäkin kiittää.

Kyllä tämä eduskunta ja sen valiokunnat voisivat ottaa monessa mallia tuolta puolustusvaliokunnasta siitä, miten vaikeitakin asioita yhdessä käsittelemme. Kiitos ministerille, kiitos valiokunnan puheenjohtajalle ja entiselle, mutta ennen kaikkea kiitos sille parlamentaariselle hengelle, joka siellä puolustusvaliokunnan koursussa on ja elää voimakkaasti. Itse olen saanut työskennellä lähes 15 vuotta siinä valiokunnassa, ja olen hyvin ylpeä siitä, keiden kanssa saan työtä tehdä.

Arvoisa ministeri, selontekoprosessi on pitkä ja tähtää sinne 30-luvulle asti. Katse on tulevaisuuteen. Haluan tässä yhteydessä kiittää, että ministeriö käynnistää nyt tämän parlamentaarisen keskustelun. Itse ehdotin sitä 14.11.2024, noin puolisen vuotta sitten. Nyt on se korkea aika käynnistää keskustelu, jotta tiekartta sinne viiteen prosenttiin tehdään.

Toinen asia: Valiokunta, joka käsittelee niin hyviä kuin huonoja asioita, yksimielisessä mietinnössään kiinnitti siltä osin huomiota tähän tiedonkulkuun ministeriöiden ja eduskunnan välillä: oikea-aikainen tiedonkulku, joka on myös oma-aloitteista. Me elämme, niin kuin ministeri sanoi, [Puhemies koputtaa] vaikeita aikoja. Mitä kommentoitte tästä: miten tiedonkulku toimii?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

15.58 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan lukea tästä meidän erinomaisesta mietinnöstä yhden kappaleen: ”Asuttu Suomi on turvallinen Suomi. Väestön, elinvoiman ja peruspalveluiden säilyttäminen eri puolilla maata muodostaa perustan koko maan turvallisuudelle ja kriisinkestävyydelle. Alueiden asuttuna pysyminen vahvistaa kokonaisturvallisuutta, koska se ylläpitää paikallistuntemusta, yhteisöllisyyttä ja kykyä toimia nopeasti poikkeustilanteissa. Kun ihmisiä ja toimintaa on koko maassa, myös viranomaisten, järjestöjen ja Puolustusvoimien toimintaedellytykset paranevat samalla vahvistaen koko yhteiskunnan resilienssiä.”

Tämän viestin halusin välittää nyt aivan julkisestikin puolustusvaliokunnan näkemyksenä, viitaten muun muassa Helsingin Sanomien pääkirjoitukseen 8.6., jossa pääkirjoituksessa sanottiin, että koko Suomen asuttuna pitäminen olisi puolustuksen kannalta onttu perustelu. Kuten puolustusvaliokunnassa totesimme, näinhän ei ole. Kuinka ministeri näkee asian?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

15.59 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä haluan lausua kiitokset puolustusvaliokunnan kollegoille. Olemme varsin hyvässä yhteis-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

työssä ja hyvässä hengessä pystyneet sovittamaan erilaisia näkökulmia, mikä on äärimmäisen tärkeää, kun kysymys on Suomen puolustuksesta ja turvallisuudesta.

On tärkeää myös se, että asioita käsitellään parlamentaarisesti ja käydään mahdollisimman laajaa ja avointa keskustelua myöskin. Tämä osaltaan takaa sen, että myös yhteiskunnan laaja hyväksyttävyyys puolustuksen kehittämiseksi säilyy varsinkin nyt tilanteessa, jossa tullaan tarvitsemaan varsin laajoja rahallisia lisäpanostuksia tähän.

On tärkeää myös painottaa sitä, että asevelvollisuusjärjestelmä on edelleenkin tärkein pohja Suomen puolustukselle, ja myöskin asevelvollisuusjärjestelmän kehittäminen tässä ajassa niin, että lisätään tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta, on tärkeää hyväksyttävyyden kannalta. Itse toivoisin, että jossain vaiheessa pystyttäisiin siirtymään täysin sukupoluneutraaliin järjestelmään, mutta nytkin on tärkeää ottaa askeleita sen suuntaan.

Nostaisin täältä valiokunnan mietinnöstä muutaman konkreettisen ehdotuksen. Valiokunta muun muassa korostaa sitä, että Puolustusvoimien tulee jatkossa entistä paremmin hyödyntää varusmiesten erilaisten vahvuuksien ja osaamisprofiilien hyödyntämistä, [Puhemies koputtaa] jotta koko ikäluokka saadaan mukaan, sekä myöskin naisten roolin vahvistaminen puolustukseen osallistumisessa, [Puhemies koputtaa] ja tämän varautumisen ja turvallisuuskoulutuksen rahoituksen mahdollisuudet [Puhemies koputtaa] pitää selvittää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

16.01 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Suomessa ei ole vielä keskusteltu siitä, joudummeko maksamaan Yhdysvalloille sen jo nyt Suomelle antamastaan niin sanotusta turvallisuustuesta. Hallitus ei ole vastannut tätä koskeviin kysymyksiin.

Yhdysvalloilla on ollut Suomessa tosiasiaa pysyvästi asevoimia jo toukokuusta 22. Puolustusyhteistyösopimus DCA tuo sille yhä laajemman sotilaallisen läsnäolon. Yhdysvallat on osallistunut ilmavoimillaan ja droneillaan Suomen itärajan valvontaan jo pitkään, ja Suomi on saanut tiedustelutietoja. Kaikki tämä maksaa, ja nyt on kyse siitä, minkälaisia kustannuksia on muodostunut.

Trump on pitänyt lähtökohtana, että maat, joille Yhdysvallat antaa niin sanottua turvallisuustukea, joutuvat siitä myöskin maksamaan. Tiedossa on Lähi-idän maiden sekä esimerkiksi Japanin ja Etelä-Korean maksut. Nyt vaikuttaa siltä, että Yhdysvallat on ottamassa käyttöön maksut turvallisuustuesta myös eurooppalaisten Nato-liittolaisten kanssa. Pitävätkö Suomen osalta kuulemani arviot jopa 3 miljardin dollarin suuruisista kustannuksista Suomelle paikkansa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Limnell.

16.02 Jarno Limnell kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että tulee ihan hyvä mieli, kun kuuntelee tätä keskustelua täällä salissa oikealta vasemmalta ja kaikkea siltä väliltä, ja sama myöskin puolustusvaliokunnassa. Ainakin omalta osaltani se lisää uskoa meidän maanpuolustukseen ja turvallisuuteen ja on varmasti myöskin viesti ulospäin Suomen rajojen ulkopuolelle.

Toisaalta kun näistä selonteista tuli aikanaan väitöskirja tehtyä, niin voi oikeasti sanoa, että tämä selonteko ja puolustusvaliokunnan mietintö ovat historiallisia. Siinä on paljon pitkälle kantavia päätöksiä, mutta minä nostaisin esille vielä erityisesti kolme asiaa, jotka muuttavat sodankäyntiä ja turvallisuutta ja joista valiokunnassa on paljon keskusteltu. En-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

simmäinen ovat droonit ja niiden merkitys, eikä puhuta yksittäisistä lennokeista vaan yhä enemmän parvista tekoölyavusteisesti. Toinen on alati digitalisoituvassa maailmassa tekoälyn myötä käytettävä kyberturvallisuus, siihen liittyvät uhkat ja mahdollisuudet. Itse uskon vahvasti, että yhä suuremmat taistelut tullaan jatkossa käymään meidän mielistä — psykologinen sodankäynti, informaatiovaikuttaminen ja siltä varautuminen: aivan keskeisiä asioita. Mutta kun tällaisella yhteishengellä viedään asioita eteenpäin, niin kyllä me ihan varmasti pärjätään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huru.

16.03 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Yhdyn näihin lukuisiin kiitoksiin, mitä on tullut tähän selontekoon liittyen, mutta nostaisin sieltä pari asiaa: vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja kriisinhallinnan.

Selonteossa mainitaan tämä reservikoulutuksen tehostuminen ja uudistettu laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta. Näiden tarkoitushan on tämän MPK:n, Maanpuolustus- ja koulutusyhdistyksen, koulutuksen kehittämisen kautta tukea tätä Puolustusvoimien sotilaallista koulutusta ja tulla tämmöiseksi operatiiviseksi kumppaniksi.

Kriisinhallinnasta toteaisin sen, että täällä on mainittu kriisinhallintaan, että näihin osallistutaan nykyään entistä vaativammissa ympäristöissä ja turvallisuusriskit ovat lisääntyneet. Täällä viitataan myös tähän kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean lausuntoon, missä oli myös näitä suosituksia muun muassa kriisinhallintaosallistumisen vahvistamisesta, mutta siellä puhuttiin myös tästä kriisinhallintaoperaatioista palaavien pitkäaikaisen tuen kehittämisestä ja kuntouttamisesta ja siihen vaadittavista resursseista [Puhemies ko-
puttaa] ja niitten turvaamisesta. Miten tämä työ etenee?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt on 21 henkilöä varannut puheenvuoroa tässä vaiheessa sen jälkeen, kun minä olen tähän tullut. Me tehdään sillä tavalla, että ne nyt ainakin otetaan, ja sitten katsotaan, mitä silloin kello on ja pystyykö ministeri täällä olemaan. Mutta nyt jatketaan debattia. — Edustaja Koskinen.

16.05 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käsiteltykin jo sitä kysymystä, minkä takia tarvitaan parlamentaarista jatkotyötä. Nythän tällainen puolustusselonteko 3.0 tai parlamentaarisen työryhmän jatkotyö on tarpeen sen takia, että nämä muutokset ympärillämme ovat jatkuneet, ja nyt Naton huippukokouksen päätökset, samoin Euroopan unionin puolustuspolitiikan ja puolustusteollisuuden vahvistamishankkeet tarkoittavat, että meillä on kokonaan toisenlainen tilanne kuin mitä oli tätä selontekoa kirjoitettaessa.

Valiokunnat, puolustusvaliokunta erityisesti, ovat täydentäneet tätä kuvaa tietysti eduskuntakäsittelyn aikana, mutta nämä muutokset, mitä nyt on tapahtunut tämän kirjoittamisen jälkeen, ovat isompia kuin koskaan yksittäisen vaalikauden aikana tapahtuneet puolustusselonteon muutokset, ja on tarve kirjoittaa, mitä hankitaan, miten hankitaan, miten joudutaan poliittista päätöksentekoa entistä enemmän tekemään puolustuspolitiikan saralla, kun meidän pitää hakea eurooppalaista suvereniteettia, eurooppalaista Naton pilaria vahvistavia keinoja. Joudutaan miettimään vaiheistusta ehkä toisin kuin mitä tässä selonteossa on tehty. Joudutaan varmistamaan, että saadaan kiireellisesti tarvitsemamme materiaali ja

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

resurssiapu. [Puhemies koputtaa] Tämän tyyppiset kysymykset on varmintä [Puhemies koputtaa] tehdä yhdessä parlamentaarisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Yritetään pitää noita vastauspuheen-vuoroina eli minuutin mittaisina. — Ja edustaja Vikman.

16.07 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästäkin keskustelusta välittyy hyvin se päättäväinen ja yhtenäinen tahtotila, joka tässä salissa on Suomen puolustuksen kehittämisestä. Kuitenkin edustaja Furuholm totesi täällä, että yhteinen lähtökohtamme on, että Suomen turvallisuudesta ei tingitä. Hyvä — mutta täytyy sanoa, että vasemmistoliiton kohdalla tällä kertaa puheet ja teot ovat pahasti ristiriidassa, kun lukee tätä teidän vastalausestanne. Tämä teidän vastalauseenne nimenomaan tarkoittaa sitä, että Suomen turvallisuudesta ja puolustuksesta tingittäisiin. Lisäksi te kritisoitte siinä suurimmaksi osaksi sellaisia asioita, joita itse olette olleet kuittaamassa jo viime kaudella ollessanne hallituksessa, eli Nato-jäsenyys, asehankinnat Yhdysvalloista, Israelista, tai tällä kaudella yksimielisesti DCA-sopimuksen hyväksyminen. Myös tarvelähtöinen Naton puolustuksen kehittäminen on teille aiemmin sopinut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Simula.

16.09 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikista keskeisintä Suomen puolustuskyvyllä eivät ole jalkaväkimiinat, jotka onneksi palautetaan keinovalikoimaan, eivätkä droonit, jotka on onneksi huomioitu mietinnössäkkin, eikä mikään muukaan asejärjestelmä, vaan maanpuolustustahto. Se ei synny itsestään, ja sen ylläpidon eteen on tehtävä töitä aktiivisesti. Yleinen asevelvollisuus on merkittävä maanpuolustustahdon nostaja sekä ylläpitäjä, ja naisten mukaanotto kutsuntoihin tekee varmasti niin ikään pelkkää hyvää maanpuolustustahdolle. On myönnettävä, että itse henkilökohtaisesti kadun siitä, että en käynyt armeijaa, kun se vielä oli mahdollista, mutta Naisten Valmiusliiton kurssit ja maanpuolustuskurssit ovat antaneet itselleni mahdollisuuden oppia tärkeitä taitoja.

Maanpuolustustahtoon liittyen kysyisin ministeriltä: olisiko syytä alkaa opettaa maanpuolustustaitoja jo kouluissa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan kaksi puheenvuoroa kansanedustajilta, ja sen jälkeen ministeri saa näihin vastailla. Sitten jatketaan debattia vielä. Ja nämä kaksi ovat Werning ja Kauma.

16.10 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minun on helppo yhtyä täällä salissa esitettyihin kiitoksiin. Elämme ajassa, jossa puolustuksemme ja koko turvallisuuspolitiikkamme perusteet ovat muuttuneet. Nato-jäsenyyden myötä olemme osa liittokunnan yhteistä puolustusta, mutta vastuu kansallisesta puolustuksesta säilyy. Tämä puolustusselonteko antaa suuntaviivat sille, miten voimme entistä paremmin vastata muuttuneeseen toimintaympäristöön ja sen tuomiin uhkiin.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osoitus siitä, että rauhaa ei voida pitää itsestään selvyytenä. Siksi Suomen puolustuskykyä on kehitettävä pitkäjänteisesti. Tarvitsemme selkeän, parlamentaarisesti laaditun suunnitelman siitä, miten rahoitamme tulevat investoinnit ja miten huolehdimme yhteiskunnan kriisinkestävyydestä laajemmin. Samalla on

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

varmistettava, että eduskunnan rooli päätöksenteossa ja tiedonsaannissa säilyy vahvana. Minulle on tärkeää, että ulko- ja turvallisuuspolitiikassa säilyy laaja yhteisymmärrys yli puoluerajojen. Tämä on meidän kansallinen voimavaramme, joka antaa vakautta myös vaikeina aikoina.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kauma.

16.11 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen olen itse henkilökohtaisesti vierailut Ukrainassa kaksi kertaa ja nähnyt Venäjän tekemät tuhot Kiovassa ja sen lähialueilla. Venäjä on todella aggressiivinen ja arvaamaton, ja tietenkin meidän on Suomessakin varauduttava riittävällä tavalla tätä uhkakuvaa vastaan. Sen takia itsekin kannatan, kuten kokoomus, näitä puolustusmäärärahojen nostoja jopa sinne viiteen prosenttiin saakka. Pidämme myös tärkeänä, että meri- ja ilmavoimien jälkeen vuorossa ovat nyt maavoimat, joihin tullaan satsaamaan. Venäjähän on näyttänyt sitä massiivista maavoimien käyttöä nimenomaan Ukrainassa ja muistuttanut kaikille mieliin, että nimenomaan tämä perinteinen sodankäynti on tullut takaisin, tai oikeastaan se ei ole koskaan poistunutkaan mihinkään.

Mutta, arvoisa puhemies, nämä ovat merkittäviä rahoja, joita tullaan satsaamaan, joten on tietenkin tärkeää, että suomalainen puolustusteollisuus on tässä mukana. Ja on syytä muistaa, että monia näitä innovaatioita, joita sotilaspuolelle kehitetään, käytetään myöhemmin [Puhemies koputtaa] myöskin siviilitarkoitukseen — niistä esimerkkeinä GPS, satelliittikuvat, [Puhemies koputtaa] tutkat, mikroaaltoteknologia ja niin edelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan sittenkin vielä kaksi puheenvuoroa tähän, eli edustajille Väättäinen ja Lindberg, sitten vasta ministeri.

16.13 **Tuula Väättäinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selonteon käsittelyn yhteydessä on kyllä tullut varsin selväksi se, että maan puolustaminen tarvitsee riittävät resurssit, jotka nostavat puolustuksen menoja nykyisestä. Mutta suuri ratkaisematon kysymys on vielä se, mistä Puolustusvoimien rahoitus otetaan tai kuinka se järjestellään.

Monessa puheenvuorossa on tullut esille se, että maan sisäinen rauha tarvitsee myös resursseja. Esimerkiksi koulutus ja sosiaali- ja terveydenhuolto ovat asioita, joissa meillä ei ole varaa enää säästää lainkaan. Päinvastoin siellä tarvittaisiin lisää rahoitusta.

Oli tavattoman tärkeää kuulla ministeriltä nyt tänään aivan suoraan sanottuna se, että olette perustamassa parlamentaarista työryhmää, jonka kanssa on yhdessä tarkoitus sopia ja katsoa tuleva puolustuksen rahoitus useammalle vaalikaudelle, jotta me onnistutaan tärkeässä tehtävässä puolustaa Suomea mahdollisilta vihollisilta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä Lindberg.

16.14 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme Naton huippukokouksen kynnyksellä Euroopassa, jossa käydään neljättä vuotta suursotaa. Yhdysvaltain nykyhallinto on tehnyt eurooppalaisille selväksi, että meidän on itse huolehdittava Euroopan turvallisuudesta ja resursoitava se.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

EU on kuin dieselkone, joka ottaa tuskastuttavan hitaasti kierroksia, mutta nyt on lopultakin herätty ja alettu tehdä päätöksiä. Muutos tulee tapahtumaan. Varmaankin ensi viikolla kuulemme uusista puolustuksen resurssitasoista. Meidän eturintaman maiden on syytä näyttää esimerkkiä, jotta takapesilläkin ollaan halukkaita panostamaan yhteiseen puolustukseen. Selonteossa onkin todettu, että Suomen puolustusbudjetin vähimmäistasoksi tulee asettaa Natossa yhdessä sovitut tavoitetasot.

Arvoisa rouva puhemies! Käsissämme on realistisesti kirjoitettu puolustusselonteko, jossa turvallisuusympäristömme on kuvattu ensimmäistä kertaa Naton täysjäsenen perspektiivistä. USA:n nykyhallinnon keväiset toimet eivät ole selonteon perusteita vanhentaaneet, sillä ne on aivan oikein kirjoitettu pidemmällä perspektiivillä. Ikävä kyllä puolustustasioita seurattaessa aika ei tule nykypäivänä pitkäksi, sillä koko ajan tapahtuu. Meidän tulee olla täällä Suomessa hereillä ja valmiina, ja niinhän me olemmekin, mutta arvoisa ministeri, [Puhemies koputtaa] mitä EU voisi vielä tehdä lisää meille eturintaman maille?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Häkkänen, viitisen minuuttia.

16.15 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos edustajille kommentaista. Näistä voi vetää sen johtopäätöksen, että Suomessa on hyvin vahva ja yhtenäinen, päättäväinen henki maanpuolustuksen kehittämisessä mutta myös Naton uudessa menotavoitetasossa — tulkitsen näin. Vasemmistoliitto haluaa sävyeron, tarveperustaisuutta korostaa, mutta jos mietitään, missä tilanteessa Suomi on 32 maan liittokunnassa, kaadetaanko veto-oikeudella Naton menotasohanke vai hyväksytäänkö se, niin tulkitsen näin, että kaikki puolueet vasemmistoliittoa lukuun ottamatta pitävät järkevämpänä hyväksyä se [Mika Kari: Oikein tulkittu!] — kiitos siitä.

Mitä tulee sitten tähän tarveperustaan ja prosenttiin, niin haluan oikaista väärinkäsitystä, että kyse olisi prosenteista vain hihasta ravistamalla. Koko puolustus suunnittelu Natossa on Naton koko perusta. Siis melkein kaikki toiminnot keskittyvät tällä hetkellä siihen, että puolustusta suunnitellaan suhteessa siihen, mitä Venäjän kalustoa, joukkoja, uhkaa me käytännössä nähdään Ukrainassa kaikilla muilla toimialoilla, miten he Iranin, Pohjois-Korean ja Kiinan kanssa kehittävät tiettyjä toimintoja tällä hetkellä. Sen kaksi kolme vuotta kestäneen suunnitteluprosessin kautta puolustusministerikokoukseen valmistui puolustushallintojen ja Naton päämajan yhteisen tarvesuunnittelun perusta, suorituskykyvaatimukset joka maalle: mitä kalustoa, joukkoja kunkin maan pitää hankkia, että porukalla voidaan puolustautua, jos naapuri tulee. Sen tarveperustaisen suunnittelun hintalappu keskimäärin on 3,7 prosenttia, ja nyt Rutten kompromissiesitys on 3,5 prosenttia, eli vähän matalampi, kovia puolustusmenoja ja puolustusta tukevia menoja eli yhteiskunnan puolustusta tukevia, vaikka sotilaallista liikkuvuutta, lääkintähuoltoa, huoltovarmuutta, kyberpuolustusta ja niin edelleen, muiden ministeriöiden aloja, joilla mahdollistetaan se, että sillat kestävät vaikka panssarivaunuja eivätkä ne putoa sinne jokeen. Tämä on rationaaliseen suunnitteluun perustuva, tarveperustainen. Tämä on syytä oikaista heti alkukättelyyn.

Miten tämä prosessi on kulkenut? Jotta ei synny väärää käsitystä, että eduskunta, parlamentti ei ole mukana puolustuksen suunnittelussa: jatkuvasti puolustusvaliokunta ja ulkoasiainvaliokunta ovat informoituna, koko ajan, niin kauan kuin minä olen ministeri tässä ollut ja ollaan Natossa oltu reilu kaksi vuotta. Kaikista asioista koko ajan informoidaan parlamenttia: uhka-arvioista, suorituskykysuunnittelupakettien etenemisestä, miten me niitä

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

koetetaan ohjata ja rakentaa sitä. Kaikesta on informoitu. Selontekoprosessia on tehty kaksi vuotta kaikkien puolueiden kanssa salaisissa turvatiiloissa, julkisissa keskusteluissa ja niin edelleen. Erittäin laaja, perusteellinen, parlamentaarinen, ja siellä kaikki — parlamentaarisen ryhmän puheenjohtaja voi vaikka todistaa täällä näin — ovat tietoisia siitä, mitkä puutteet nykyisessä Euroopan puolustuksessa on, miten rajun riippuvainen Euroopan puolustus on amerikkalaisten maksamista puolustuskyyvistä, ja siitä syntyy tämä tarve tälle menotason nostolle.

Siis kaksi asiaa: Venäjän ja Kiinan sotilaallisen uhan nousu ja amerikkalaisten ilmoitus, että he eivät aio maksaa enää niin paljon Euroopan puolustuksesta. Se on näin yksinkertainen juttu, ja siitä ainoa johtopäätös on, että eurooppalaisten pitää maksaa omasta puolustuksesta jatkossa enemmän, ja se on tehtävä. Venäjä odottaa varmasti kieli pitkällä, että näin ei tehtäisi, mutta sen takia oli tärkeää, että täältä salista tuli näin päättäväinen ja vahva viesti, että tämä on hoidettava, ja se on Suomen etu, että kaikki Euroopan Nato-maat velvoitetaan pistämään omaa puolustusta kuntoon, hankkimaan kalustoa, joka on yhdessä tarveperustalla suunniteltu. Se asia käytetään etulinjan maiden hyväksi viime kädessä.

Viime viikolla täällä edustaja Savola kysyi, ovatko muut maat sitoutuneet tähän. Toissa viikon puolustusministerikokouksessa kaikki maat hyväksyivät konsensuksella suorituskypaketit kaikille maille. Nyt siellä on tarkat listat, mitä kukin hankkii maalla, merellä, ilmassa, kyberissä tai avaruudessa, ja ne käytetään tarkkaan suunnitellusti sitten alueellisten puolustus suunnitelmien toimeenpanoon, jos tulee paha tilanne.

Parlamentaarinen seurantaryhmä on tehnyt nyt työnsä, ja valiokunta on tehnyt oman työnsä, ja kuten sanoin jo neljä viisi viikkoa sitten ensimmäisessä puheenjohtajapalaverissa, niin koska tämä Naton kompromissiesitys tästä maksuvastuusta tulee niin viime tingassa, että se joudutaan pikaisesti käsittelemään — puheenjohtajapalaveri, puolustusvaliokunta, ulkoasiainvaliokunta, valtiovarainvaliokunta, kaksi kaikille kansanedustajille järjestettyä briiffiä, valitettavan vähän osallistujia toki, mutta siellä tarjottiin kaikki tiedot — niin jatketaan syksyllä parlamentaarista työtä eli ymmärrystä, sitoutumista lisäävää työtä.

Vielä lyhyesti, arvoisa puhemies: Puolentoista prosentin korin sisältö on avattu näissä kaikissa briiffeissä kaikille kansanedustajille mahdolliseksi, jo neljä viisi viikkoa sitten. En voi turvaluokiteltuja tietoja tässä kertoa, mutta ne ovat yleisellä tasolla nämä sotilaalliseen liikkuvuuteen, lääkintähuoltoon liittyvät ja niin edelleen, joilla tuetaan puolustuksen järjestelyjä. Mutta nämä kaikki tiedot on tarjottu jo eduskunnalle näissä lukuisissa briiffeissä viimeisen viiden viikon aikana. Eli kaikki ne tiedot, jotka neuvotteluprosessiin liittyvät, on tarjottu, ja huomenaamulla PuVissa ja UaV:ssa jatketaan huippukokouskuulemisen osalta.

Tiedonkulku valtioneuvoston ja eduskunnan välillä, edustaja Kari: Tämä on meille tärkeä, pyhä asia. Proaktiivisesti, ei edes pyynnöstä, toimitamme jatkuvasti tietoa, yli äyräidenkin. Toki täytyy sanoa, että puolustusministeriön kapasiteetti on rajallinen. Henkilöstön määrä on mitoitettu vähän vanhaan aikaan, ja pyritään toimimaan mahdollisimman proaktiivisesti ja etuapetoon aina.

USA-yhteistyö on molemminpuolinen hyöty. Sellaisia maksulappukysymyksiä, mitä joissain maissa on, ei ole havaittu, mutta nyt kannattaa muistaa, että Eurooppa ja myös Suomi ovat erittäin riippuvaisia ja ovat aina olleet riippuvaisia USA:n puolustuskyyvistä: ydinasepelotteesta ja tavanomaisista suorituskyyvistä. Nyt nämä maksuvastuut pitää hoitaa, jotta se riippuvuus vähän vähenee mutta hallitusti, niin että eurooppalaista kykyä tulee tilalle. Tämä on täysin rationaalinen toimintamalli, ja toivon, että vasemmistoliittokin viime kädessä sitten tukee tätä Naton puolustuksen vahvistamista.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Sitten vielä maanpuolustustahto lyhyesti: Tämä on meidän puolustuksen perusta. Me nähdään Euroopassa, että suurin ongelma on tällä hetkellä se, että rahalla ei saa tahtoa, ja jos ei ole tahtoa, ei tule ihmisiä. Tästä on pidettävä huolta, ja tämä yhtenäisyys on paras lääke, että kansalaiset ovat myös halukkaita puolustamaan tätä maata.

Hyvinvointivaltion pelastaminen ja suojaaminen, kaikki me ollaan sitouduttu siihen. Nämä on vaan nyt jotenkin yhteensovitettava. Se on haasteellinen tehtävä, miten se talousraami rakennetaan ja muuta. Se on iso talouspoliittinen kysymys. Minä en ehkä nyt lähde sitä ratkaisemaan tässä, se vaatii sitten omat prosessinsa.

Osallistumisen kehittäminen laaja-alaisesti vielä lyhyesti: Asevelvollisuutta kehitetään useilla eri hankkeilla: reservi-ian nostaminen, reservin virka-apukehittäminen, reservin käyttö Nato-tehtävissä rajatusti omaan haluun perustuen. Kaikki nämä linjaukset on käsitelty hyvin perusteellisesti puolustuselonteossa, ja yhteisessä ymmärryksessä.

Kutsuntojen kehittäminen, yhä enemmän naisten kannustaminen vapaaehtoiseen osallistumiseen, maanpuolustuskoulutuksen vahvistaminen ja kehittäminen, ne linjaukset tulevat ihan lähiaikoina, ja siitä tulee hyvä juttu. Sinne on tarkoitus myös tuoda kokonaisturvallisuusmallia lisää, tarjota tehtäviä myös muille kuin vain asevelvollisille. Kokonaisturvallisuusrekisterin kehittäminen, josta ollaan Naisten Valmiusliiton puheenjohtajan — ei puhemiehen — kanssa oltu paljon myös yhteyksissä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennäänpä sitten vielä tähän debattiin. Täällä on vielä jonkin verran. — Edustaja Eerola.

16.24 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitoksia myös ministerille ja puolustusvaliokunnalle tästä mietinnöstä.

Suomi on nyt viimein tosiaan ehkä irtautumassa tästä ottavan osapuolen miinakieltosopimuksesta, mutta vuodesta 2012 lähtien tähän päivään saakka ja vielä tästä päivästä ylikin ovat kymmenettuhannet, ehkä kohta jo yli satatuhattakin henkilöä suorittanut varusmiespalveluksen, ja heille ei ole siis koulutettu näiden jalkaväkimiinojen käyttöä. No nyt kun jalkaväkimiinat ehkä jälleen sitten toivottavasti sallitaan, niin millä aikataululla aletaan järjestää kertausharjoituksia näille reserviläisille, jotka kävivät armeijan sinä aikana, jolloin nämä miinat oli kielletty?

Sama ongelmahan on sitten myöskin näitten drone-aseitten kohdalla. Niitäkään vastaan suojautumista eikä niiden käyttöä ei ole suurelle osalle reserviläisistä opetettu.

Sitten ihan kokonaan toinen asia: Jos on käynyt siviilipalveluksen, mutta haluaisikin myöhemmin mennä armeijaan ja liittyä reserviin, niin tämä ei nykyisin ole mahdollista. Reservistä voi siirtyä sivariin, mutta päinvastoin ei. Olisiko tässä mahdollisuutta kehittää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savola.

16.25 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä yhtenäisyyden henki on hieno havaita, sillä maanpuolustus ollaan me. Samoiten Nato on yhtä kuin me, huoltovarmuus on yhtä kuin me, kokonaisturvallisuus on me, varautuminen on yhtä kuin me, ja tästä kaikesta tulee se maanpuolustustahto, joka tätä maata nimenomaan pystyssä pitää. On hyvä, että hallitus—oppositio-rajojen yli pystytään asioista sopimaan, ja hyvä, että syksyllä palataan parlamentaariseen työhön, jatketaan sitä.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Erityiset kiitokset loppuun kollegoille puolustusvaliokunnassa tästä mietinnön laatimisesta. Edustaja Ronkainen johti jo tätä parlamentaarista työryhmää, puheenjohtajistotaistelijaparina oli edustaja Kopra ensin ja sitten edustaja Autto. Edustaja Kari, edustaja Holopainen, edustaja Räsänen ja edustaja Furuholm, kiitos erittäin rakentavasta työstä. Tämä on yhdessä tehty, maanpuolustushenkeä korostava paperi, joka linjaa pitkälle eteenpäin. Kiitokset myös ministerille hyvästä yhteistyöstä tämän mietinnön suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä on tosiaan nyt 15 pyydettyä, ja tämän enempää ei oteta tänä päivänä debattiin. Eli nyt on suljettu tämä painike, mutta nämä henkilöt saavat sen puheenvuoron. — Ja siellä edustaja Lindén.

16.27 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! SDP:n edustajien puheenvuoroissa on annettu täysi tuki tälle puolustusselonteolle, ja yhdyn myös itse sanasta sanaan erinomaiseen ryhmäpuheenvuoroomme tässä asiassa.

No, mikä sitten olisi oma antini tässä yhden minuutin puheenvuorossa? Voisin sanoa, että tarkkojen numeroiden ihmisenä haluan konkretisoida nyt tämän keskustelun näistä prosenteista. Meidän bruttokansantuottemme oli viime vuonna 276 miljardia euroa. Se 6,5 miljardia puolustusmenoja siitä on 2,4 prosenttia. Se 3,5 prosenttia tarkoittaa tähän 3,2 miljardia lisää. Se 5 prosenttia tarkoittaa tähän sitten vielä sen päälle 4 miljardia lisää. Nyt täytyy siirtyä konkreettiseen keskusteluun, antaa sisältöä, ja sisällön tulee olla tietenkin mahdollisimman hyvä suorituskky sillä euromäärällä, jonka me laitamme lisää. Se on vaikuttavuutta, jota itse vaadin, ja uskon, että tämä sali vaatii kaikilta julkisilta menoilta.

Eli lopetetaan ympäröyöreä prosenttipuhe, siirrytään konkreettiseen keskusteluun aikatauluista, sisällöstä ja rahasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

16.28 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen puolustuksen perusta on oma puolustuskykymme, aivan kuten ministeri hyvin toi esille, ja Suomen on jatkuvasti huolehdittava siitä, että meillä on ajantasaiset, yleiseen asevelvollisuuteen perustuvat puolustusvoimat ja vahva ja hyvin koulutettu reservi.

Arvoisa rouva puhemies! Vahvan maanpuolustuksen edellytys on ilman muuta maanpuolustustahto, ja on hienoa, että se meillä Suomessa on vahva. Me suomalaiset näemme, että Suomi on meille rakas ja tärkeä maa, ja haluamme puolustaa sitä.

Arvoisa rouva puhemies! Ajattelen, että jatkossa tässä puolustusselonteossa on tärkeää ottaa enemmän huomioon myöskin ruokaturvan merkitys, ja kiitän puolustusvaliokuntaa siitä, että se hyvin selkeästi ottaakin sen tässä mietinnössään esille. Myöskin energiaomavaraisuuden merkitys on todella suuri. Nämähän ovat semmoisia asioita, joita ei kriisitilanteessa voi nostaa ylös. Jos vaikkapa maatalous ajetaan alas, niin ei sitä silloin kriisitilanteessa enää ylös nosteta. Meillä pitää olla normaaliaikoinakin vahva, hyvinvoiva maatalous, josta me saamme hyvää, laadukasta kotimaista ruokaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

16.29 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ukrainan sota on osoittanut, että perinteinen asevelvollisuusarmeija ja kotimainen puolustusteollisuus

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

ovat edelleen keskeisiä, mutta samalla sodankäynti on muuttunut: droonit, täsmäaseet ja kognitiivinen vaikuttaminen ovat nousseet keskiöön. Meidän on vastattava tähän kehitykseen panostamalla teknologiaan, tiedusteluun ja yhteiskunnan resilienssiin. Tässä työssä vapaaehtoiset ovat korvaamaton voimavara. He eivät ole vain reserviläisiä, he ovat yhteiskunnan selkäranka kriisin hetkellä.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteko on kunnianhimoinen ja realistinen. Se tunnistaa uhat mutta myös mahdollisuudet. Nyt on meidän tehtävämme varmistaa, että sen linjaukset toteutuvat, että meillä on riittävä henkilöstö, ajanmukainen kalusto, toimiva lainsäädäntö ja ennen kaikkea kansalaisten tuki. Suomen puolustus on yhteinen asia. Se ei ole vain armeijan vaan koko kansakunnan tehtävä.

Haluan ottaa kantaa tähän rahoituksen kysymykseen. On totta, että meidän valtiontalous on erittäin haastavassa tilanteessa, mutta puhemies Halla-aho eilen Kultaranta-keskustelussa otti hyvin kantaa tähän. Olemme maksaneet miljardi euroa vuodessa kehitysapua, eikä sen kohdalla ole kyseenalaistettu sitä tai mietitty, mistä rahoitus tulee. [Mika Kari: Ai ei!] Nyt kun on kyse kansakunnan aivan ydintehtävistä, niin kyllä nämä rahat tähän täytyy löytyä ja säästää toissijaisista tarpeista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Yritetään minuutissa puhua. — Seuraavaksi edustaja Päivärinta.

16.31 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni suomalainen lapsi heräsi tänäänkin uutisiin ohjusiskuista ja tuhotuista kodeista. Lapset Ukrainassa ja Lähi-idässä elävät keskellä täysimittaista sotaa ja sen kauhua. Liian moni lapsi on menettänyt vanhempansa, liian moni vanhempi on menettänyt lapsensa. Meidän vastuulla on turvata nuortemme tulevaisuus, jotta heidän ei tarvitse pelätä. Meidän vastuulla on tehdä sellainen tulevaisuus, jossa puolustus kestää. Arvaamaton ja aggressiivinen Venäjä tulee olemaan meidän naapurimme tästä eteenkinpäin.

Tässä puolustuselonteossa ei ole kysymys nyt pelkästään kalustosta, euroista ja prosenteista, vaan tässä on ennen kaikkea kysymys tahdosta suojella vapauttamme ja demokrati-aa. Me rakennamme uutta puolustusratkaisua pitkälle tulevaisuuteen EU:n, Nato-liittolaisten ja puolustustahtojen kumppaniemme kanssa. Se vaatii suunnitelmallisuutta, resursseja mutta ennen kaikkea yhteistä tahtoa. Turvallisuus maksaa, mutta sen puute maksaa vielä enemmän. Me emme pelkästään puolusta isänmaatamme, vaan me rakennamme tällä hetkellä toivoa tuleville sukupolville.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm. [Hanna Sarkkinen: Poissa!] — Aha, selvä. — Edustaja Tanus.

16.33 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä puolustusministeri, haluan nyt nostaa puolustusvaliokunnan mietinnöstä esiin yhden kipeän asian, nimittäin kasarmien sisäilmaongelmat, joihin puolustusvaliokunta on jo pitkään kiinnittänyt huomiota. Puolustusvaliokunta pitää täysin kestävämmänä tilannetta, että Puolustusvoimien resursseja on merkittävästi nostettu ja nostetaan edelleen mutta sisäilmaongelmien rakennusten korjaamiseen ei löydy resursseja ja ongelmien korjaaminen kestää vuosia.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Terveystenhuollon ammattilaisille on täysin selvää, niin kuin koko puolustusvaliokunnalle, ja myös valtiovarainvaliokunta kiinnitti asiaan huomiota, että sisäilmaongelmaisissa kiinteistöissä ei tule käyttää varusmiesten majoitus- eikä työtiloina. Puolustusvaliokunta edellyttääkin, että tilojen peruskorjaukset on toteutettava välittömästi tai varusmiehille on etsittävä väistötilat. Tilaratkaisujen toteuttaminen edellyttää, että Senaatti-konsernille osoitetaan riittävät investointivalmiudet, jotka kohdennetaan Puolustuskiinteistöille.

Kysyisinkin nyt, arvon puolustusministeri: laitetaanhan tämä asia välittömästi kuntoon?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan edustaja Suhonen.

16.34 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen puolustusvoimien keskeinen ja tärkeä perustus on tietysti asepalvelus. Haasteena meillä on ikäluokkien pienentyminen ja nuorten toimintakyvyn polarisoituminen. Jokaista miestä ja jokaista naista tarvitaan.

Arvoisa rouva puhemies! Terveydellisiä rajoitteita varusmiespalveluksen suorittamiselle on tällä hetkellä esimerkiksi diabetesta sairastavien osalta. Vuosina 2001—2017 diabetesta sairastava saattoi suorittaa varusmiespalveluksen vapaaehtoisena, mikäli hänellä ei ollut diabeteksen lisäsairauksia ja verensokeritasapaino oli hyvä.

Diabetesta sairastavien paluusta varusmiespalvelukseen on linjattu hallitusohjelmassa. Pääesikunnan työryhmä on tehnyt raportin diabetesta sairastavien palveluksen mahdollistamisesta. Puolustusministeriöstä on kerrottu Diabetesliitolle, että raportin tuloksia aletaan käsitellä ministeriössä alkusyksystä 2024.

Arvoisa puolustusministeri, miten arvioisitte nyt diabeetikoitten paluuta varusmiespalveluksen suorittajiksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

16.35 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusselonteko on kytköksissä hyvin vahvasti myös teollisuuspolitiikkaan ja teollisuuspoliittiseen selontekoon, jota me käsitelimme täällä muutama viikko sitten. Puolustusteollisuus on keskeinen osa kansallista turvallisuuttamme, ja meidän kaikkien tulee toimia sen vahvistamiseksi, että meillä on merkittävää osaamista panssaroiduista ajoneuvoista kyberturvaan ja tilannekuvateknologiaan, ja tätä pitää pystyä hyödyntämään entistä paremmin.

Monet suomalaiset yritykset toimivat myös huippuluokan innovaatioiden kehittäjinä. Kotimainen kysyntä ei yksistään kuitenkaan riitä turvaamaan tämän alan kehitystä, ja me tarvitaan myös vientiteollisuutta tämän asian ympärille ja vientiä. Nyt pitää viedä tätä yhteistä keskustelua hyvin vahvasti siihen suuntaan ja katsoa pitkällä katseella, että nämä Suomen tulevaisuudelle hyvin keskeiset asiat voivat kehittyä rinta rinnan.

Kysynkin, arvoisa ministeri: miten me voidaan löytää sellainen hyvä yhteinen katse, että me saadaan vietyä teollisuuspolitiikkaa ja puolustuspolitiikkaa rinta rinnan eteenpäin nimenomaan sillä 10—15 vuoden pitkällä katseella? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho.

16.36 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Orpon hallitus on kertonut tuovansa esityksen uudeksi ydinenergialaiksi eduskuntaan loppusyksystä. Lain-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

säädäntösuunnitelmassa todetaan, että ydinräjähdekielloa on tarpeen arvioida. Enempää tietoa ei ole toistaiseksi hallitukselta saatu. Useat niin sanotut asiantuntijat ovat kantanaan ilmoittaneet, että uudistettavasta laista pitäisi poistaa koko tämä 4 §, ydinräjähteiden kieltö. Tämä tietenkin mahdollistaisi jatkossa ydinräjähteiden sijoittamisen Suomeen, jos näin toimittaisiin.

Nyt kysynkin ministeri Häkkäselältä: Aikooko hallitus poistaa ydinräjähteitä koskevan kiellon, joka nykyiseen lakiin sisältyy, ja onko lakiesitys tulossa syksyllä eduskuntaan? Olen tehnyt saman kysymyksen hallituksen ministereille aiemminkin, mutta vastausta en ole saanut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.37 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olen kiitollinen tästä yhteisymmärryksestä tämän vakavan ja tärkeän asian äärellä. Keskiössä on yhä vahva kansallinen puolustus, jonka kivijalkoina säilyvät asevelvollisuus, laaja, hyvin koulutettu reservi ja korkea maanpuolustustahto — näihin tämä perustuu.

Kysynkin, kun tuo drone on mainittu muutaman kerran tässä tilaisuudessa: miten tämä drone-asia edistyy, niiden valmistaminen ja koulutus? En yksityiskohtia kaipaa, eikä niitä tässä huoneessa voi sanoakaan, mutta pientä avausta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.38 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ukrainan sota on osoittanut droonien keskeisen roolin nykyaikaisessa sodankäynnissä, ja erityisesti Venäjä on kehittänyt kykyään käyttää rynnäkködrooneja laajassa mittakaavassa. Suomen on varauduttava siihen, että mahdollisessa kriisissä vihollinen käyttää drooneja laajasti eri operatiivisilla tasoilla. Varusmiesten ja reserviläisten on tärkeää päästä harjoittelemaan droonien käyttöä tehokkaasti. Suomen on varmistettava laajamittainen droonituotantokyky, ja tätä työtä esimerkiksi Etelä-Savossa tehdään merkittävällä tavalla. Arvoisa ministeri, miten Suomessa taataan, että meillä on riittävä kyky kehittää ja käyttää drooneja, kouluttaa varusmiehiä ja reserviläisiä droonien käyttöön sekä torjua vihollisen drooniuuhkaa? Lisäksi, mitä toimia on käynnistetty kotimaisen droonituotannon ja komponenttimavaraisuuden vahvistamiseksi sekä eurooppalaisen yhteistyön syventämiseksi tällä alalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

16.39 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä nopeatahtinen keskustelu alkaa rullata kohti loppua, ja haluan puolustusvaliokunnan puolesta kiittää koko eduskuntaa todella hyvästä keskustelusta, ja kiitos myös puolustusministerille hyvistä vastauksista ja jämäköistä linjauksista.

Tämä keskustelu antaa hyvää pohjaa myös sitten niille konkreettisille lainsäädäntöhankkeille, joiden parissa valiokunta tulee tiiviisti työskentelemään, kun asiat etenevät. Itse asiassa edustaja Lindénhän kyseli tuossa konkretian perään, niin jottei nyt keskustelua seuraaville jää väärää kuvaa, etteikö vaikkapa tuolta mietinnöstä löydy todella konkreettisia asioita, niin aivan ensimmäinen asia on esimerkiksi se, että puolustushallintoon tarvitaan 1 500 ammattilaista lisää, uusia sotilashenkilöitä mutta myöskin erilaisia teknisiä osaajia

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

tuottamaan sitten sitä kyvykkyyttä, jolla voidaan lisätä vaikkapa kertausharjoituksia ja kansainvälisiä harjoituksia, ja jolla voidaan lisätä varusmiespalveluksen ja vapaaehtoisten naisten palveluksen suorittamisastetta ikäluokassa. Mutta siellä on myös paljon, paljon muuta, esimerkiksi kyberkyvykkyyksien lisäämistä, sotilaallisen liikkuvuuden parantamista, huoltovarmuuden kehittämistä, innovaatioekosysteemin luomista niin, että pystymme vastaamaan näihin taistelukentän muutoksiin. Todella paljon konkretiaa on jo sekä selonteossa että mietinnössä.

Ja tämä rahoitus, jota tulevaisuudessa tullaan tähän saamaan: On tietysti välttämätöntä, että nämä asiat pystytään hoitamaan. Ei ole kyse siitä, että olisi ikään kuin ensin rahoitus ja sitten tarpeet, vaan tarpeet ovat todellisia, ja nyt on tärkeää, että liittokunta saa yhteiset päätökset, jotta näihin suorituskysymyksiin voidaan vastata niin koko Euroopassa kuin Suomessakin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

16.41 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Arvoisa hererra ministeri, tässä samassa yhteydessä, kun toivotan teille oikein hyvää ja toivottavasti myös rentouttavaa kesää, haluan kiittää luonnollisesti tästä kuluneesta keväästä ja viime syksystä. Vuodet eivät ole helpoimpia, ne tulevat peräkkäin, mutta koskaan ei tiedetä, menemmekö parempaan vai huonompaan suuntaan, joten aina tarvitsemme toisiamme.

Teen pienen ehdotuksen tähän parlamentaariseen työryhmään: Että tuotaisiin sinne vähän muitakin asioita kuin tämä viiden prosentin keskustelu. Voisi olla ihan paikallaan asevelvollisuuden kehittämisestä ja niin edelleen vaikkapa pitää tämä parlamentaarinen työ ihan vaalikauden loppuun asti.

Edustaja Lindberg hyvin kuvasi ja myös edustaja Koskinen muistini mukaan tätä muutoksen nopeasyklisyyttä. Voisi olla hyvä olla tällainen kokoava parlamentaarinen työryhmä jatkuvan toiminnan periaatteella ihan vaalikauden loppuun, jotta pystyisimme reagoimaan muutoksiin nopeasti.

Ehkä vähän tämmöisenä kesäajatuksena vielä lopuksi: Täällä viljalti käytetään termejä ”etulinja”, ”eturintaman Suomi” ja niin edelleen. Jospa kesän aikana keksisimme jonkun muun ilmaisun, joka olisi vähemmän aggressiivinen. Mehän pidämme omasta rajastamme hyvää huolta ja kansallisesta suvereniteetistamme joka tapauksessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

16.42 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä vientiasiasta ja kotimaisesta tuotannosta. Kysyntää on paljon, mutta jotta yritykset uskaltaisivat investoida tuotantolinjoihin, tarvitaan isoja tilauksia ja tarvitaan vientiä. Ja jotta voi vientiä tehdä, tarvitaan vientilupia. Siinä ovat mukana ainakin ulkoministeriö, puolustusministeriö ja isommissa hankkeissa valtioneuvosto. Kysymykseni kuuluu nyt: kuinka hyvin tämä kokonaisuus on meillä hallinnassa, ja olisiko tässä ehkä syytä harkita myös tällaista parlamentaarista yhteisymmärrystä ja näkemystä, jotta voidaan luoda sellainen iso kuva ja ennustettavuus yrityksille investointeja varten, vientiponnisteluja varten, että yritykset uskaltaisivat lähteä näitä kasvutoimenpiteitä tekemään? Ilman vientilupia yritystointointia ei välttämättä synny siinä laajuudessa kuin muuten olisi mahdollista.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä yksi puheenvuoro, edustaja Vikman, ja sen jälkeen ministeri, jos haluaa vielä vastata.

16.43 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen puolustusta kehitetään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti ja osana Naton yhteistä puolustusta ja pelotetta. Se on projekti, joka vaatii yhteistä sitoutumista ja tahtoa tässä vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa turvallisuusympäristössä, jossa Venäjä muodostaa vakavan ja pitkäaikaisen uhan Suomelle ja Euroopalle.

Tuskin kukaan luulee, että prosenteilla puolustetaan maata. Suorituskyvyillä puolustetaan. Oleellista on, että olemme sitoutuneet Suomea Naton yhteiseen puolustusmäärärahatavoitteeseen ja että resursointi on riittävää ja tarveperusteista. Näin tulee olla. Siltä nyt näyttää, että näin myös olisi ja että tässä salissa tälle on laaja tuki. Sen sijaan, että alkaisimme kyseenalaistaa Naton yhteistä puolustusmäärärahatavoitetta, suurin tehtävämme ja Suomen etu on nyt se, että teemme kaikkemme, jotta muutkin Nato-maat tämän yhteisen tavoitteen täyttävät ja hankkivat tarvittavia suorituskykyjä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja seuraavaksi sitten ministeri, olkaa hyvä. — Sitten mennään puhujalistaan, ja muistuttaisin, että on aikarajoitettu tämä keskustelu ja me lopetamme tässä vaiheessa kello 17.

16.45 Puolustusministeri Antti Häkkinen: Arvoisa puhemies! Puolustusteollisuus on keskeinen osa maanpuolustusta, ja puolustusyhteistyö materiaalteollisuusteknologian kehittämisen osalta on yhä keskeisempi osa meidän puolustuspolitiikkaa tällä hetkellä. Sen takia me esimerkiksi näiden Aasian suunnan kumppaneiden kanssa — Japani, Etelä-Korea, myös ehkä Australia ja Uusi-Seelanti — tiivistetään yhteistoimintaa koko ajan. Tämän takia olen vierailut tuolla indopasifisella alueella. Australian-matka on nyt suunnitteilla vasta, mutta me kehitetään, voisiko sanoa, hyvin kansainvälisesti Euroopan ulkopuolellekin ulottuvaa resilienssiä ja tutkimustyötä. Se voi tarkoittaa myös, että me tehdään vientiponnisteluja myös tämän yhteydessä, eli Aasian suunnassa on vienninedistämismatkaa tehty, Euroopasta tehdään päivittäin, viikoittain, ja Amerikan suuntaan myös. Eli tämä on normaalia työtä, ja tässä on erittäin laaja-alaiset ohjelmat. Ne, jotka ovat puolustusvaliokunnassa tai sitten paneutuneet tähän parlamentaariseen työhön, tietävät, että tässä tehdään todella paljon. Ne kaikki, monet, ovat luottamuksellisia hankkeita eri puolustushallintojen kanssa, joten niistä ei ihan hirveästi huudella ennen kuin joku asia menee maaliin.

Vientilupiahan on nyt ennätyksellisen kovasti myönnetty, ja näitä on virtaviivaistettu niin, että siitä ei jää mikään kiinni. Me uudistetaan myös sitä sääntelyä vielä, ettei mikään byrokratia tule siihen esteeksi. Ja kotimaan puolustusteollisuuteen on ihan poliittisilla linjauksillakin kohdistettu lisää muun muassa Ukrainan tuen hankintoja, että niitä saadaan ympäri Suomea yrityksille ja sitten sitä kautta työllisyyttä myös vahvistumaan. Se on osa meidän sotilaallista huoltovarmuutta ja maanpuolustusta, mutta kyllä sillä on taloudellisesti positiivista vaikutusta Hämeessä, Keski-Suomessa, monissa maakunnissa. Sanotaan, että kymmenkunta maakuntaa ehkä eniten näistä hyötyvät. Mutta nyt on olennaista, että siviilisektorin firmat kaikissa maakunnissa tajuavat vähän kääntää omaa tuotantolinjastoaan tähän suuntaan ja kehittää tuotteita.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Kasarmien sisätilaongelmat: Meillä on edelleen ollut määrärahaaasteita. Pitää muistaa, että Suomen puolustuksen rahoitus oli 1—1,5:n välillä vuosikymmeniä. Vasta kun nämä isot kalustohankinnat tulivat, sanotaan 3—4 vuotta sitten, niin siinä vaiheessa vasta pomsahti yli kahden pinnan. Meidän perusasento puolustuksessa on siellä puolentoista pinnan kieppeillä, ja siitä juontaa juurensa, että meillä on infrassa paljon kehittämistä. Meillä on muutamia kohteita — se ei ole mikään massiivinen ongelma — mitkä ovat huonossa kunnossa, ja näihin nyt koetetaan taistella määrärahoitusta kuntoon.

Diabeetikkojen osalta koetetaan kehittää myös asepalvelusta niin, että yhä useampi pystyisi suorittamaan palveluksen.

Dronejen osalta: Meillä on ollut jo 15—20 vuotta käytössä erilaisia lennokkeja. Niitähän on karpäsen kokoisesta aina 40 metrin halkaisijaltaan oleviin isoihin droneihin. Näitä on koko ajan ollut käytössä pitkän aikaa, ja niitä tutkitaan, mutta se on erittäin luottamuksellista toimintaa. Me tehdään sitä yhteistoiminnassa Ukrainan kanssa, teollisuuden kanssa, ja tällä hetkellä pohditaan juuri tätä teknologian kehittämisen jatkuvaa sykliä, että miten se saadaan implementoitua, jos kriisi tulisi. Miten teollinen tuotanto pystyy sitten skaalaamaan sen? Siinä on erittäin paljon vireillä isoja hankkeita tällä hetkellä.

Lopuksi: Parlamentaarinen yhteistoiminta tulee olemaan tiivistä, ja sitä jatketaan — kiitos siitä.

Kiitos tästä keskustelusta. Tässä oli erittäin vahva, päättäväinen ja yhtenäinen näkemys. Yritetään enemmän juuri ymmärtää toisiamme kuin väärinymmärtää. Sopisi varmaan monelle muullekin politiikan sektorille. — Kiitos, ja hyvää kesää kaikille! [Mika Kari: Samoin, kiitos!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Yrttiäho. — Ja kello 17 siirrytään toiseen asiaan.

16.49 Johannes Yrttiäho vas: Arvoisa puhemies! Sotilasmenojen valtavista lisäyksistä on alettu Suomessakin viimein käymään kriittistä keskustelua. Sitä olisi pitänyt käydä jo viimeistään silloin, kun vauhti alkoi kiihtyä, HX-hanke käynnistyi ja sen tuottama kustannuspaine valtiontalouteen kävi selväksi. Me kriittiset varoitimme kyllä sekä hävittäjälas-kusta, jossa piikki jäi eduskunnalta auki, että Nato-jäsenyyden aiheuttamista, vieläkin rajummista sotilasmenojen lisäyksistä. Harva silloin kuunteli, mutta olisiko nyt vihdoinkin herääminen tosiasioihin tapahtumassa? Kiitos erityisesti edustaja Sarkkiselle hänen tässä edellä käyttämästään puheenvuorosta, jossa hän ansiokkaasti eritteli näiden puolustusmenotavoitteiden varsin laajoja talousvaikutuksia.

Tämä Naton viiden prosentin menotavoite tarkoittaa Suomelle noin 16 miljardin euron sotilasmenoja tulevaisuudessa. On selvää, ettei siihen ole varaa, mutta rehellisesti on myös myönnettävä, että varaa ei ole edes julkisen talouden suunnitelmassa jo linjattuun kolmen prosentin tasoon, 10—11 miljardiin euroon. Ja jo nykyinen kuuden ja puolen miljardin menotaso on tarkoittanut leikkauksia hyvinvointiin ja koulutukseen.

Puhemies! Suomessa ei ole juuri lainkaan keskusteltu myöskään siitä, joudummeko me myöhemmin maksamaan Yhdysvalloille sen nyt Suomelle antamasta niin sanotusta turvallisuustuesta. Toistaiseksi ei hallitus ole vastannut tätä koskeviin kysymyksiin. Yhdysvalloilla on ollut Suomessa tosiasiaa pysyvästi asevoimia jo toukokuusta 22 alkaen. Puolustusyhteistyösopimus DCA tuo mukanaan yhä laajemman Yhdysvaltain sotilaallisen läsnäolon Suomessa. Suomi on nyt myös osa Yhdysvaltain maailmanlaajuista tukikohtaverkos-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

toa. Yhdysvallat on osallistunut ilmavoimillaan ja drooneillaan myös Suomen itärajan valvontaan jo pitkään. Lisäksi Yhdysvallat sai Suomelta puolustusyhteistyösopimuksen eli DCA-sopimuksen myötä oikeuden sijoittaa asevoimiaan useisiin tukikohtiin eri puolilla Suomea. Yhdysvallat on myös jo sijoittanut aseita ja asejärjestelmiä perusteilla oleviin raskaiden aseiden varastoihin, joita niitäkin rakennetaan eri puolille Suomea. Suomi on saanut Yhdysvalloilta myös tiedustelutietoja.

Kaikki tämä maksaa, ja nyt on kyse siitä, minkälaisia kustannuksia on muodostunut. Presidentti Trump on pitänyt amerikkalaisjoukkojen sijoittamisessa eri puolilla maailmaa lähtökohtana sitä, että maat, joille Yhdysvallat antaa niin sanottua turvallisuustukea, joutuvat siitä myös maksamaan. Orpon hallitus on toistaiseksi jättänyt kertomatta, minkälaisia keskusteluja Suomi on käynyt Yhdysvaltain kanssa ja onko Yhdysvallat ottanut korvauksia näissä keskusteluissa esille. Joissakin kuulemissani arvioissa on puhuttu jo noin 3 miljardin dollarin suuruisista kustannuksista, joita sotilaallinen yhteistyö Suomen kanssa on Yhdysvalloille maksanut.

Tiedossa on, että kaikki keskeiset Lähi-idän arabivaltiot, joissa on Yhdysvaltain tukikohtia ja Yhdysvaltain joukkoja, ovat sopineet korvausten maksamisesta. Esimerkiksi vuonna 19 Saudi-Arabian kanssa tehty sopimus kustannusten maksamisesta johti siihen, että Saudi-Arabia maksoi ensimmäisenä eränä 500 miljoonaa dollaria. Korvaus maksettiin joulukuussa 19. Kyse oli presidentti Trumpin ensimmäisellä kaudella tehdystä sopimuksesta. Trump ilmoitti myös, että Saudi-Arabia oli varannut miljardi dollaria korvausten maksamiseen kaikkiaan.

Muutama viikko sitten, toukokuussa 25, Yhdysvallat ja Saudi-Arabia sopivat siitä, että Saudi-Arabia ostaa aseita Yhdysvalloista peräti 142 miljardilla dollarilla ja korvaa näin Yhdysvaltojen maalle antamaa turvallisuustukea. Kyse ei ollut vain näiden kahden maan keskinäisen historian suurimmasta asekaupasta vaan suurimmasta asekaupasta, joka koskaan on maailmassa tehty. Saudi-Arabian kruununprinssi Muhammed bin Salman kertoi maansa myös sitoutuneen investoimaan Yhdysvaltoihin peräti 600 miljardia dollaria. Saudi-Arabian ohella myös useat muut Lähi-idän arabivaltiot, kuten Qatar, Bahrain, Arabiemiraatit ja Kuwait, ovat sopineet maksavansa korvauksia eri muodoissa Yhdysvalloille siltä saamastaan turvallisuustuesta. Kyse on suoraan rahassa maksetuista korvauksista mutta myös investoinneista Yhdysvaltojen infrastruktuuriin sekä sitoutumisesta ostamaan amerikkalaisia aseita ja asejärjestelmiä. Trumpin hallinnon ensimmäisellä kaudella Yhdysvallat sopi myös Etelä-Korean ja Japanin kanssa maiden maksamista korvauksista Yhdysvalloille. Vuonna 19 Etelä-Korea sitoutui maksamaan 893 miljoonaa dollaria ja Japani 1 700 miljoonaa dollaria.

Nyt vaikuttaa siltä, että Yhdysvallat on ottamassa käyttöön maksut turvallisuustuesta yhä useamman maan kanssa. Saattaa olla, että myös Euroopassa Yhdysvaltain Nato-liittolaiset joutuvat Trumpin uuden hallinnon aikana maksumiehiksi. Valitettavasti Orpon hallitus ei ole toistaiseksi kertonut suomalaisille, onko korvauksista jo käyty keskusteluja myös Suomen kanssa. Myöskään oppositiopuolueet eivät tietääkseni ole ottaneet asiaa esille keskusteluissaan pääministeri Orpon ja puolustusministeri Häkkäsen kanssa. Mutta korjatkaa, jos olen tässä asiassa väärässä. — Kiitoksia, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

16.54 Susanne Päivärinta kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Me olemme tänään käsitelleet ensimmäistä Nato-jäsenyyden aikana tehtyä uutta puolustusselontekoa. Se on asiakirja, joka maalaa näkymän pitkälle 2030-luvulle. Mutta tässä puolustusselonteossa ei ole kyse vain euroista, prosenteista tai kalustosta. Kyse on siitä, että Suomessa koko puolustusjärjestelmä on kehittyvä, niin maalla, merellä kuin ilmassa sekä kyber- ja avaruussympäristössä.

Nato-jäsenyyden myötä Suomi on nyt integroitu liittokunnan puolustukseen, mutta meidän on myös luotava omalla maaperällämme ne edellytykset, joilla tukea voidaan tarvittaessa antaa sekä vastaanottaa. Selonteko tunnistaa hyvin myös sen, että Eurooppa ei voi enää tuudittautua siihen, että Yhdysvallat hoitaa meidän puolustuksemme. Ei, se on tehtävä itse, ja siihen me olemme valmiita.

Kokoomus tukee hallituksen päätöstä nostaa puolustusmenot vähintään kolmeen prosenttiin bkt:stä vuoteen 2029 mennessä. Se on osa Naton yhteistä taakanjakoa, mutta ennen kaikkea se on vastaus Venäjän pysyvään, pitkäkestoiseen ja arvaamattomaan uhkaan. Siksi meille kokoomuksessa oli myös tärkeää saada rajaturvallisuuslaki uusittua, ja siksi me myös irtaannumme jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta.

Arvoisa puhemies! Ennen kaikkea kyse on yhteisestä tahdosta puolustaa tätä maata, puolustaa isänmaata, puolustaa lastemme ja nuoremme tulevaisuutta. Ja voin ilokseni todeta, että tänään tässä salissa sitä yhteistä tahtoa näyttää löytyvän. Meidän puolustuksemme kivijalka on edelleen asevelvollisuus, laaja reservi ja korkea maanpuolustustahto. Nyt ne yhdistyvät liittolaistemme tukeen. Suomen puolustuksen ytimestä on tullut osa Naton pelotetta.

Euroopan unioni on tässä kokonaisuudessa toinen keskeinen tukijalka. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut myös EU:n roolia. Puolustusyhteistyö on vahvistunut ja unioni on ottanut askeleita kohti strategista vastuunkantoa. Suomi tukee EU:n puolustusteollisuuden vahvistamista, yhteisiä hankintoja ja kriisinkestävyttä. Unionin kautta rakennamme todellakin yhteistä huoltovarmuutta, teollista kapasiteettia ja kykyä vastata hybridi- ja kyberuhkiin. Puolustusteollisuudella on tässä kokonaisuudessa todella keskeinen rooli. Suomi tarvitsee kansainvälisesti kilpailukykyisen puolustusteollisuuden, joka turvaa huoltovarmuutta ja luo työpaikkoja. Nämä EU:n yhteishankinnat tarjoavat Suomelle mahdollisuuksia, joita meidän todella tulee käyttää täysimääräisesti.

Arvoisa puhemies! Tämä on surullinen tosiasia, joka on kuulunut tässä salissa kuukaudesta toiseen: Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on muistutus siitä, ettei vapaus ole itsestäänselvyys. Meidän on kyettävä torjumaan Venäjän monenlaiset uhat, ei vain rintamalla vaan myös taloudessa, energiassa ja informaatiotilassa.

Ukrainassa ratkaistaan koko Euroopan tulevaisuus, siis koko Euroopan tulevaisuus. Ilman kestäväää ja oikeudenmukaista rauhaa ei ole transatlanttista vakautta. Suomihan tukee Ukrainaa niin kauan kuin tarve vaatii, ja kiitos siitäkin tässä salissa kaikille. Me olemme osoittaneet vahvaa tukeamme alusta lähtien, mutta se ei riitä. Kaikkien EU-maiden olisi tullut ja tulee tehdä samoin niin sotilaallisesti, niin taloudellisesti kuin poliittisestikin. Pakotteilla on luotava kovempi paine Venäjälle.

Ennen kuin Yhdysvaltain presidentti Trump valittiin presidentiksi, hän lupasi lopettaa Ukrainan sodan päivässä. Nyt hänen virkaanastujaisistaan on kulunut viisi kuukautta, ja elämme sotaisampia aikoja kuin koskaan. Tämä kertoo meille selvää viestiä. Euroopan on otettava vastuu omasta turvallisuudestaan, ja meidän on tuettava Ukrainaa ja tehtävä lisää

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

pakotteita, jotka purevat. Niin kuin Ukrainan presidentti Zelenskyi sen jo aikoinaan sanoi: Älkää kysykö Ukrainalta, milloin sota loppuu. Kysykää itseltänne, miksi Putin voi jatkaa tätä sotaa yhä.

Seuraavien sukupolvien turvallisuus riippuu nyt niistä päätöksistä, joita me teemme täällä. Turvallisuus maksaa, mutta sen puute maksaa vielä enemmän. Vain vahvalla puolustuksella me luomme riittävän pelotteen: riittävän pelotteen siihen, ettei meidän kimpuumme kannata käydä.

Arvoisa puhemies! Me emme pelkästään puolusta isänmaatamme, vaan me rakennamme tällä hetkellä myös toivoa, toivoa meidän nuorille, toivoa meidän lapsille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt tässä vaiheessa keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asia-kohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.00.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.06.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 14. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Hänninen.

18.06 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallisuutta ei voi pitää itsestäänselvyytenä. Tässä ajassa on ollut välttämätöntä laatia puolustusselonteko, joka ei vain reagoi nykyhetkeen vaan rakentaa pohjaa koko 2030-luvulle ulottuvalle turvallisuuspolitiikalle. Puolustuksessamme moni asia on nyt eri tavalla kuin koskaan aikaisemmin. Turvallisuustilanne maailmalla on ailahteleva. Emme kuitenkaan ole enää yksin, sillä käsittelyssämme on ensimmäinen Nato-ajan puolustusselonteko. Jatkossa Suomi kehittää puolustustaan osana liittokunnan yhteistä puolustusta ja pelotetta. Selonteossa ei aseteta kansallisia rajoitteita Nato-jäsenyydellemme, vaan osallistumme täysimääräisesti liittokunnan toimintaan. Tämä on täysin oikea suunta.

Arvoisa puhemies! Keskiössä on yhä vahva kansallinen puolustus, jonka kivijalkoina säilyvät asevelvollisuus, laaja, hyvin harjoitellut reservi ja korkea maanpuolustustahto. Puolustusselonteko ei ole vain sotilaallinen seikka. Se on koko yhteiskuntaa koskeva asia. Meidän on yhdessä rakennettava kokonaisturvallisuutta.

Selonteon toimeenpano edellyttää meiltä paitsi vahvaa kansallista tahtotilaa myös määrätietoista lainsäädäntötyötä. Puolustushallinnon säädökset on päivitettävä vastaamaan Nato-jäsenyyden velvoitteita. On meidän tehtävämme varmistaa, että Puolustusvoimat kykenee operoimaan yhdessä liittolaistemme kanssa kaikissa toimintaympäristöissä, myös arktisella alueella. Erityinen huomio kohdistuu siis Pohjois-Suomeen. Pohjoisen strateginen merkitys on kasvanut. Selonteossa todetaan suoraan, että sotilaallista huoltovarmuutta ja infrastruktuuria tulee vahvistaa erityisesti siellä pohjoisessa. Paremmilla rajayhteyksillä Ruotsiin ja Norjaan turvaamme sekä oman huoltovarmuuden ja puolustuksemme että Nato-joukkojen toimintamahdollisuudet alueella.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa puhemies! Selonteon linjaukset perustuvat realiteetteihin. Me tiedämme, että Venäjän uhka ei ole ohimenevä. Siksi meidän on varauduttava pitkäkestoisesti tai jopa pysyvästi muuttuneeseen suhtautumiseen rajanaapuriimme Venäjään. Tässä kontekstissa hallituksen päätös nostaa puolustusmenot vähintään kolmeen prosenttiin bkt:stä vuoteen 2030 mennessä on sekä oikeutettu että vastuullinen päätös. Kyse ei ole pelkästään numeroista vaan huomattavasta resurssista kehittää puolustuskykyämme ja harjoittelualueitamme. Suomen on oltava valmiina, varautuneena ja valppaana puolustamaan itseään tehokkaasti, osaavasti, viisaasti ja laaja-alaisesti. Tätä ei voida saavuttaa ilman oikeasuhtaisia resursseja.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole vain rajan puolustamista tai asejärjestelmien päivittämistä. Se on myös yhteiskunnallista luottamusta, sisäistä yhtenäisyyttä ja kriisinkäyvyyttä. Siksi puolustusselonteko on koko maamme asia, ei vain Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen, vaan osa jokaisen meidän turvallisuutta.

Nyt on oikea aika vahvistaa omaa puolustustamme. Sitä ei voi enää siirtää huomiseen. Meidän on toimittava tänään. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

18.11 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tänään puolustusselontekoa tilanteessa, jossa Suomen turvallisuusympäristö on merkittävästi muuttunut. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, lisääntyvä hybrdivaikuttaminen, kyberuhat ja arktisen alueen strateginen merkitys muodostavat kehityskulun, jota ei voida sivuuttaa. Suomen geopoliittinen asema Venäjän rajan ja Itämeren äärellä asettaa meille erityisvaatimuksia. Meidän on panostettava korkeaan valmiuteen, tehokkaaseen aluevalvontaan ja hybrdivaikuttamisen torjuntaan. Itämeren ja arktisen alueen kasvava strateginen merkitys energiaverkkojen, kuljetusreittien ja kriittisen infrastruktuurin osalta edellyttää sotilaallisen läsnäolon vahvistamista ja huoltovarmuuden kehittämistä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuutta ei enää rakenneta yksin. Nato-jäsenyys on historiallisen tärkeä strateginen ankkuri. Samalla on selvää, että Nato ei ole mikään automaattinen turvatakuu, vaan uskottava kansallinen puolustuskyky on edelleen kaiken lähtökohhta. Kansallinen suorituskyky ja liittolaisyhteistyö kulkevat käsi kädessä. Onkin tärkeää, että Suomi ei jää vain vastaanottavaksi osapuoleksi vaan ottaa aktiivisen roolin Naton rakenteissa ja sijoitteluissa. Tähän liittyen Nato-alaesikunnan sijoittuminen Mikkeliin oli perusteltu ja strategisesti järkevä ratkaisu. Se tukee Suomen kansallista puolustusta, syventää liittolaisyhteistyötä ja vahvistaa Naton läsnäoloa Itämeren ja Pohjois-Euroopan puolustuksessa. Mikkelin sotilaallinen historia, olemassa oleva infrastruktuuri ja osaaminen tekevät siitä luontevan sijaintipaikan pysyväälle kansainväliselle esikunnalle. Kyse ei ole vain puolustuksesta, kyse on myös alueellisesta kehittämisestä ja turvallisuuspolitiikan konkretisoinnista.

Tässä puolustuselonteossa asetettu tavoite nostaa puolustusmenot kolmeen prosenttiin bruttokansantuotteesta Nato-laskentatavalla vuoteen 2029 mennessä on perusteltu ja välttämätön. Samalla meidän on jatkettava keskustelua siitä, miten asevelvollisuuden tuottamat epäsuorat kustannukset lasketaan mukaan kansainvälisissä vertailuissa. Suomella on tällä saralla erityispiirteitä, jotka on tunnistettava myös Naton sisällä.

Arvoisa rouva puhemies! Puolustusvoimien painopiste siirtyy nyt Maavoimien uudistamiseen. Tämä on viisas valinta, sillä viimeaikainen sodankäynti on osoittanut, että liikku-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

vuus, tulivoima ja suojautuminen ovat yhä olennaisempia. Tiedustelu, tilannekuva ja modernit maalinosoituskyvyt ovat edellytyksiä tehokkaalle torjuntakyvyille.

Puolustuksemme kivijalka on kuitenkin edelleen yleinen asevelvollisuus ja koulutettu reservi. Olen erityisen tyytyväinen siihen, että selonteko puoltaa reserviläisten yläikärajan nostoa ja koko ikäluokan kutsuntoja. Näin varmistetaan tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus ja osaamisen kohdentaminen. Koulutus ei kuitenkaan saa pysähtyä varusmiespalvelukseen. Myös kertausharjoituksia on lisättävä ja harjoitusympäristöjä kehitettävä. Ampumarataverkoston laajentaminen on konkreettinen keino ylläpitää reserviläisten suorituskykyä, ja sitä tämä hallitus erityisesti tekee.

Arvoisa puhemies! Kotimainen puolustusteollisuus on kansallisen turvallisuuden ytimessä. Se tuottaa korkean teknologian ratkaisuja, vahvistaa huoltovarmuutta ja luo vientimahdollisuuksia. Nato-jäsenyys avaa ovia mutta myös lisää kilpailua. Tässä tilanteessa on tärkeää, että valtio tukee vientiponnisteluja ja että Puolustusvoimat toimii kotimaisen teollisuuden pitkäaikaisena tilaajana. Pitkäkestoiset hankinnat antavat yrityksille uskottavuutta ja mahdollistavat vientireferenssejä, joita ilman kansainvälinen läpimurto on vaikeaa.

Arvoisa puhemies! Tämä puolustusselonteko on perusta mutta ei lopullinen maali. Meidän on jatkettava määrätietoista kehittämistä sekä rahoituksen ja teknologian että koulutuksen osalta ja varmistettava, että Suomi pysyy uskottavana toimijana, jolla on sekä kyky että taito puolustaa itseään ja liittolaisiaan. Kriinkestävä Suomi syntyy päätöksistä, joita teemme tänään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

18.17 Tomi Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva selonteko on kokonaisuutena erinomainen ja kattava kuvaus Suomen maanpuolustuksen toimintaympäristöstä ja kehittämistarpeista Nato-jäsenyys huomioiden. Haluan nostaa selonteosta ja puolustusvaliokunnan mietinnöstä kuitenkin esille muutamia asioita.

Selonteossa nostetaan yleisellä tasolla esille — kuten aina juhlapuheissa — henkilöstön merkitys ja uudet haasteet, joita Puolustusvoimien henkilöstö lähivuosina kohtaa. Selonteon luvussa ”Lainsäädäntö” kuvataan joitain näitä lainsäädäntöön liittyviä haasteita, mutta kohdassa ”Henkilöstö” ei kuitenkaan nosteta esiin sitä epäkohtaa, joka tulisi pikaisesti korjata, joka on Puolustusvoimien yli 50-vuotias ja vanhentunut työaikalaki.

Arvoisa puhemies! Meillä on voimassa presidentti Kekkosen aikainen Puolustusvoimien työaikalaki. Moni asia — ainakin moni muu asia — on Kekkosen ajoista muuttunut, myös maanpuolustuksessa. Tämä vuonna 1970 säädetty laki on auttamattomasti vanhentunut, ja silti puolustushallinto roikkuu edelleen tässä vanhentuneessa lainsäädännössä ja on haluton päivittämään sitä tälle aikakaudelle. Vanhentunut lainsäädäntö ei huomioi rajusti muuttunutta turvallisuusympäristöä, ei Suomen Nato-jäsenyyttä, kansainvälisiä tehtäviä eikä vastuita eikä muitakaan palvelussuhteen ehtoihin liittyviä kokonaisuuksia, joilla huolehditaan henkilöstön jaksamisesta aidosti, oikeanmukaisesta palkkauksesta ja myös tuesta perheille. Toki puolustusselonteossa hyvin linjataan, että henkilöstömäärää ollaan lisäämässä, mutta työaikalainsäädäntö ja palvelussuhteen ehdot on laitettava remonttiin pikaisesti, jotta ne yhdessä muodostavat selkeän kokonaisuuden ja lisäävät Puolustusvoimien tehtävien houkuttelevuutta myös ulkomailla. Palvelussuhteen ehdot eivät kosketa vain sotilashenkilöstöä vaan myös niitä tuhansia siviilitehtävissä toimivia, joista osa joutuu myös osallistumaan Nato-jäsenyyden tuomiin kansainvälisiin tehtäviin.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Onko tämä 50 vuotta vanha lainsäädännön päivitystarve jotenkin uusi asia? No ei ole. Puolustusvaliokunta on useissa yhteyksissä korostanut asiaa, ja niin se tekee nytkin omassa mietinnössään. Valiokunta korostaa sitä, että henkilöstön käytön periaatteita ja palvelusuhteen ehtojen ajantasaisuutta tulee tarkastella yhteistyössä puolustusministeriön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa. Suomi osallistuu jo lähivuosina vähintään 200 työntekijällä Naton komentorakenteeseen ja muihin kansainvälisiin tehtäviin. Nyt jos koskaan on korkea aika korjata tämä asia.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, jonka haluan nostaa tässä hetkessä esiin ja joka liittyy keskeisesti Suomen maanpuolustuksen suorituskykyyn ja muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen, on Ottawan jalkaväkimiinoja koskeva sopimus. Olemme eduskunnassa käyneet asiasta vilkasta keskustelua, ja haluan nostaa esille muutamia näkökulmia.

Niiden useiden vuosien aikana, kun taistelupioneerit ovat harjoitelleet miina-aseen käyttöä sotaharjoituksissa, ei ole muuten näkynyt ensimmäistäkään vasemmiston tai vihreiden poliittikkoa, joka olisi tullut osoittamaan huolensa, että miinoitteita rakennetaan jotenkin vaarallisesti ja sellaisiin paikkoihin, joissa siviilit pääsevät vapaasti niihin astumaan. Tiedätekö, miksi näin ei ole? No siksi, että kaikki sotatoimialueet on eristetty, siviilit on evakuoitu ja jokaisella miinoittajalla on aseelliset vartiomiehet estämässä myös omien joukkojen pääsy niihin, ja heidän tehtävänsä on poistaa ne lukemattomat miinoitetut kyltit, miinoista varoittavat nauhat ja aitanarut vasta juuri ennen vihollisen saapumista. Jos tilanne muuttuu, niin ne samat vartiomiehet palauttavat varoitusmerkinnät uudestaan oman turvallisuuden takaamiseksi. Silti tässä salissa kuulee naiiveja, lapsellisia harhakäsityksiä siitä, miten siviilit joutuisivat omien miinojemme kohteiksi. Totta on, että maahan asennettu miina ei kohdetta valikoi, mutta se sotilas, joka sen miinoitteen paikan suunnittelee ja asentaa, valitsee sen paikan taistelukentällä vihollisen reitille eikä suomalaisen päiväkodin nurkalle. Tällaisten vasemmiston mielikuvien satuilu täällä vie uskottavuuden vasemman laidan poliitikkojen ymmärrykseltä tästä aiheesta ja paljastaa täydellisen tietämättömyyden miina-aseen käytöstä.

Täällä istuntosalissa on keskustelussa sujuvasti unohdettu myös se, että ennen kuin ensimmäistäkään siltojen hävittämiseen tarvittavaa räjähdettä kiinnitetään paikalleen tai yhtään räjähdysainetta sisältävää miinaa voidaan asentaa Suomen maaperään, niin eduskunta on jo hyväksynyt valmiuslain ja poikkeusolojen säännöksiä sota-aikana tarvittavia toimivaltuuksia varten. Ei näitä miinoja noin vain rajoille asetella rauhankaan aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

18.22 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Suomen asevarainen turvallisuus perustuu omaan kansalliseen puolustukseemme, asevelvollisista, reserviläisistä koottuihin joukkoihin, joiden kykyä ja tahtoa puolustaa maata ei kyseenalaisteta. Oman historiamme kokemukset ja tänä päivänä Ukrainan esimerkki osoittavat, että maa ja kansa, joka ei anna periksi, voi vastustaa ylivoimaiselta vaikuttavaa vihollista. Oma historiamme ja Ukrainan nykypäivä ovat kuitenkin vakava muistutus oman kansallisen puolustuksen rajoista. Suomi selvisi talvisodan 105 päivää, mutta historioitsijat ovat varsin yksimielisiä siitä, että voimavaroja puolustukseen olisi ehkä riittänyt enää vain muutamiksi viikoiksi. Ukrainan esimerkki puolestaan kertoo, miten raskas hinta kansallisesta puolustuksesta joudutaan maksamaan. Meidän kansallisen puolustuksemme perusteeksi on toisinaan esitetty ajatusta siitä, että riittävän vahvat asevoimat tekevät sodan hinnasta hyökkääjälle liian kalliin. On kui-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

tenkin pakko kysyä, mikä hinta on liian kallis hyökkäyssotaa käyvälle Venäjälle. Se ei näytä laskevan taloudellisia menetyksiä, eikä ihmishengillä ole sille arvoa, olipa kyseessä oma- tai vastapuoli. Johtopäätökset ovat selviä: meidän puolustuksemme pitää olla niin vahva, että hyökkäys pystytään torjumaan, omien sotilaidemme tappiot pitämään pieninä ja siviilit turvassa. Yhtä tärkeä johtopäätös on, että me emme saa jäädä yksin. Meidän kansallisen puolustuksemme tueksi on oltava liittolaisia.

Arvoisa puhemies! Puolustusselonteossa huomioidaan kauttaaltaan se, että Suomea puolustetaan omilla puolustusvoimilla ja yhdessä liittolaistemme kanssa. Luotamme liittolaisten tukeen. Samalla Suomi on liittolaistemme turva. Maamme on strategisesti tärkeä koko Euroopan puolustukselle. Itämeren ja arktisten alueiden puolustusta on vaikea ajatella ilman Suomen panosta. Pitämällä yllä omaa vahvaa puolustuskykyä vakuutamme liittolaisille, että Suomi on heidänkin turvallisuudelleen arvokas paitsi sijaintinsa myös toimintakykynsä perusteella. Turvallisuuspolitiikassa on tavattu sanoa, ettei pidä olla turvallisuuden tarvitsija vaan turvallisuuden tarjoaja. Sama pätee sotilaalliseen toimintakykyyn. Suomen puolustuksessa varaudutaan vastaamaan vaikuttamiseen, joka on sekä laaja-alaista että pitkäkestoista. Meillä on oltava ja meillä on valmius tarvittaessa vuosien mittaiseen so-
dankäyntiin.

Meidän vahvuutemme useisiin liittolaismaihin verrattuna on sotilaallista valmiutta tukeva kokonaisuusmaapuolustus. Kansainvälisessä yhteistyössä saamme usein arvostusta juuri siitä koko yhteiskunnan valmiudesta. Useissa läntisen Euroopan maissa on perusteltava kansalaisille, että varautuminen on tarpeellista — on tarvetta selittää, että sota on tullut Eurooppaan ja että se koskettaa kansalaisia kaikkialla Euroopassa. Meidän ei ole tarpeen kertoa, miksi puolustuksen parantamista tarvitaan. Voimme keskittyä siihen, miten puolustusta parannetaan. Kun puolustusselonteossa luetaan tarpeita esimerkiksi Maavoimien kalustohankintojen ja henkilöstövoimavarojen kehittämiseen, kysymys on asioista, jotka hoi-
tuvat rahalla ja osaamisen parantamisella.

Puolustusselonteko huomioi liittolaisten merkityksen. Puolustuksen kannalta on luonnollisesti ensimmäisenä tarkasteltu Natoa, jonka vahvuus perustuu paitsi poliittiseen sitoumukseen myös yhteisen puolustuksen käytännön harjoitteluun ja suunnitteluun. Naton ohella selonteko huomioi Euroopan unionin. Unioni ei ole vaihtoehto Natolle, se on yhteisen transatlanttisen liittokunnan tuki. EU on myös avainasemassa, kun kehitämme puolustusta ja puolustusvälineiteollisuutta. Naton ja EU:n sisällä meillä on myös erityisen tiivistä yhteistyötä maiden kanssa, jotka jo nyt parhaiten jakavat käsityksemme Eurooppaa uhkaavasta vaarasta. Yhteistyön moninaisuus, kerroksellisuus, ei merkitse sitä, että olisimme rakentamassa blokkeja liittokuntien sisälle. Kysymys on esimerkiksi erilaisten suorituskykyjen tarkoituksenmukaisesta jakamisesta ja yhteistyöstä puolustustarviketeollisuudessa.

Arvoisa puhemies! Maanpuolustustahto ja kokonaisuusmaapuolustuksen periaate koskevat koko yhteiskuntaamme. Tämä pätee myös politiikkaan. Vaikka käymme keskustelua ja esitämme omia mielipiteitämme, tässä talossa vallitsee laaja yksimielisyys perusasioista. On myös hyvä muistaa seuraava: Kun puhumme maanpuolustustahdosta ja valmiudesta, asenteemme ei ole militaristinen. Emme me halua sotaa. Meidän puolustuksemme tavoitteena on rauhan ja vapauden turvaaminen, ei yhteiskunta, joka intoilee sodasta ja sodan sankaruudesta. [Jari Ronkainen: Juuri näin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Werning.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

18.27 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsiteltävä puolustusselonteko on historiallinen, ei päätepiste, vaan uuden alku. Suomen Nato-jäsenyys on merkittävä käännekohta. Meidän ei tule tyytyä pelkästään sopeutumaan liittokunnan vaatimuksiin, vaan meidän on oltava aktiivinen ja rakentava toimija Naton sisällä. Suomella on vahva puolustusalan osaaminen, jota arvostetaan: teknologista, taktista sekä strategista. Me emme ole vain vastaanottaja, vaan me olemme osa ratkaisua. Se on meidän roolimme, ja sen mukaan meidän on toimittava.

Samalla kun kehitämme puolustustamme osana läntistä liittokuntaa, on pidettävä huolta myös arjen turvallisuudesta. Huoltovarmuus, kyberturvallisuus ja yhteiskunnan kriisinkestävyys ovat tämän päivän ja huomisen puolustusta. Sähköverkot, tietoliikenneyhteydet, ruokahuolto ja terveydenhuolto, nämä ovat infrastruktuuria, jonka turvaaminen on osa kansallista kokonaisturvallisuutta. Ei ole kestävää ajatella, että perinteinen aseellinen puolustus yksistään riittäisi.

Arvoisa puhemies! Puolustuspolitiikassa tehdään nyt suuria ja kauaskantoisia päätöksiä. On aivan olennaista, että nämä päätökset perustuvat mahdollisimman laajaan parlamentaariseen yhteistyöhön. Kun investoimme miljardeja euroja seuraavien vuosikymmenten puolustusratkaisuihin, se ei voi olla yhden hallituksen tai puolueen linja. Meidän on löydettävä yhteinen näkemys, joka kantaa myös tulevaisuudessa yli vaalikausien ja yli hallitus—oppositio-rajojen.

Samalla haluan painottaa erityisesti sitä, että Nato-jäsenyys ei tarkoita, että voimme ulkoistaa vastuun omasta puolustuksestamme, päinvastoin. Se tarkoittaa, että meidän on oltava valmiita kantamaan oma osuutemme yhteisestä turvallisuudesta. Vahva kansallinen puolustuskyky on edelleen välttämätön. Se antaa meille uskottavuutta liittolaisina ja takaa, että pystymme reagoimaan nopeasti, mikäli tilanne niin vaatii.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi keskeinen väline Euroopan turvallisuuden vahvistamisessa on EU:n rooli puolustusteollisuuden tukijana. Suomelle on tärkeää, että EU:n rahoitus tukee jäsenmaiden puolustushankintoja ja -investointeja. Se ei ainoastaan vahvista kansallista puolustustamme vaan rakentaa yhteistä eurooppalaista kriisinkestävyyttä ja lähettää selvän viestin: Eurooppa ei ole pelkästään turvapaikan etsijä vaan myös turvallisuuden rakentaja.

Lopuksi haluan korostaa, että Suomen puolustuksen kivijalka on edelleen yleinen asevelvollisuus ja laaja reservi. Se on meille etu, jota harvalla maalla on. Yleinen asevelvollisuus tuo koko kansan osaksi puolustusta. Se on osa meidän turvallisuuskulttuuriamme. Tätä järjestelmää ei tule rapauttaa, vaan sitä tulee määrätietoisesti kehittää. Sen varassa lepää paitsi puolustuskykymme myös kansallinen yhtenäisyytemme.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika rakentaa turvallisuutta määrätietoisesti, yhteistyössä ja vastuullisesti. Suomi ei ole katsoja, Suomi on toimija. Meillä on velvollisuus olla mukana turvaamassa läntistä arvoyhteisöä, mutta ennen kaikkea omaa kansaamme ja omaa maatamme, Suomea. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Ronkainen.

18.31 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pysyvästi. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on muistutus siitä, että aseellinen voimankäyttö on palannut Eurooppaan täysimittaisesti. Kyse ei ole tilapäisestä kriisistä vaan pitkäkestoisesta ja monimuotoisesta uhasta, jossa perinteinen soti-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

laallinen voima yhdistyy hybrdivaikuttamiseen ja valtiolliseen painostamiseen. Tilanne voi kärjistyä nopeasti, ja tästä syystä Suomen on rakennettava puolustuksensa kestämaan niin aikaa kuin yllätyksiäkin.

Valtioneuvoston puolustusselonteko on puolustuksemme saralla keskeinen suunnan-
näyttävä. Se ohjaa maanpuolustuksen kehittämistä aina 2030-luvulle saakka. Käsittelys-
sämme on ensimmäinen Nato-jäsenyytemme aikainen selonteko. Kuten puolustusvalio-
kuntakin mietinnössään toteaa, vastaa asiakirja niihin keskeisiin haasteisiin, joita muuttu-
nut turvallisuusympäristö Suomelle asettaa. Perustana pysyvät kansallinen puolustuskyky
ja yleinen asevelvollisuus ja koko yhteiskuntaan nojaava kokonaismaanpuolustus.

Arvoisa puhemies! Laaja ja koulutettu reservi on puolustuksemme kivijalka. Tavoittee-
na on, että tulevaisuudessa miehet ja naiset ohjautuvat samoihin kutsuntoihin, ei muodol-
lisuuden vuoksi vaan siksi, että jokaisen soveltuvuus voidaan arvioida tasapuolisesti ja
maanpuolustustahto valjastaa käyttöön laajemmin. Koko ikäluokan kutsunnat parantavat
osaamisen kohdentamista ja vahvistavat järjestelmän oikeudenmukaisuutta. Samalla va-
rusmiespalvelusta kehitetään, ja valiokunta pitääkin tärkeänä, että työssä huomioidaan pal-
veluksen kuormittavuus, riittävä tuki ja keskeytysten vähentäminen.

Kutsuntojen laajentamisen ohella reserviläisten tuleva ikärajan nostaminen 65 ikävu-
teen tuo Puolustusvoimien käyttöön lisää ammattitaitoisia miehistöä, ja ennen kaikkea ikä-
rajan nosto on vahva signaali maanpuolustustahdon jatkuvuudesta. Samalla korostuu kou-
lutuksen merkitys. Kertausharjoitusten määrää lisätään ja niiden sisältöä kehitetään. Valio-
kunta painottaa, että uskottava reservi on reservi, joka harjoittelee.

Puolustusmateriaalihankintojen painopiste tulee siirtymään Maavoimiin. Maavoimien
kehittäminen on pitkäkestoinen ja koko järjestelmään vaikuttava prosessi, jossa painottu-
vat liikkuvuus, tulivoima ja alueellinen kattavuus. Myös kotimaisen puolustusteollisuuden
rooli on tärkeä niin huoltovarmuuden kuin suorituskyvynkin kannalta. Kansallinen tuotan-
to ja huoltovarmuus ovat osa turvallisuuspolitiikkaa, eivät hallinnollinen yksityiskohta.
Ammustuotanto, varastointi ja infran kehittäminen luovat selkärangan kriisinkestävälle
puolustukselle.

Valiokunta muistuttaa, että ilman vahvaa kotimaista kapasiteettia emme voi turvata puo-
lustuksemme pitkäkestoista toimintakykyä. Huoltovarmuus ei ole vain rauhanajan kysy-
mys vaan sodanajan välttämättömyys. Ampumarataverkoston valtakunnallinen laajenta-
minen on välttämätöntä, jotta reserviläisten ja vapaaehtoisten koulutuksella on riittävät
edellytykset. Ilman harjoituspaikkoja ei ole harjoittelua. Samalla MPK:n roolin vahvista-
minen on olennainen osa reservin toimintavalmiuden ylläpitämistä sekä Puolustusvoimien
toimintakyvyn täydentämistä. Ilman harjoittelua ei ole osaamista.

Vaikka olemme nyt osa Natoa, kansallinen puolustus säilyy järjestelmämme ytimenä.
Liittolaiset tuovat syvyyttä ja tukea, mutta mikään liittolaisuus ei voi korvata omaa koulu-
tettua reserviämme eikä omaa suorituskykyämme. Suomi on osa liittokunnan pelotetta,
mutta vastuu omasta puolustuksesta ei tule katoamaan. Turvallisuus ei synny itsestään. Se
rakennetaan määrätietoisilla päätöksillä, riittävällä resursoinnilla ja yhteistyöllä. Meidän
tehtävänä on varmistaa, että puolustus on vahva tänään ja vielä vahvempi huomenna.
— Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

18.36 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Näinä epävarmoina ja haastavina maailman aikoina puolustuspoliitiikan merkitys korostuu entisestään. Meille kaikille tässä salissa on keskeistä pitää huolta Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta näinä epävarmoina aikoina. Ajastamme kertoo paljon, että viime vuonna selonteko oli eduskuntaan saapuessaan jo ehtinyt vanhentua, mutta valiokunnan mietinnössä heijastuvat tilanteessa tapahtuneet muutokset. Suomi on Nato-jäsenenä sitoutunut liittouman yhteisiin tavoitteisiin ja tulee myös täyttämään uudet vaatimukset puolustusmenojen ja puolustuksesta tulevien menojen kasvattamisesta. Tämä ei kuitenkaan tapahdu nopeasti ja pelkästään nykyisen hallituksen aikana, vaan menojen kasvattamiseen tarvitaan selkeä parlamentaarisesti valmisteltu suunnitelma, jossa huomioidaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus.

Meidän tulee pystyä huolehtimaan suomalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista maan sisällä samalla, kun valmistaudumme torjumaan myös ulkoista uhkaa. Jokaisen suomalaisen tulee myös tunnistaa maamme suojelemisen arvoiseksi. Hyvinvointivaltio, joka pitää huolen kaikista asukkaistaan, on yksi parhaista keinoista myös ylläpitää maanpuolustustahtoa. Tämän takia välttämättömiä puolustuspanostuksia ei voida kattaa purkamalla suomalaista hyvinvointivaltiota. Hyvinvointi, sivistys, kulttuuri ovat kaikki osa kokonais-turvallisuutta ja tekevät maastamme suojelemisen arvoisen. Onkin aina hyvä puhua kokonaisturvallisuudesta.

Puhemies! Suomen puolustusratkaisun kivijalka on yleinen asevelvollisuus. Kuten puolustusvaliokunta toteaa mietinnössään, sen kansalaisilta saama vahva tuki antaa erinomaisen perustan järjestelmän kehittämiseksi myös tulevaisuudessa. Valiokunta pitää erityisen tärkeänä, että reservin laajuus ja osaaminen säilytetään korkealla tasolla koko maan puolustamisen mahdollistamiseksi myös nyt, kun olemme osa Natoa. Samalla asepalveluksen sisältöä on kehitettävä siten, että se tukee yksilöiden motivaatiota, turvallisuutta ja jaksamista. Valiokunta korostaa, että erityisesti palveluksen alkuvaiheeseen ja yksilölliseen tukemiseen on kiinnitettävä huomiota keskeytysten vähentämiseksi. Puolustusvaliokunta painottaa myös varusmiesten moninaisen osaamisen hyödyntämistä. Kaikki eivät sovellu taistelutehtäviin, mutta heillä voi olla kriittistä osaamista esimerkiksi kyberpuolustuksessa tai teknologiapainotteisissa tehtävissä. Näin koko ikäluokan potentiaali saadaan paremmin yhteiskunnan ja maanpuolustuksen käyttöön.

Puhemies! Tämä puolustuspoliittinen selonteko kietoutuu selkeästi yhteen myös keväällä käsittelemämme teollisuuspoliittisen selonteon kanssa. Suomalainen puolustusteollisuus on keskeinen osa kansallista turvallisuuttamme, ja meidän tulee nyt toimia sen vahvistamiseksi. Meillä on merkittävää osaamista panssaroiduista ajoneuvoista aina kyberturvaan ja tilannekuvateknologiaan. Monet suomalaiset pk-yritykset toimivat aivan huippuluokan innovaatioiden kehittäjinä, ja kotimainen räjähdetuotanto on keskeinen osa huoltovarmuuttamme. Kuitenkaan kotimainen kysyntä ei yksin riitä turvaamaan alan kehitystä, ja siksi vienti ja vientiteollisuus on suomalaiselle puolustusteollisuudelle välttämättömyys. Meidän on varmistettava, että Puolustusvoimat hankkii mahdollisimman paljon kotimaisia puolustusmateriaalia ja sitoutuu pitkäaikaisiin sopimuksiin yritysten kanssa. Vain näin suomalaisyritykset voivat tehdä investointeja, laajentaa tuotantoaan ja luoda työpaikkoja eri puolille maata lisäten myös turvallisuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

18.40 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä puolustusvaliokunnan mietinnössä on muutama hyvä havainto, mitkä haluan tässä tuoda esiin. Itse koen ne äärimmäisen tärkeiksi.

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset, kuten ikäluokkien pieneneminen ja nuorten toimintakyvyn polarisoituminen, edellyttävät asevelvollisuuden rakenteiden päivittämistä. Kutsuntajärjestelmää tulee laajentaa koskemaan koko ikäluokkaa. Tällöin kaikkien nuorten tilanne arvioidaan tasapuolisesti ja yksilöt voidaan ohjata heidän kykyjään ja kiinnostustaan vastaaviin palvelustehtäviin. Tämä lisää yhdenvertaisuutta ja tukee palveluksen mielekkyyttä.

Selonteossa linjataan, että palvelukseen määrättävien määrää lisätään ja erityisesti naisten hakeutumista asepalvelukseen edistetään. Lisäksi palveluksen keskeyttämisten määrää pyritään laskemaan, mikä vaatii palveluksen mielekkyyden ja tuen parantamista. Valiokunta toteaa, että varusmiespalveluksen sisältöä tulee kehittää siten, että se on motivoivaa, turvallista ja nousujohteisesti kuormittavaa. Keskeytysten vähentämiseksi on kiinnitettävä huomiota palveluksen alkuvaiheeseen, palautteen keräämiseen sekä yksilöllisiin tukitoimiin. Digitalisaation hyödyntäminen tarjoaa mahdollisuuksia niin koulutuksen laadun parantamiseen kuin hallinnollisten prosessien tehostamiseen. Simulaattorit, etäoppimisympäristöt ja sähköinen asiointi tulee ottaa mahdollisimman laajasti käyttöön varusmiespalveluksen eri vaiheissa.

Valiokunta huomauttaa, että nuorten yleinen hyvinvointi on tiiviisti yhteydessä asevelvollisuuden onnistumiseen ja maanpuolustuksen kokonaisvaltaiseen toimivuuteen. Asevelvollisuusjärjestelmä nojaa siihen, että nuoret ovat fyysisesti ja henkisesti kykeneviä suorittamaan varusmiespalveluksen. Jos nuorten hyvinvointi heikkenee laajasti, se heijastuu suoraan asevelvollisten suorituskykyyn, koulutettavuuteen ja motivaatioon. Jotta asevelvollisuus säilyy toimivana ja oikeudenmukaisena, on tärkeää panostaa nuorten hyvinvointiin jo ennen palvelukseen astumista. Tämä tarkoittaa muun muassa mielenterveyspalveluiden vahvistamista, liikunnan edistämistä sekä koulutus- ja työelämäpolkujen tukemista.

Arvoisa rouva puhemies! Juuri nämä mainitut — mielenterveyspalveluiden vahvistaminen, liikunnan edistäminen sekä koulutuksen ja työelämäpolkujen tukeminen — ovat erittäin tärkeitä huomioita, kun maamme maanpuolustustahtoa ja kriisinkestävyyttä pidetään yllä ja vahvistetaan ennestään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vikman, poissa. Edustaja Seppänen, poissa. — Edustaja Rasinkangas.

18.43 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Ainoassa käsittelyssä meillä on tässä ajassa äärimmäisen tärkeä valtioneuvoston puolustusselonteko. Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan — tämä kuvaa hyvin sitä, mihin puolustusselonteko ohjaa. Haluamme rauhaa ja samalla kehitämme isänmaamme puolustusta tähän päivään ja tämän päivän teknologiaan. Varautuminen ja uskottava puolustuksellinen pelote on se, millä me voimme torjua uhkaa idästä.

Vuonna 2025 Suomen puolustusmenot ovat noin 7,3 miljardia euroa eli noin 2,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Summa on selvästi yli Naton kahden prosentin budjettitavoitteen, ja hyvä niin. Varautuminen ja puolustuskyvystämme huolehtiminen on tässä ajassa Venäjän rajanaapurina tärkein tehtävämme.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Arvoisa puhemies! Jatkossa Naton budjettitavoite tulee olemaan suurempi, ja Suomen tulee olla Venäjän rajanaapurina myös jatkossa sotilaallisesti uskottava. Sen vuoksi on ehdottoman tärkeää, että Suomi on nyt irtaantumassa Ottawan sopimuksesta, joka kieltää jalkaväkimiinat. Sopimukseen ei olisi koskaan pitänyt liittyäkään, ja on hyvä, että tämä virhe vihdoin korjataan.

Panostukset puolustukseen tulevat lisäämään kustannuksia, mutta sekä rahallisesti että inhimillisesti nämä kustannukset tulevat olemaan pienempiä kuin sodan aiheuttamat vahingot ja menetykset. Varautuminen on ennakkointia ja samalla huoltovarmuutemme vahvistamista.

Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maanpuolustustahto. Olen todella iloinen siitä, että Suomessa ei ole lähdetty alasajamaan hyvin toimivaa yleistä asevelvollisuutta. Ikäluokkien pienentyessä pidän myös hyvänä sitä, että puolustusvaliokunnan mietintö tukee kutsuntajärjestelmän laajentamista koskemaan niin nuoria naisia kuin miehiä eli koko ikäluokkaa. Laaja ja koulutettu reservi pysyäkseen nykyisen kaltaisena tarvitsee tarvittavan määrän kertausharjoituksia, ja niihin tuleekin tässä ajassa erityisesti panostaa.

Arvoisa puhemies! Haluan loppuun vielä ottaa tässä yhteydessä kantaa varusmiesten päivärahoihin. Varusmiesliitto on hiljattain tiedottanut, että heidän mielestään on törkeää, että vankiloissa rangaistustaan suorittavat vangit tienaaavat enemmän kuin itsenäisen Suomen puolesta varusmiespalvelua suorittavat varusmiehet. Tähän kannanottoon on helppo yhtyä, ja epäilen, että aika harvassa ovat ne suomalaiset, jotka ovat sitä mieltä, että rangaistustaan suorittavien vankien pitäisi tienata enemmän kuin palvelustaan suorittavan varusmiehen.

Arvoisa puhemies! Puolustuselonteko ja siitä tehty puolustusvaliokunnan mietintö on kokonaisuudessaan hyvä ja perusteellinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola poissa, edustaja Satonen poissa. — Edustaja Savio.

18.46 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edellisen puolustuselonteon käsittelyn jälkeen on tapahtunut hyvin paljon. Suomi on liittynyt läntiseen puolustusliitto Natoon Venäjän Euroopalle aiheuttaman uhan vuoksi. Nato-päätös syntyi keväällä 2022 ja myöhemmin keväällä 2023 ripeästi, ja se on osoittautunut myös jälkikäteen tarkasteltuna täysin oikeaksi. Enää emme ole yksin.

Arvoisa puhemies! Viime sotien jälkeen Suomen ulkopoliittinen liikkumavara oli hyvin kapea. Paasikiven aikana YYA-politiikalle ei ollut tarjolla käytännön vaihtoehtoja, ja vasta 90-luvulla niitä alkoi avautua hivenen enemmän. Nyt Suomi on päässyt oman viiteryhmänsä, länsimaiden, yhteisen ja kattavan puolustuksen piiriin. Samalla suomut Venäjän tavoitteiden suhteen ovat viimein pudonneet silmistämme.

Arvoisa puhemies! Hallitus ja eduskunta ovat tehneet lukuisia toimenpiteitä maamme kokonaisturvallisuuden parantamiseksi. Kesäkuussa eduskunta hyväksyi viiden kuudosen määräenemmistöllä rajaturvallisuuslain jatkon ehkäistäkseen turvapaikanhakijoiden välineellistetyn käytön itärajamme. Huomenna on puolestaan vuorossa ratkaiseva äänestys jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta irtautumiseksi. Jalkaväkimiinat muodostavat erittäin tehokkaan ja myös kustannustehokkaan puolustusaseen. Perussuomalaiset katsoivat jo Ottawan sopimukseen liittyessä, että miinakielto heikentäisi merkittä-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

västi maamme puolustuskyyä, ja vastaavaa näkemystä edusti jo tuolloin Puolustusvoimat. Tervehdinkin suurella ilolla jalkaväkimiinojen tulevaa paluuta puolustuksemme arsenaaliin.

Arvoisa puhemies! Yleinen asevelvollisuus ja sen muodostama reservi ovat edelleen puolustuksemme tukijalka. Siksi on tärkeää, että muun muassa kertausharjoituksiin panostetaan. Tämän lisäksi tarvitaan tietenkin runsaasti nykyaikaista puolustusmateriaalia. Venäjän aiheuttaman uhan vuoksi Suomen on korotettava puolustusmenoja vähintään kolmeen prosenttiin bkt:stä, mahdollisesti korkeammallekin, kuten muidenkin Nato-maiden.

Arvoisa puhemies! Valtion ensisijainen tehtävä on huolehtia kansalaistensa turvallisuudesta. Suomen puolustuksen on oltava niin uskottava, että se muodostaa riittävän ennalta ehkäisevän pidäkkeen Venäjän aggressioita vastaan. Emme halua joutua enää koskaan uusiin sotiin, ja siksi meidän on panostettava puolustuksemme jatkossakin, kuten olemme nytkin tehneet hyvässä yhteisymmärryksessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

18.50 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Eduskunnassa olisi viimein aika keskustella Suomen suhtautumisesta ydinaseisiin. Täytyy heti aluksi sanoa, ettei Orpon hallitus ole pitänyt eduskuntaa informoituna tästä asiasta. Vastaamatta on useita kysymyksiä.

Osa kysymyksistä liittyy ydinenergialain uudistamiseen ja sen 4 §:ään, joka kieltää ydinräjähteiden sijoittamisen Suomeen. Orpon hallitus on kertonut tuovansa esityksen uudeksi ydinenergialaiksi eduskuntaan loppusyksystä. Lainsäädäntösuunnitelmassa todetaan: ”Ydinräjähdekieltä on tarpeen arvioida.” Enempää tietoa ei ole toistaiseksi hallitukselta saatu. Useat niin sanotut — niin sanotut — asiantuntijat ovat kantanaan ilmoittaneet, että uudistettavasta laista pitäisi koko tämä 4 § poistaa. Tämä tietenkin mahdollistaisi jatkossa ydinräjähteiden sijoittamisen Suomeen.

Siksi kysynkin ensiksikin hallitukselta: Aikooko hallitus poistaa ydinräjähteitä koskevan kiellon, joka nykyiseen lakiin sisältyy? Ja onko lakiesitys tulossa syksyllä eduskuntaan? Olen tehnyt saman kysymyksen hallituksen ministereille aikaisemminkin, mutta vastausta en ole saanut. Viimeksi tässä keskustelussa, pari tuntia sitten, ministeri Häkkinen sivuutti kysymyksen aivan kuin ei sitä olisi kuullutkaan.

Toiseksi haluan muistuttaa myös, että presidentinvaalikampanjan aikana nykyinen presidentti Alexander Stubb kannatti ydinräjähteitä koskevan pykälän poistamista laista. Toinen ehdokas, entinen ulkoministeri Pekka Haavisto, vastusti pykälän poistamista. En ole huomannut, että kumpikaan, Stubb tai Haavisto, olisi presidentinvaalien jälkeen perusteellisemmin käsitellyt lakiuudistusta. Aivan välttämätöntä olisi tietenkin kuulla presidentin nykyinen kanta. Koska lausuntoja ei ole kuulunut, lienee kanta entinen. Kiinnostavaa olisi kuulla myös kansanedustaja Haaviston kanta: vastustaako hän yhä ydinräjähteiden sijoittamisen kieltävän pykälän poistamista laista?

Kolmanneksi, erityisesti ulkoministeri Elina Valtoselta ja puolustusministeri Antti Häkäseltä odotan vastausta kysymykseen, onko hallitus keskustellut ydinenergialain uudistamisesta Yhdysvaltain, Britannian ja Ranskan kanssa. Aikaisemmin nimittäin hallitus on kertonut, että Suomi Nato-jäsenmaana aikoo keskustella asiasta liittolaistensa kanssa. Onko tällaisia keskusteluja käyty, ja minkälaisiin johtopäätöksiin näissä keskusteluissa on kenties päädytty?

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Tiedossa on, että Suomi osallistuu Naton niin sanotun ydinsuunnittelutyöryhmän toimintaan ja on myös osallistunut ydinasesotaharjoituksiin. Tiedossa on sekin, että Suomi on sitoutunut turvaamaan omalla hävittäjäkalustollaan Euroopassa tapahtuvia ydinasekujetuksia ja on osallistunut myös tätä koskeviin harjoituksiin. Olisi kohtuullista, että hallitus kertoisi eduskunnalle myös sen, onko Suomen ydinasepolitiikasta ja sen mahdollisista muutoksista keskusteltu Naton Haagin huippukokousta valmisteltaessa.

Totean lopuksi myös, että jos en saa nyt käytävissä eduskuntakeskustelussa vastauksia tekemiini kysymyksiin, aion sitten jatkossa käyttää muita kansanedustajille kuuluvia oikeuksia näiden tietojen saamiseksi. — Kiitoksia, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

18.54 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Perussuomalaiset ovat perinteisesti painottaneet kansallisen turvallisuuden merkitystä politiikanteon ohjenuorana. Meille turvallisuusteema ei ole astunut kuvioihin vasta silloin, kun siitä puhumisesta on tullut trendikästä tai kun siitä on voinut hyötyä kannatusgallupeissa. Jo kymmenen vuotta sitten vuonna 2015 silloinen perussuomalaisten turvallisuuspoliittinen ohjelma alkoi otsikolla Kansallinen turvallisuus. Me otimme tuolloin ja me otamme edelleen asian vakavasti.

Nyt käsittelyssä olevassa puolustusvaliokunnan mietinnössä valtioneuvoston puolustuselonteosta on monia perussuomalaisille tärkeitä huomioita ja tavoitteita. Kansallinen puolustus perustuu jatkossakin yleiseen asevelvollisuuteen, laajaan reserviin ja korkeaan maanpuolustustahtoon. Näitä tukee puolustusliitto Naton jäsenyys sekä muu kansainvälinen puolustusyhteistyö.

Keskeinen osa sotilaallista huoltovarmuutta on energiahuollon suunnitelmallisuus ja sen toimivuuden varmistaminen. Niin väestöllä kuin Puolustusvoimillakin on oltava poikkeusoloissa riittävästi polttoainetta, lämpöä ja sähköä. Puolustusvaliokunta toteaa, että kotimaisen energiantuotannon ylläpitäminen, energian varastointi sekä tuotanto- ja toimitusketjujen elinvoimaisuus ovat kriittisiä keinoja riippuvuuden vähentämiseksi ulkomaisista toimituksista, jotka voivat kriisi- ja sotatilanteessa keskeytyä tai vaarantua.

Turve on ainoa kotimainen, huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto. Hallitusohjelman mukaan turve on osa Suomen huoltovarmuutta. Myös Nato-johdon viesti Ukrainan opeista puolustusvaliokuntaan oli selkeä. Sotilasmateriaalin lisäksi yhtä tärkeää on huolehtia energiansaannista. Mahdollisen kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia.

Energian lisäksi ruokaturva on olennainen osa sotilaallista huoltovarmuutta. Se tarkoittaa sitä, että väestöllä ja Puolustusvoimilla on poikkeusoloissakin riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa. Kotimainen ruoantuotanto vähentää riippuvuutta ulkomaisista toimitusketjuista, jotka voivat häiriintyä sodan tai kriisin aikana. Kun ihmisillä on varmuus ruoan saatavuudesta, yhteiskunnan vakaus ja puolustustahto säilyvät paremmin. Tässäkin kuvioon astuu turve. Sen happamuus on ominaisuus, joka parantaa hygieniaa ruoantuotannossa ja vähentää antibioottien käytön tarvetta.

Arvoisa puhemies! Mietintö painottaa ulkoisen turvallisuuden lisäksi myös sisäistä turvallisuutta. Valiokunta toteaa osuvasti, että ulkoinen ja sisäinen turvallisuus limittyvät voimakkaasti toisiinsa ja että niitä on mahdotonta erottaa toisistaan nykymaailmassa. Esimerkiksi hybridivaikuttamisen torjunta lankeaa usein ensin poliisille ja Rajavartiolaitokselle.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Vihamielisinä vaikuttajina voivat olla valtiolliset toimijat tai heidän ohjauksessaan toimivat ei-valtiolliset tahot, kuten järjestäytynyt rikollisuus. Edellä mainituilla viranomaisilla on keskeinen rooli ensivasteessa tilanteissa, joita ei vielä voida tulkita sotilaallisiksi uhiksi. Puolustusvaliokunta korostaakin, että kaikilla keskeisillä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden viranomaisilla — Puolustusvoimilla, Rajavartiolaitoksella, Tullilla, poliisilla ja suojelupoliisilla — on oltava riittävät resurssit ja ajantasaiset toimivaltuudet eikä ketjussa saa olla heikkoja lenkkejä. Tähän näkemykseen on helppo yhtyä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen irtautumista jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta äänestetään torstain täysistunnossa. Vihdoinkin vuoden 2011 strateginen virhe korjataan. Tuolloin äänestyksessä jalkaväkimiinojen kieltöä kannatti 110 edustajaa, vastaan äänestäneitä oli 47, äänestyksestä oli poissa 42 edustajaa. Vastaan äänestivät kaikki paikalla olleet perussuomalaiset ja 11 keskustalaista. Olin sitä itse katsomassa tuolta lehteriltä — se on ensimmäinen kerta, kun olin täällä salissa. Samana päivänä tai jo päivää ennen Helsingin Sanomat julkaisi asiasta ainoan mielipidekirjoituksen, jonka olen kirjoittanut, ja jo silloin vastustin Ottawan sopimukseen liittymistä, ja nyt puolustan siitä irtautumista.

Lopuksi: perussuomalaiset haluavat määrätietoisesti edistää Suomen turvallisuuteen panostamista riippumatta siitä, ovatko uhat ajankohtaisia vai eivät. Turvallisuuden rakenteet vaativat vuosikausien määrätietoista ja tavoitteellista työtä, eikä niitä luoda hetkessä, jos ne kerran murennetaan. Tämä on syytä muistaa myös tulevaisuudessa, jos ajat joskus rauhoittuvat. Ottawan sopimuksen jälkeen — tämän virheen, mikä on tehty, [Puhemies koputtaa] ja nyt kun se korjataan — ehkä meidän pitäisi ottaa se turveasia esiin ja korjata myös se. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.00 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Puolustuselontekoon liittyen haluan nostaa esiin vielä muutamia näkökulmia siitä, miten turvallisuustilanne on muuttunut ja mitä tulisi huomioida, kun keskustellaan jalkaväkimiinoista.

Suomalaisille varusmiehille ja reserviläisille on opetettu perusteita miinoista ja miinoiteista myös viime vuosina, mutta meillä on myös suuri reservi, joka ei tunne miina-asetta sillä tarkkuudella kuin heidän pitäisi. Siksi Puolustusvoimien koulutuksen täydentämiseksi myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjen tulee valmistautua lisäämään miinoihin liittyvää tiedottamista ja koulutusta reservin lisäksi myös esimerkiksi aiheesta kiinnostuneille naisille, jotta kansakunnalle syntyy realistinen käsitys, millaisesta sotatoimialueen tappavasta aseesta aidosti on kyse, eikä suomalaisten ammattisotilaiden toimintatapoja jatkossa enää verrata kehitysmaiden sisällissotien tapahtumiin.

Eräs seikka unohtuu myös tyystin keskusteluissa, kun puhutaan miinoista, ja se on rintamakomentajan ja taistelevan joukon vastuu omasta operatiivisesta toiminta-alueestaan sota-aikana. Toivottavasti täällä salissa kukaan ei kuvittele, että kun sodan äänet loppuvat ja alkaa tulitauko tai rauha, niin sotilaat heittelevät varusteensa juoksuhautoihin ja jättävät aseet ja patruunat muiden siivottaviksi. Ei tietenkään näin. Ne samat sotilaat, jotka ovat miinansa, linnoitteensa tai muut puolustustaistelun edellyttämät rakenteet tehneet, myös siivoavat jälkensä ennen kuin alueelta evakuoitu siviiliväestö pääsee sinne, omiin koteihinsa, takaisin. Samalla kun koteihinsa palaavat siviilit alkavat korjata sodan tuhoja, myös sotajoukot aloittavat rakentamiensa miinoitteiden raivaamisen. Sama vastuu kotimaasta ja

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

turvallisuuden palauttamisesta jatkuu myös taistelujen tauottua meillä kaikilla, myös soti-lailla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

19.02 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on nopeasti muuttunut, ja maailma ympärillämme on entistä vaikeammin ennakoitavissa. Kansainvä-lisen tilanteen epävakaus, sodan laajenemisen uhka ja kasvavat jännitteet vaativat meiltä kykyä reagoida nopeasti mutta ennen kaikkea kykyä tehdä kestäviä, yhteisesti hyväksytty-jä ratkaisuja.

Tässä tilanteessa puolustuksemme vahvistaminen on välttämätöntä, mutta se ei ole il-maista. Tarvittavat investoinnit ovat mittaluokaltaan miljardiluokkaa. Ne ovat valtava haaste julkiselle taloudelle. Siksi haluan korostaa, että näihin ratkaisuihin on löydettävä parlamentaarinen pohja. Meidän on yhdessä päätettävä, mitä teemme ja miten sen rahoi-tamme. Tämä ei ole yhden hallituksen eikä yhden puolueen asia vaan koko eduskunnan vastuulla. Samalla on selvää, että tarpeellisia investointeja maanpuolustukseen ei tule teh-dä muun yhteiskunnan ja ihmisten arjen kustannuksella. Emme voi hyväksyä, että panos-tukset puolustukseen johtaisivat leikkauksiin koulutuksesta, sosiaaliturvasta tai vanhusten-hoidosta. Turvallisuus on kokonaisuus, johon kuuluu myös arjen turvallisuus, se, että ih-misillä on töitä, koulutus toimii ja vanhuksista pidetään huolta.

Arvoisa puhemies! Suomi on täysivaltainen Naton jäsen. Me olemme sitoutuneet yhtei-siin tavoitteisiin, ja meidän on kannettava oma vastuumme. Samalla meillä on oikeus odot-taa, että myös muut liittolaiset täyttävät velvoitteensa. Tällä hetkellä vain 23 Naton 32 jä-senmaasta täyttää kahden prosentin bkt-tason puolustusbudjettitavoitteen.

Eurooppalaisten liittolaisten on otettava suurempi vastuu yhteisestä puolustuksesta. Sa-malla on huolehdittava siitä, että eduskunta on aidosti mukana päätöksenteossa. Päätöksiä ei voida tehdä suljettujen ovien takana. Parlamentaarinen kate ja eduskunnan tiedonsaan-tioikeus sekä etukäteen että jälkikäteen on varmistettava kaikissa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevissa kysymyksissä myös Natoon liittyen. Esimerkiksi Haagin huippukokouksessa mahdollisesti päivitettävä puolustusbudjettitavoite on asia, josta edus-kunnan tulee saada tietoa ja johon eduskunnan tulee voida ottaa myös kantaa.

Yhteinen puolustuskykymme ei rakennu vain varustelusta. Se rakentuu myös keskinäi-sestä luottamuksesta, yhteenkuuluvuudesta ja maanpuolustustahdosta. Vahva sisäinen yh-tenäisyys on ulkoisen turvallisuuden perusta. Siksi on tärkeää painottaa jokaisen mukana pitämistä ja yhteiskunnan eheyttä. Emme saa antaa turvallisuuspolitiikan repiä meitä eril-leen, vaan sen on tuotava meitä yhteen. EU:lla on tässä kehityksessä merkittävä rooli. Uni-onin on vahvistettava omaa turvallisuuttaan, puolustusteollisuuttaan ja kriisinkestoky-kyään. Vahva, toimintakykyinen ja yhtenäinen EU on Suomen ja koko Euroopan turvalli-suuden tae.

Arvoisa puhemies! Meidän on kyettävä yhdistämään pitkäjänteinen suunnittelu ja no-pea reagointi. Meidän on tehtävä ratkaisuja, jotka turvaavat Suomen puolustuksen tulevai-suudessa mutta tavalla, joka ei horjuta yhteiskuntamme perustaa tänään. Me SDP:ssä olemme valmiit tähän työhön avoimesti, parlamentaarisesti ja vastuullisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.06 Tomi Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.” Näin todetaan käsittelyssämme olevassa selonteossa. Selonteko on järjestyksessään kolmas puolustusselonteko ja ensimmäinen puolustusselonteko, jossa Suomen puolustusta kehitetään osana Pohjois-Atlantin liittoa.

Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon laajensi merkittävästi liittokunnan vastuualueita täällä pohjoisessa. Tämän myötä yhteistoimintakyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen on entistä tärkeämpää, ja Suomen on laajennettava Naton standardien mukaista toimintaa Puolustusvoimien lisäksi nyt myös reserviin. Naton jäsenyydestä aiheutuvia henkilöstötarpeita ovat muun muassa lisähenkilöstön sijoittaminen Naton rakenteisiin, osallistuminen Naton rauhanajan tehtäviin ja nopean toiminnan joukkoihin sekä Naton läsnäolo Suomessa. Suomella on tärkeää osaamista tarjottavana liittokunnan käyttöön, mainittakoon siitä esimerkiksi arktinen ja talvisodankäynti. Puolustusvoimien henkilöstömäärää kasvatetaan 500 henkilötyövuodella kuluvalle kaudella ja samalla sopimussotilaiden määrää nostetaan pysyvästi 500 henkilötyövuoteen. Sotilaallinen liittoutuminen laajentaa puolustushallinnon tehtäviä kaukana ulkomailla ja myös kotimaassa. Henkilöstömäärää kasvatetaan vielä 1 500 henkilötyövuodella kuluvalle ja seuraavalla hallituskaudella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Puolustusvoimat pystyy rekrytoimaan noin 250 henkilöä vuosittain. Suomen turvallisuusympäristö huomioden vuosittainen rekrytointitavoite voisi valiokunnan mielestä olla suurempikin. Puolustushallinnon tulee tarkastella eri mahdollisuuksia sotilasoppilaitosten koulutuskapasiteetin pikaiseen nostoon.

Venäjän aloittama aggressiivinen hyökkäyssota Ukrainassa on muuttanut radikaalisti koko Euroopan turvallisuustilannetta. Myöskään mahdollinen rauha Ukrainassa ei selonteon mukaan muuta vallitsevaa turvallisuustilannetta. Venäjä säilyy edelleen vahvana uhkana niin Suomelle kuin Euroopalle. Selonteossa todetaan, että puolustushallinnossa selvitetään jalkaväkimiinojen käytön tarvetta ja pelotevaikutusta Suomen olosuhteissa. Suomen irtautuminen Ottawan sopimuksesta eteneekin tällä hetkellä kiitettävää vauhtia, ja toivottavasti pian pääsemme korjaamaan vuoden 2011 virheen ja jälleen tuottamaan jalkaväkimiinoja kotimaamme turvaksi.

Asevelvollisuus ja korkea maanpuolustustahto ovat jatkossakin Suomen puolustuksen perustekijöitä. Asevelvollisuusjärjestelmä tuottaa laaja-alaisen, osaavan ja toimintakykyisen reservin, jolla mahdollistetaan koko maan puolustaminen liittokunnan jäsenenä. Ikäluokkien pieneneminen aiheuttaa haasteita, joten valiokunta pitääkin tervetulleena reserviläisten ikärajan nostamista 65 vuoteen. Näin reservin koko kasvaisi yli 100 000 asevelvollisella.

Yksi merkittävä asia, jolla ylläpidetään reservin toimintavalmiutta, on laajan ampumarataverkoston ylläpito ympäri Suomen. Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena onkin kasvattaa ulkoampumaratojen määrä noin 1 000:een vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaisi yli 300 uuden ampumaradan perustamista eri puolille maata. Valiokunta katsookin, että ampumaratojen määrän lisääminen on mahdollista tehdä tavalla, jolla ampumaharjoittelun edellytykset turvataan kaikkialla Suomessa.

Sodankäynti muuttuu nopeaan tahtiin, ja selonteossa on varsin vähäiselle huomiolle jäänyt merkittävän roolin ottanut droonisodankäynti. Saadun selvityksen mukaan droonisodankäynnillä on ollut erittäin merkittävä rooli Ukrainan sodassa, ja venäläissotilaille aiheutetuista tappioista droonien osuus on jo yli kaksi kolmasosaa. Valiokunta korostaa, että

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Suomen puolustusvoimien on panostettava droonisodankäyntiin merkittävästi nykyistä enemmän resursseja, ja tätä kehittämistyötä on tehtävä tiiviissä yhteistyössä Ukrainan kanssa, sillä ukrainalaisilla on paras kokemus siitä, miten droonisodankäynti on viime vuosina kehittynyt.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun haluan kiittää puolustusvaliokuntaa hienosta ja yksituumaisesta mietinnöstä ja siihen johtaneesta maanpuolustushenkisestä keskustelusta, jota kävimme nyt useamman viikon ja kuukauden aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.11 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Immonen viimeksi ja myöskin edustaja Asell käyttivät hyvin painavat puheenvuorot koskien tätä puolustusselontekoa, ja kuten täällä on moneen kertaan tänään todettu, tämä on ollut ainutlaatuisen iso prosessi, joka on valiokunnan puitteissa käyty lävitse, ja on tehty merkittävä dokumentti.

Aivan kuten edustaja Immonen omassa puheenvuorossaan aloitti, Suomen turvallisuuspolitiikan ja puolustuspoltiikan keskeisin tavoite on se, että Suomen suvereniteetti ja alueellinen koskemattomuus pystytään turvaamaan ja suomalaisten tulevaisuus sitä kautta takaamaan. Se on luonnollisesti myöskin tässä selonteossa se keskeisin lähtökohta. Iso kysymys on kuitenkin se, millä tavalla, kun puhutaan puolustuselonteosta, me mietimme tätä turvallisuuden turvaamista. Siinähan keskeisimmäksi, kun puhumme puolustuselonteosta, muodostuu asevarainen turvallisuus. Kaikki me kuitenkin tiedämme sen, että turvallisuus globaalissa järjestelmässä ja kaiken kaikkiaan ihmiskunnassa ei ole vain asevaraista. Asevaraisen turvallisuuden ongelmahan on se, että se perustuu vastakkainasetteluun, ja sehän on juuri se iso ongelma. Kyllä yhteistyön maailma — siihen tietysti Immonenkin omassa puheenvuorossaan viittasi — viime kädessä on se, joka luo sen kestäväen turvallisuuspohjan.

Me kaikki tiedämme, miksi nyt juuri tällä hetkellä asevarainen turvallisuusajattelu on niin voimissaan. Se johtuu meidän naapurimme Putinin tyranniaan — käytän termiä juuri niin kuin se termi kuuluu — johtavista toimista, joissa brutaalisti rikotaan YK:n peruskirjaa, on hyökätty suvereeniin valtioon Euroopassa, ja tämä on tietysti johtanut tähän polarisaatioon ja — minä käytän ihan aidosti tätä termiä — vahvaan militarisaatioon, joka koko Eurooppaa tällä hetkellä vaivaa suuressa mittakaavassa.

Arvoisa puhemies! Me käymme tällä hetkellä erikoista keskustelua kuvitellen, että jotkut prosenttitavoitteet suhteessa kansantuotteeseen olisivat joku turvallisuuslisä, kun me vain laitamme aseisiin lisää voimavaroja. Joku kriitikko toteaa, että nimenomaan aseisiin panostaminen on juuri se ongelma, koska se lisää vastakkainasettelua ja lisää pahimmillaan juuri sitä, että me ratkaisemmekin asein ongelmat, jotka ovat valtioiden välisiä, koska on ikään kuin se selkänoja olemassa. Tämä on siis sen asevaraisen turvallisuusajattelun suurin dilemma kaikkialla maailmassa kaikissa historiallisissa vaiheissa. Puolustusvoimat-han niitä hyökkäyssotia ovat käyneet kaikkialla. Enkä viittaa siihen, että meidän puolustusvoimat hyökkäisivät missään olosuhteissa mihinkään. Puolustusvoimien tehtävä Suomessa on turvata Suomen suvereniteetti ja itsenäisyys. Ne eivät ole hyökkäysvoimia. En missään tapauksessa sano sitä, ja sen takia tämä selonteko on tietysti painava tältä puolelta.

Mutta se, että me lähdemme näistä prosenttitavoitteista, ja tämä Venäjän uhka ovat ikään kuin se iso dilemma. Kyllä, ne ovat iso dilemma. Jos joku rikkoo peruspelisäännöt, millä me täällä toimitaan, niin luonnollisesti silloin me olemme kaikki turvattomassa tilan-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

teessa. Yhteinen turvallisuus on muuttunut yhteiseksi turvattomuudeksi. Sehän tässä on se tilanne.

Mutta kun me lähdemme prosenttitavoitteella ikään kuin liikenteeseen, niin otetaan näitä lukuja nyt tähän ihan aluksi. SIPRin viimeisimmät tilastotiedot vuodelta 2024 kertovat aika tarkasti sen, miten varustelumenot maailmassa ovat tällä hetkellä — itse asiassa 40 prosenttia maailman varustelumenoista on Yhdysvalloissa. Yhdysvaltojen puolustusmenot ovat suuremmat kuin kymmenen seuraavaksi tulevan maan puolustusmenot yhteensä. Eli luonnollisesti se tällä hetkellä lähes tuhat miljardia dollaria, joka käytetään aseisiin Yhdysvalloissa, on täysin dominoiva tekijä globaalijärjestelmässä. Seuraavaksi siinä tulee Kiina noin 300 miljardin menoilla. Venäjällä ovat 150 miljardia tällä hetkellä ne menot. EU:n kokonaispuolustusmenot ovat 350 miljardia Euroopassa yhteensä, ja kun otetaan Ukrainaan mukaan, niin 500 miljardia.

Joutuisin kysymään moneen kertaan: 150 miljardia, Eurooppa yhteensä 500 miljardia — mikä se tarve on siinä suhteessa, kun puhumme suorituskyvyistä Euroopassa, hurjasti panostaa lisää, kun se jo tällä hetkellä tarjoaa mittakaavaltaan näin riippumatta siitä, että ostovoimapariteetilla laskettuna Venäjän puolustusmenojen osuus voisi olla suurempi, riippumatta siitä? Joka tapauksessa nämä luvut ovat suhteettomat Euroopan eduksi.

Jos otetaan sotilasvoima, Venäjällä on aktiivipalveluksessa tällä hetkellä sodan aikana 1,1 miljoonaa sotilasta, unionissa on 1,3 miljoonaa ja koko Euroopassa yhteensä kolme miljoonaa aktiivipalveluksessa olevaa sotilasta. Eli jos ottaa nämä luvut tähän rinnalle — Yhdysvalloilla on 1,2 miljoonaa ulkomailla olevaa sotilasta — niin tässä suhteessa voi katsoa koko tämän rakenteen sillä tavalla, että meillä pikkuisen ehkä yliammutaan nyt tällä hetkellä, kun hirveästi ollaan panostamassa, ja kun tämän turvallisuusajattelun ytimen ottaa auki, niin jos Suomessa lähdetään nyt nostamaan puolustusmenoja hurjassa mittakaavassa, sen tekee maa, joka budjettialijäämien vuoksi on leikkaamassa sairaaloista. Tämähän on käsittämätön kulma. Jos me puhumme keskeisimmästä ihmisarvosta, keskeisimmästä tehtävästä, joka kansallisella turvallisuusalalla on, se on ihmiselämän suojaaminen. Se, että me panostamme asevaraiseen turvallisuuteen, luo varmuuksia sille, että me voimme tarvittaessa suojata suomalaisten elämää. Sairaalat tekevät tätä, eivät ainoastaan tarvittaessa vaan tekevät juuri nyt. [Puhemies koputtaa] Miten me voimme leikata? — Minä käytän seuraavan puheenvuoron. Käytänkö sen perään saman tien? Vai käynkö alhaalla painamassa uuden puheenvuoron, kun tässä salissa ei ole muita?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Hetkinen. Nyt täytyy kysyä, mitä meidän säännöt tästä sanovat, voiko näin tehdä, koska siis suositus on viiden minuutin puheenvuoro.

Mutta minun täytyisi ehtiä painamaan nappia, niin että minä saisin sen uuden puheenvuoron.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ehkä kannattaa puhua siinä loppuun. Ei tehdä tästä niin isoa ongelmaa.

Joo, enkä puhu hirveän pitkään. Minä kunnioitan nyt pelisääntöjä, mutta en minä tyhjälle salille... Onneksi edustaja Immonen on tässä, niin etten puhu tyhjälle salille pöytäkirjoihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Jatkakaa vain.

Joo, minä jatkan ja kunnioitan nyt tätä, niin että ei tähän nyt ihan turhaa jeremiadia tule, etten liian pitkään puhu. Toimin ihan näillä säännöillä.

Haluan vain ottaa vielä yhden asian, kun edustaja Immonen omassa puheenvuorossaan otti niin vahvasti nämä maamiinat, ja haluan siitä vielä kaksi sanaa sanoa.

Minun peruspöytäkirjani oli sanoa juuri näistä puolustusmenoista Suomessa, että jos me leikkaamme sairaaloista, jotka välittömästi ja suoraan palvelevat ihmiselämän säilyttämistä, suomalaisen ihmiselämän säilyttämistä, niin miten se on mahdollista, että siitä, joka on primäärisin asia, voidaan leikata, jotta me voimme aseisiin sijoittaa enemmän, mikä on vain varautumista siihen, että kriisi on päällä? Tässä on erittäin suuri dilemma ja suuri ongelma, ja sitä joudutaan tietysti maailman mitassa katsomaan.

Mutta syy siihen, miksi minä vielä halusin jatkaa, liittyy tähän edustaja Immonen puheenvuoroon Ottawan sopimuksesta irtautumisesta. Te käytitte termiä, että 2012 oli Suomen osalta virheratkaisu. Edustaja Immonen, silloin käytettiin muuten 300 miljoonaa euroa korvaaviin järjestelyihin. Niissä korvaavissa järjestelyissä, mitä me otimme käyttöön, oli monenlaista hyppymiinaa, viuhkaa ja erilaisia sensoreita ja muita. Timo Kivinen, Puolustusvoimien komentaja, totesi maanpuolustuskurssilla vuonna 2022, että meillä ei ole minkäänlaista tarvetta irtautua Ottawan sopimuksesta sen vuoksi, että me olemme itse asiassa ylikompensoineet sen suorituskyvyn, joka niillä aikaisemmilla summittaisilla henkilömiinoilla meillä oli.

Ongelmana tässä keskustelussa, mitä tässä eduskunnassa on käyty, on koko ajan ollut se, että me olemme sotkeneet käsitteet ”jalkaväkimiina” ja ”henkilömiina”. Nämä eivät ole jalkaväkimiinoja, kohdennettuja jalkaväkimiinoja, joita Suomessa on ollut käytössä ja joita nyt otetaan käyttöön täällä, jos puretaan tämä Ottawan sopimus, vaan ne ovat anti-personnel mines, ja ban treaty, joka on Ottawan sopimuksen ydin, koskee nimenomaan henkilömiinoja. Ne ovat summittaisia aseita, kuten joukkotuhoaseet, ydinaseet tietysti pahimmillaan, biologiset aseet, kemialliset aseet, joiden uhreista valtaosa on siviilejä. 80 prosenttia maailman mitassa näiden henkilömiinojen uhreista on ollut siviilejä.

YK:n pääsihteeri Guterres toissa päivänä käytti painavan puheenvuoron, vetosi tähän saliin, vetosi niihin maihin, jotka ovat irtautumassa Ottawan sopimuksesta, vetosi siihen, että tehkää ehdottomasti irtiotto siitä, että irtaudutte Ottawan sopimuksesta. Kysymys on ihmiskuntatasoisesta sopimuksesta, jossa kansalliset puolustustarpeet eivät voi olla määräävä tekijä, kun määräävä tekijä on ihmisten puolustaminen, ihmisoikeudet, ennen kaikkea ihmisyyden ja ihmishenkien puolustaminen. Tämä on tietysti se ristiriita, että kaikissa kansainvälisissä sopimuksissa me aina tingimme kansallisesta tarpeesta sen kansainvälisen yhteisön hyvän vuoksi. Siinä ei kannata suvereniteetista puhua niinkään, vaan täytyy katsoa, minkä vuoksi näitä järjestelyjä kansainvälisissä sopimuksissa yhdessä tehdään. Tämä on se iso kulma, missä hän vetosi meihin, tähän saliin, että miettikää vielä kerran — miettikää vielä kerran.

Ja tämä on se ongelma: Me olisimme voineet Ottawan sopimuksen mukaisesti ottaa kohdennetut jalkaväkimiinat käyttöön — käytetään oikeita termejä nyt: kohdennetut jalkaväkimiinat käyttöön. Sen Ottawan sopimus mahdollistaa. Täällä on kysytty moneen kertaan, allekirjoittanut on kysynyt moneen kertaan ministeri Häkäseltä, viimeksi eilen, miksi ei tehty selvitystä siitä, että meillä olisi käytössä Ottawan sopimuksen sisään menevät miinarakkaisut, jolloin meidän ei tarvitsisi purkaa tätä kansainvälistä sopimusta mutta me saisim-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

me nämä maanpuolustukselliset tarpeet tyydytettyä, mihin liittyen edustaja Immonen on aivan oikeassa. Me elämme kriittistä aikaa. Meidän on syytä panostaa nyt myöskin siihen, että meillä on jonkinlaisia miinaratkaisuja tuolla rajallamme, joka on pitkä ja ongelmallinen, kun nähdään Venäjän hyökkäysstrategian luonne. Eli siinä suhteessa te olette ollut oikeassa, mutta meillä olisi ollut myöskin keinoja välttää se, että irtaudumme tästä Ottawan sopimuksesta, ja tässä suhteessa seurata sitä tietä, missä YK:n pääsihteeri vetoaa meihin kaikkiin: miettikää asevalvontajärjestelmää kokonaisuudessaan alkääkö pelkästään kaapeasti puolustuksen tarpeita, koska on mahdollisuuksia hoitaa ne paremminkin. Halusin vain tämän teille debatoida tällä tavalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.21 Tomi Immonen ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! On suorastaan kunniakasta käydä keskustelua arvostamani kokeneen poliitikon, edustaja Kiljusen kanssa, ja olemme vilpittömästi monesta asiasta tässä samaa mieltä ja varmaankin sen osalta, että kumpikin meistä toivoisi sääntö- ja sopimus pohjaisen maailmanjärjestyksen palaavan. Molemmat meistä haluaisivat sitä. Tosiasia on vain se, että jos miinat kieltävää Ottawan sopimusta mennään nyt heiluttelemaan Ukrainan ja Venäjän välille, sinne rajalle, niin lopputulos on se, että sille nauretaan. Se on se realiteetti kuitenkin, olimme me sopimuksessa tai emme. Se realiteetti on sitä, että niitä ei kunnioiteta niitten maiden osalta, joiden pitäisi, ja tämä on se hankaluus: Suomi pienenä maana kunnioittaa sopimuksia ja olettaa saavansa suurta turvaa niiltä. Me emme saa mitään turvaa. Sen on Venäjä nyt osoittanut. Pyrkimys meillä kaikilla on siihen samaan. Itsekin toivoisin, että tilanne olisi sellainen, että me voisimme luottaa siihen, että demokratiat toimivat ja sopimuksista pidetään kiinni.

Se tulevaisuusnäköymä, minkä takia nyt joudumme tässä säästämään ja kohdentamaan rahoja tulevaisuuden turvallisuuden tekijöiksi, on se, että kun mainitsemanne miljoona venäläistä sotilasta aikanaan vapautuu tuolta rajoilta, ovat he jo sinällään yksi suuri turvallisuusriski koko Euroopan turvallisuudelle. Sotilas tarvitsee töitä, tekemistä pysyäkseen kurissa. Se tarvitsee järkevää tekemistä. Jos hänet on koulutettu ammattitappajaksi, niin kovin pitkään hän ei siellä kasarmilla pysy, vaan valitettavasti siinä voi tulla lieveilmiö, jossa tämä rikollisuus lisääntyy, kun he ovat tämmöisen traagisen kokemuksen, sotakokemuksen, saaneet itselleen aikaiseksi.

Viittasitte korvaaviin järjestelmiin. Kaikki muutkin viittaavat korvaaviin järjestelmiin, jos ajatellaan jalkaväkimiinojen osalta. Mitä ne oikeasti ovat? Siihen ei minulle pystynyt kukaan vastaamaan, eivät edeltävät Puolustusvoimien komentajat eikä edes pioneeritarkastajakaan. Heitellään tällaisia yksittäisiä aseita ja niitten nimiä, mutta sellaista kustannustehokasta, meidän maamme resursseihin sopivaa jalkaväkimiinaa korvaavaa välinettä, joka voidaan massamaisesti täällä tuottaa, ei kukaan ole vielä pystynyt kertomaan. En ole sellaista nähnyt, eikä sellaisesta minulle ole pystynyt kukaan kertomaan.

Ottawan sopimuksesta irtautuminen oli poliitikkojen päätös. Se kannattaa aina muistaa. Ja tässäkin tapauksessa, kun me täällä salissa käymme keskusteluja miinoista, kannattaa muistaa, että tässä salissa ei ole oikeasti yhtäkään sellaista ammattilaista enää, että me alkaisimme niitten miinojen, asejärjestelmien, teknisen kehityksen kautta käymään debattointia täällä, että ovatko ne tarpeellisia tai millaisia niitten pitäisi olla Puolustusvoimille. Luottakaamme siihen ja kuunnelkaamme tarkasti sotilaiden ja asiantuntijoiden ääntä siinä, millaisia asejärjestelmiä tänä päivänä nykyaikaisessa sodankäynnissä Venäjää vastaan ja

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

sitä varten puolustautuaksemme me tarvitsemme. Ei mennä sille tontille, jossa ollaan jo kerran oltu. Poliitikot puhukoon politiikkaa. Annetaan aseväen kertoa, millaisilla suorituskyyvyillä pitää rakentaa. Silloin se prosenttikeskustelu on täysin merkityksetöntä. Luotan täysin siihen, että Puolustusvoimat tulee kertomaan meille, mitä suorituskyyvyjä tarvitaan ja paljonko se maksaa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.25 Kimmo Kiljunen sd: Edustaja Immonen aloitti oman puheenvuoronsa kiittelemällä minua, ja minä kiitän teitä. Minä oletan, kun tekin oletitte samalla tavalla, että itse asiassa me puhumme ihan samasta asiasta. Meitä kiinnostaa molempia Suomen turvallisuus ja suomalaisten turvallisuus. Tästä ei ole kysymys. Nyt vain mietimme sitä, miten sitä aidosti parhaimmalla mahdollisella tavalla osana globaaliyhteisöä pystytään tyydyttämään. Tämä perusaksiooma meillä on täsmälleen sama. Nyt nämä, mistä me puhumme, ovat vähän nyanssieroja.

Olette oikeassa. Ei minulla ole kapasiteettia arvioida asejärjestelmiä. Ei minulla riitä kapasiteettia arvioida, mikä suorituskyyky on minkäkinlainen missäkin tilanteessa. Ammattilaiset ovat sellaisia, että he pystyvät ne arviot tekemään. Mutta miksi meillä on yksi hallinnonhaara, jonka perusteet riittävät aina siihen, että me annamme voimavaraa täältä eduskunnasta, kun päätöstä tehdään? Miksi me emme luota lääkäreiden asiantuntemukseen, siihen, minkälaisia välineitä me tarvitsemme nyt perusterveydenhuollon kohentamiseen tai sairaalahallinnosta vastaavien tarpeiden määrittäykseen? Ei sellaista hallinnonhaaraa Suomen yhteiskunnassa ole, joka ei osaisi perustella sitä, minkä vuoksi juuri tämäläinen budjettilisäys tarvittaisiin tähän tai tähän lohkoon. Se on meidän poliitikkojen tehtävä siten priorisoida ja miettiä, annetaanko tänne vai tuonne. Ja se minun puheenvuoroni sisältö olikin, että minä en ole ihan vakuuttunut siitä, että suomalaisten turvallisuus varmistetaan parhaiten satsaamalla mielettömiä summia asevaraiseen turvallisuuteen. Minä panostaisin paljon enemmän diplomatiaan, kynään enemmän kuin tykkiin. Minä panostaisin ihmiselämän säilyttämiseen toisilla lohkoilla, jotka suoraan vaikuttavat ihmiselämään, viittasin sairaalajärjestelmään, kuin aseisiin. Tämä on poliittinen valintakysymys, ja minun asiantuntemukseni ei tähän riitä.

Kyllä minä ymmärrän, että joissakin maissa voidaan väittää myöskin, että kemialliset aseet ovat nyt juuri heidän turvallisuutensa keskeinen tekijä, jolla he varmistavat oman offensiivisen tai defensiivisen puolustuksensa, tai biologiset aseet tai ydinaseet. Meilläähän käydään vakavaa keskustelua Suomessakin siitä, että ydinaseet olisivat se viimekätinen lukko, joka takaa Suomen turvallisuuden — puhutaan taktisista ydinaseista, rajoitetusta ydinsodasta. Edustaja Immonen, jos rajoitettua ydinsotaa käydään suurvaltojen välillä, se käydään Suomessa. Me olemme etulinja, me olemme Mariupol, ja sen takia täytyy kymmenen kertaa miettiä se, kun me puhumme näistä joukkotuhoaseista, ovatko ne meidän etujemme mukaisia vai eivät. Presidentti Sauli Niinistö niin oivallisesti sanoi: viime kädessä se, joka vastaa Suomen turvallisuudesta, on suomalainen päätöksentekijä. Meidän täytyykin siitä kantaa vastuu, ja siitä vastuustahan me tässäkin nyt juuri parhaillaan puhutaan, ja olemme tässä samaa mieltä.

Jäin vielä miettimään tuota teidän argumenttianne Ukrainan ja Venäjän suhteesta. Ja kyllä, olette aivan oikeassa, kun kuvaatte sitä rintamalinjatilannetta ja sitä taistelumenetelmää, jota Venäjä harrastaa — järkyttävää, järkyttävää aggressiota, se on selvä asia. Mutta myös-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kin miinojen käyttö on aivan hillitöntä, ja myöskin oma asevoiman käyttö on ihmisistä piittaamatonta, jopa omista sotilaista piittaamatonta. Talvisodassahan me kerrottiin, jatkosodassa nähtiin ensimmäinen rintama hurraa-huutoineen, paljastettiin suomalaiset konekivääripesäkkeet, ei ollut väliä ihmisistä. Tämä on sodankäyntimetodina meille täysin vieras, koska meillä kuitenkin ihmisarvo on ykkönen Suomessa, ja siihen me panostamme koko ajan. Mutta Ukraina on muuten Ottawan sopimuksen osa. Ukraina, joka on suoraan siinä kohteena, ei ole irtisanoutunut Ottawan sopimuksesta. Tässä tulee se kysymys, minä takia Suomi haluaa profiloitua reunavaltiona, ottaa Baltiasta, Puolasta seuraa, emmekä ota seuraa Norjasta, seuraa Pohjoismaista, jotka eivät irtaudu siitä. [Puhemies koputtaa] Miksi me emme luota tähän laajempaan yhteiseen ymmärrykseen, että sittenkin tämä Ottawan sopimus puolustaa ihmistä noin laveammin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu on päättynyt, ja... — Oliko vielä? Anteeksi, katsoin, että hetken aikaa oli jo tyhjä, että kuinka käy. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

19.29 Tomi Immonen ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Hyvin lyhyesti. Me käymme tässä keskustelua. Me voidaan jatkaa edustaja Kiljusen kanssa myöskin kahviossa tuossa myöhemmin.

Edelleenkin sellainen ajatus ydinaseista — jos minä otan siihen ensimmäisenä kantaa — on minulle vähän vieras. Olen istunut kaksi vuotta puolustusvaliokunnassa nyt, ja meillä käydään tosi vähän sitä keskustelua, enkä näe semmoista uhkatekijää nousevaksi, että meidän tarvitsisi ydinaseista keskustella Suomessa ja Suomen maaperällä.

Ydinasepelote on kuitenkin vain tosiasia suurvaltojen välillä, se viimeinen este ja ehkä turvallisuuspoliittisesta näkökulmasta meille se viimeinen turva. Minä en usko sen käyttöön, ja oletan, että sekä ulkoasiainvaliokunta, puolustusvaliokunta että tämä eduskunta käyvät pitkän keskustelun siitä, jos sellainen asia milloinkaan konkretisoituisi Suomeen turvallisuuspoliittisesti, merkittävällä tavalla asemoituisi tänne.

Kuten totesin, minulla on vain 30 vuoden tausta Puolustusvoimista, josta ensimmäiset kymmenen vuotta olen ehtinyt miinoja sekä niitten raivaamista kouluttaa, asentaa, räjäyttää niitä oikeita miinoja, tehdä harjoitusvälineillä vaikka minkälaisia harjoituksia, purattaa niitä keskenään. Ja nyt totean täällä kuunneltuani puolustusvaliokunnan jäsenenä erityisasiantuntijoita, että 30 vuotta sotilaskoulutusta riittää minulle vain siihen, että pystyn esittämään hyviä kysymyksiä. Tietynlainen nöyryys meidän kannattaa kaikkien hyväksyä täällä poliittikkona ollessamme, ja annetaan asiantuntijoiden tehdä sitä työtä, jossa he ovat parhaimmillaan. Samaa mieltä olen edustaja Kiljusen kanssa, että yritämme kantaa sen poliittisen vastuun niissä oikeissa päätöksissä, ja näitten debattien myötä en ole ollenkaan huolissani siitä. Me varmasti löydämme sen yhteisen linjan tulevaisuudessa sekä opposition että hallituksen välillä myöskin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

19.31 Kimmo Kiljunen sd: Minäkin melkein jatkan edustaja Immonen kanssa tuolla kahviossa, jos haluamme jatkaa tätä keskustelua. Mutta kun tämä ydinaseasia tuli tässä esille, niin pakkohan on muutama lause, ajatus, sanoa siihen liittyen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Kyllä, minä olen vielä suurempi amatööri kuin te, kun me puhumme puolustuksesta ja asejärjestelmistä. Kunnioitan teitä aina, kun te käytätte täällä puheenvuoroja, kun te kuitenkin viittaatte asioihin, joita te tunnette konkreettisesti omasta työelämästänne. Minä olen näissä asioissa enemmän teoreetikko kuin käytännön ihminen. Siinä ehdottomasti olen vain oppipoika näissä keskusteluissa.

Mutta ydinaseista silloin, kun sen ottaa täältä poliitikon portaalta katsottuna, on hyvä muistaa, mitä Ronald Reagan ja Mihail Gorbatšov totesivat silloin aikoinaan 60-luvulla Reykjavíkissa allekirjoittaessaan sopimukset siitä, että yritettäisiin saada nämä ydinasesopimusjärjestelyt uuteen kulmaan: järjestelmä on sellainen, että puhumme aseista, joissa ei ole voittajia. Ydinasesodassa ei ole voittajia. Sehän se dilemma siinä on, että se on asejärjestelmä, johon tämä pelotepuoli liittyy, mutta se on asia, jota ei voida käyttää sen vuoksi, että sen päässä on ihmiskunnan totaalinen tuho. Tämä tekee vaikeaksi sitten keskustella ydinaseesta puolustusdoktriinin tasolla.

Ja kun te sanoitte, että tämä keskustelu ei liity meihin, edustaja Immonen, niin valitettavasti liittyy meihin. Me olemme Naton osa, puhumme ydinaseallianssista. Me olemme jo osallistuneet, kuten olemme täällä jo aikaisemmin havainneet, eräisiin harjoitustoimiin, joissa nimenomaan on ydinaseisiin liittyvää harjoitustoimintaa mukana. Ennen kaikkea on erittäin tärkeää, että Pohjola on tällä hetkellä ydinaseeton. Ne ovat sekä perustuslain kirjauksina, Islannin osalta ne ovat myöskin selkeinä, aksiomaattisina päätöksinä, Tanskassa ja Norjassa Natoon liittyttäessä laitettuja, ja Ruotsissa ja Suomessa myöskin Natoon liittyessämme totesimme, ruotsalaiset omissa pöytäkirjalausunnoissaan, silloin kun tehtiin Nato-ratifiointipäätökset, että me olemme seuranneet muita Pohjoismaita, me olemme ydinaseettomia rauhanaikana ja Suomella on ydinenergialaki voimassa, mukaan lukien 4 §. Tämä on nyt se iso asia.

Minä toivon, että me olemme edustaja Immosen kanssa tässä asiassa samaa mieltä. Se on koskematon pykälä, ja se on jo sovittu DCA-sopimuksen puitteissa, että sen osana on se, että Suomessa on ydinenergialain 4 § voimassa, joka pitää Suomen ydinaseettomana alueena. Tämä on se iso asia, koska nyt on keskusteluja ollut ilmassa, tiedän sen. Puhutaan siitä, että rajoitettu ydinsotamahdollisuus on, taktiset ydinaseet ovat mahdollisia, ja siihen minä viittasin sillä lausunnolla. Silloin me puhumme itsestämme. Suomi, Eurooppa, kuten presidentti Sauli Niinistö totesi, ei ole subjekti vaan objekti, kun me puhumme ydinaseista. Tämä pitää koko ajan pitää mielessä silloin, kun me puhumme näin vakavista turvallisuuspoliittisista asioista. — Kiitos teille.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 58/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2025 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 9/2025 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa,

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään yksi tunti. — Ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Hänninen.

Keskustelu

17.00 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Vuoden 2025 toinen lisätalousarvio on vastaus muuttuvaan maailmaan ja kotimaan tarpeisiin. Se ei ole vain reaktioita talouden haasteisiin vaan osoitus hallituksen kyvystä varautua, investoida ja toimia ajoissa. Nämä toimet ovat kriittisiä vastuullisessa taloudenpidossa. Esityksessä lisätään määrärahoja 757 miljoonalla eurolla, ja vaikka tuloarvioita joudutaan alentamaan, näillä panostuksilla vahvistetaan turvallisuutta, liikenneyhteyksiä ja palveluiden saatavuutta eri puolilla maata. Tärkein tehtävämme on varmistaa, että Suomen talous, turvallisuus ja tulevaisuus ovat tasapainossa.

Erityisen merkittävää toisessa lisätalousarviossa on varautumisen vahvistaminen. Puolustusvoimien materiaalien kunnossapitoon osoitetaan 35 miljoonaa euroa, ja kykyämme vastaanottaa liittolaisia ja heidän apuaan parannetaan 15 miljoonalla. Tämä on tärkeää koko Suomelle, mutta erityisesti se on tärkeää meille pohjoisessa, missä pitkät rajat ja etäisyydet vaativat vahvaa ennakoivaa suunnittelua.

Arvoisa puhemies! Pohjoisen näkökulmasta on ilahduttavaa nähdä lisätalousarviossa puoliväliriihessä päätettyjen toimenpiteiden edistäminen. Esimerkiksi Ylivieskan eteläisen ylikulkusillan parantaminen ei ole vain hanke, vaan kyse on yhteyksien parantamisesta, ihmisten arjen helpottamisesta ja alueen elinkeinoelämän tukemisesta. Lisätalousarvio on meillä uuden ajan Suomen rakentamisen aloittamista. Suunnitelma eurooppalaisen rai-deleveyden ratayhteyksistä Kemi—Tornio—Haaparanta-välillä on askel, joka avaa uusia kansainvälisiä mahdollisuuksia, mutta sen on oltava vasta alkua. Suomen tulee katsoa länteen niin talouskasvun käynnistämisessä, puolustuksessa kuin yhteiskuntamme kriittisissä rakenteissakin.

Arvoisa puhemies! On selvää, että lisätalousarvio ei korjaa kaikkea, mutta ennen kaikkea se osoittaa meille suunnan. Varautuminen, vahvempi liikenneverkosto, parempi palveluiden saatavuus, nämä ovat juuri niitä asioita, joita meidän maakunnissamme tarvitaan, asioita, mitä koko Suomi tarvitsee. Siksi toinen lisätalousarvio on oikeansuuntainen ja erittäin tarpeellinen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin varmasti nämä turvallisuuden ja puolustukseen tehtävät satsaukset ovat erittäin kannatettavia ja tarpeellisia, ja niitä me tietenkin tuemme, mutta nämä satsaukset eivät ollenkaan selitä sitä tosiasiaa, että tässä lisätalousarviossa jälleen otetaan lisää velkaa miljardi. Se on totta, miljardi otetaan lisää velkaa. Ja se tietenkin selittyy sillä, että hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka, tämä saksipolitiikka, vain ei ole toiminut eikä toimi. Eli samaan aikaan tässä lisätalousarviossa verotuloarvioita tarkistetaan noin puolisen miljardia alaspäin, ja tämä tietenkin kertoo heikosta työllisyyden kehityksestä ja siitä, että markkinoilla luottamusta ei ole.

Puhemies! Hiljan VTV:n raportti kertoi aika karua kieltä. Se kertoi, että hallituksen kehysriihen omat päätökset heikentävät julkista taloutta, ja nyt maanantaina tuore valtiova-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

rainministeriön ennuste jälleen kertoo, ettei lupaus velkaantumisen vakauttamisesta täyty. Tämän seurauksenahan ministeri Purra kuuluttikin nyt viikon alussa sitten miljardin lisäsopeutustarvetta, eli nyt siis on vuorossa ilmeisesti Purran saksien paluu. Nyt on vuorossa Purran saksien paluu, ja tämä on, puhemies, hieman hämmentävää siksi, että kaksi kuukautta sitten hallitus yllättäen kehysriihessään löysi lisää rahaa miljardin kaikkein rikkaimpien ja kaikkein varakkaimpien veronkevennyksiin. Eli silloin oli aivan toinen ääni kellossa, silloin rahaa löytyi, kun oli kysymys kaikkein suurituloisimpien eduista. Ja nyt minä haluan kyllä sanoa, että tässä taloustilanteessa ei olisi yhtään varaa hallituksella siihen, että se itse omilla toimillaan aiheuttaa miljardin aukon talouteen. Nyt olisi korkea aika hallituksen peruuttamaan nämä kaikkein rikkaimmille ja kaikkein varakkaimmille suunnatut veronkevennykset: yhteisöveron kevennyksen ja ylimpien marginaaliverojen kevennykset. Tämä olisi ainoa vastuullinen teko tässä tilanteessa hallitukselta.

Puhemies! Tämä on ollut varsin eriskummallista. Tässä kaksi vuotta sanottiin, että on aivan pakko, on aivan pakko leikata pienituloisilta, on aivan pakko leikata hoitoonpääsystä, on aivan pakko leikata vanhustenhoivasta, pakko leikata koulutuksesta, lastensuojelusta, kaikesta — ja sitten yhtäkkiä kehysriihessä hallitus itse taikoi rahaa miljardin kaikkein rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin, ja tietenkin tämä raha taiottiin velaksi. Ja nyt sitten, kun kaksi kuukautta kesti tätä, seuraavaksi kerrotaan, että nyt sitten Purran saksat palaavat.

Nyt, puhemies, olisi kyllä suuri aika hallituksen tarkastella omaa politiikkaansa. Tämä nykymeno ei kerta kaikkiaan toimi. Esimerkiksi SDP on esittänyt monia omia toimiaan kasvun ja työllisyyden parantamiseksi. Ja niin myös tähän lisätalousarvioon olemme jättäneet vastalauseen, jossa peräänkuulutamme muun muassa, että pian on tuotava toimia, joilla vahvistetaan kuluttajien ostovoimaa, yritysten luottamusta, parannetaan nuorten työttömyyttä, parannetaan pitkäaikaistyöttömyyttä, kohdistetaan tässä lisätalousarviossa annetut Kela-korvausten korotukset julkiseen terveydenhuoltoon, sekä peräänkuulutamme myös pitkäjänteisyyttä liikennepolitiikkaan. — Tässä, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.08 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Toinen lisätalousarvio vuodelle 2025 tuo mukanaan merkittäviä panostuksia suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuteen ja toimintakykyyn. Erityisesti Puolustusvoimien materiaalin kunnossapito, väestönsuojelu, rajaturvallisuus sekä poliisin resurssit vahvistuvat. Nämä ovat juuri niitä kriittisiä alueita, joihin on järkevää sekä välttämätöntä investoida.

Lisäksi budjetissa huomioidaan väestön ikääntyminen konkreettisesti. Esimerkiksi yli 65-vuotiaille tarjotaan mahdollisuus päästä yksityiselle lääkärille päivystysmaksun hinnalla. Tämä purkaa hoitojonoja ja tuo helpotusta ruuhkautuneeseen terveydenhuoltoon.

Tiestöön ja raideliikenteeseen panostetaan merkittävästi varautumisen, teollisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on tuonut esiin huolenaiheenaan Suomen velkaantumisen. [Vasemmalta: Kyllä!] Nämä samat puolueet eivät kuitenkaan omalla hallituskautellaan tehneet mitään velkaantumisen pysäyttämiseksi, päinvastoin. [Vasemmalta: Kyllä tehtiin!] He myös vastustavat lähes kaikkea, millä nykyinen hallitus yrittää korjata julkista taloutta sekä uudistaa työmarkkinoita. Haluaisinkin tietää, arvon oppositio, mistä te leik-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kaisitte. Jättäisittekö väestönsuojelun tai puolustusmäärärahat lisäämättä, vai nostaisitteko suomalaisten jo entisestään korkeaa veroastetta?

Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviossa näkyy positiivisia merkkejä. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan, ostovoima on vahvistunut, ja investointeja aikaistetaan. Talous perustuu luottamukseen, ja on erityisen tärkeää, että päättäjät luovat luottamusta herättävän ilmapiirin, jossa työskennellä ja yrittää. Suomen talouden tila on kokonaisuus, joka turvaa arkea, huolehtii yhteiskunnan toimivuudesta ja rakentaa vakautta epävarmassa maailmassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

17.11 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio kertoo ennen kaikkea Suomen talouden huonosta tilanteesta. Valtion nettolainanotto kasvaa lähes miljardilla. Heikon taloustilanteen takia verotulokertymä sakkaa. Hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Hallitus lupasi pysäyttää velkaantumisen, mutta Suomen velkasuhde sen kun kasvaa. Hallituksen leikkauspolitiikka on syventänyt ja pitkittänyt Suomen matalasuhdannetta. Pieni- ja keskituloisilta leikkaaminen on kuihduttanut kokonaiskysyntää ja kasvua, ja rahaa jaetaan suurituloisille, jotka säästävät suurimman osan tuloistaan. Tämä ei ole tehokasta kasvupolitiikkaa.

Hallitus lupasi luoda 100 000 uutta työllistä, mutta työttömyysluvut ovat kasvaneet koko hallituskauden ajan. Työttömien määrä on kasvanut 80 000:lla, ja pitkäaikaistyöttömyys uhkaa nyt nousta 90-luvun laman jälkeiselle ennätystasolle. Hallituksen sosiaaliturvavaleikkauksiin ja työntekijöiden aseman heikentämiseen perustuva työllisyyspolitiikka on epäonnistunut.

Erityinen huoli on nyt pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta. Kun työttömyysjakso pitkityy, se vaikuttaa kielteisesti työntekijän työkokemukseen, osaamistasoon ja itseluottamukseen työmarkkinoilla. Pitkään työttömänä ollut henkilö myös helposti stigmatisoituu potentiaalisen työnantajan silmissä, mikä vaikeuttaa työn saamista entisestään. Taloustieteellinen termi hystereesi kuvaa korkean työttömyyden kauaskantoisia kielteisiä vaikutuksia talouteen. Suomessa hystereesi aiheutti ongelmia erityisesti 90-luvun laman jälkeen. Vaarana on, että samat ongelmat toistuvat nyt, kun pitkäaikaistyöttömyys lähestyy 90-luvun laman jälkeistä ennätystasoa.

Vastuu työllisyydenhoidosta on siirtynyt kunnille. Kuitenkin kuntien työkalut pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ovat heikentyneet, kun hallitus on esimerkiksi rajoittanut palkkatuen käytön mahdollisuuksia ja alimitoitannut työllisyydenhoidon määrärahat.

Vasemmistoliitto katsoo, että Suomessa tulisi harjoittaa työllisyyttä tukevaa suhdannepolitiikkaa sekä aktiivisempaa työvoimapolitiikkaa ja auttaa erityisesti pitkäaikaistyöttömiä takaisin työmarkkinoille. Esitämme mallia, jossa pitkäaikaistyöttömille säädetään työtakuu, eli työvoimapalveluista vastaava kunta velvoitetaan järjestämään pitkäaikaistyöttömille viimesijaisesti työtä, mikäli hän ei työllisty avoimille työmarkkinoille. Työllistämisen apuna voitaisiin käyttää palkkatukea. Tulemme esittämään tähän liittyen lausumaa seuraavassa käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Voimme tulla siihen johtopäätökseen, että hallitus on harjoittanut Euroopan kenties huonointa talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Muut Euroopan maat kohtaa-
vat samoja ulkoisia shokkeja kuin Suomi, mutta silti niiden työllisyystilanne on pysynyt

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

hyvänä. Suomi sen sijaan on miesten työttömyydessä Euroopan ykkönen. Ei kovin mairiteleva saavutus, sanoisin.

Tämän vuoksi esitän eduskunnan hyväksyttäväksi vastalauseemme mukaisen epäluottamuslause-ehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti: ”Työttömyys on kasvanut merkittävästi, ja yhä useampi on pitkäaikaistyötön. Tilannetta ei helpota se, että hallitus on heikentänyt sosiaaliturvaa historiallisella tavalla. Sosiaaliturvaleikkaukset eivät ole luoneet uusia työpaikkoja hallituksen odottamalla tavalla. Hallituksen tulisi kääntää työllisyyspolitiikkansa kurssia ja tehdä kaikkensa työttömyyden vähentämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Työttömyyden pitkittyessä se uhkaa muuttua suhdanneluonteisesta osin pitkäaikaiseksi ja rakenteelliseksi, mikä heikentää Suomen talouden tuottavuutta ja kestävyyttä pysyvästi. Työllisyyspolitiikan epäonnistumisen vuoksi eduskunta katsoo, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.”

Arvoisa puhemies! Tulemme lisäksi myöhemmin esittämään lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus tuo esityksen turkistarhauksen lakkauttamiseksi Suomessa ja maksaa lisätalousarvioon sisältyvien tuotannonmenetyskorvausten sijaan tarhaajille luopumistukea.

Tulemme myös esittämään, että hallitus tuo eduskunnalle toimenpidepaketin, jolla vahvistetaan Suomen hiilinieluja ja pidetään kiinni mahdollisuudesta saavuttaa hiilineutraaliustavoite.

Lisäksi tulemme esittämään lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto peruuttaa yksityisen hoidon Kela-korvauskorotukset ja kohdistaa säästyneet rahat hyvinvointialueille julkisen perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ja hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto.

17.15 Laura Meriluoto vas: Arvoisa puhemies! Orpon ja Purran hallitus on tosiaan epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Isoista lupauksista huolimatta Suomen talous ei ole lähtenyt kasvuun, ja nyt käsiteltävän lisätalousarvion mukaan hallitus ottaa tänä vuonna lähes miljardi euroa enemmän velkaa kuin oli budjetoitu. Samalla työttömyysluvut ovat paisuneet koko hallituskauden ajan, ja pitkäaikaistyöttömyys hiipoo jo 1990-luvun laman jälkeisiä ennätyksiä. Hallituksen niin kutsutut työllisyystoimet perustuvat ihmisten köyhdyttämiseen, ja lopputulokset ovat kyllä surullisia. Asunottomien määrä kasvaa, leipäjonot pidentyvät, ja ihmisten ahdinko syvenee monella eri tavalla. Samalla hallitus on päättänyt tehdä miljardiluokan loven valtion tulopohjaan keventämällä rikkaiden ja suuryritysten verotusta.

Tämä ei ole inhimillisesti järkevää politiikkaa sen enempää kuin taloudellisesti järkevää politiikkaa, ja sen vuoksi kannatan edustaja Sarkkisen tekemää epäluottamusehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

17.16 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme valtiovarainvaliokunnan mietintöä vuoden 2025 toisesta lisätalousarviosta. Mietintö osoittaa, että valiokunta jakaa hallituksen käsityksen muuttuneen turvallisuusympäristön vakavuudesta ja tukee vahvasti lisäpanostuksia puolustukseen sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen. Tämä on tär-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

keä viesti siitä, että muuttunut turvallisuustilanne todellakin otetaan vakavasti ja sen muutoksiin suhtaudutaan painokkaasti.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Valtioneuvoston puolustusselontekoon yhtyen valtiovarainvaliokunta korostaa, että Suomen puolustuksen etujen mukaista on turvata Ukrainan sotilaallisen tuen jatkuvuus. Samoin on perusteltua varata lisärahoitusta Puolustusvoimien toimintamenoihin Ukrainalle annetun tuen kattamiseksi. Valiokunnan mietintö osoittaa, että Suomen tuki Ukrainalle on ennen kaikkea kattavasti resursoitua, konkreettista ja johdonmukaista.

Arvoisa puhemies! Toisessa lisätalousarviossa keskeiset lisäykset kohdistuvat puolustuksen materiaalin kunnossapitoon, varautumiseen sekä kriittisiin valmiuksiin. 35 miljoonan euron lisäys puolustushaarojen kunnossapitoon tukee suoraan huoltovarmuutta ja puolustuksemme toimintakykyä. Myös valmiutta vastaanottaa liittolaisapua vahvistetaan. Puolustuksen pitkän aikavälin investointeja edistetään nyt suunnitelmallisesti ja kehysten puitteissa. Tämä osoittaa, että turvallisuutta rakennetaan määrätietoisesti strategisena ja vastuullisena kokonaisuutena.

MPK:n rahoituksen osalta valtiovarainvaliokunta tekee äärimmäisen arvokkaan huomion. Nykyinen toimintamalli, jossa MPK:n ja sen vapaaehtoisen maanpuolustuksen jäsenjärjestöjen valtionosuuksiin koostuva rahoitus on joka vuosi epävarmalla pohjalla, on täysin kestämaton toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun kannalta. Valiokunnan kanta lähettää tässä suhteessa vahvan viestin: vapaaehtoinen maanpuolustus on keskeinen osa yhteiskuntamme kriisinsietokykyä, ja se ansaitsee vakaat toimintaedellytykset.

Toisessa lisätalousarviossa esitetty miljoonan euron lisäys MPK:lle on täysin perusteltu. MPK:n merkitys kokonaisturvallisuuden ja maanpuolustustahdon saralla on kiistaton, ja tällaista toimintaa meidän on tuettava myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme ei ole muuttunut ainoastaan rajoillamme tai kansainvälisesti. Muutokset näkyvät yhä selvemmin myös Suomen sisällä. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistaminen edellyttää, että myös sisäinen turvallisuus saa riittävät ja kohdennetut resurssinsa. Valtiovarainvaliokunta tukee mietinnössään hallituksen sisäisen turvallisuuden valmiuspakettia ja korostaa erityisesti väestönsuojelun, rajaturvallisuuden ja vaaratiedottamisen kehittämisen ajankohtaisuutta. Valiokunta nostaa esiin Rajavartiolaitoksen kasvaneet tarpeet ja painottaa kohotetun valmiuden turvaamista niin maa- kuin merialueilla.

Kyse on kokonaisvaltaisesta varautumisesta, siitä, että yhteiskunnan toimintaedellytykset ja kansalaisten turvallisuus voidaan taata kaikissa olosuhteissa. Nämä panostukset kertovat vastuullisesta turvallisuuspolitiikasta, joka tunnistaa sisäiset ja ulkoiset uhat osana samaa turvallisuusyhtälöä.

On selvää, että valtiontalouden tilanne on äärimmäisen tiukka. Siitä huolimatta valiokunta puoltaa lisäpanostuksia puolustukseen ja turvallisuuteen ja, aivan oikein, toteaa, että ne ovat perusteltuja ja välttämättömiä. Valiokunnan mietintö osoittaa, että eduskunta suhtautuu muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen vakavasti. Linjaukset tukevat hallituksen esityksen painopisteitä ja antavat niille parlamentaarisen selkänojan. Tämä on vahva viesti siitä, että Suomen turvallisuutta rakennetaan pitkäjänteisesti laajalla tuella ja oikeisiin asioihin keskittyen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, poissa. Edustaja Furuholm, poissa. — Edustaja Lindén, paikalla, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

17.21 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä kuulluissa sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton puheenvuoroissa ollaan hyvin aiheellisesti ja perusteellisesti arvosteltu tätä lisätalousarviota. En lähde toistamaan niitä kaikkia konkreettisia asioita, mutta teen tällaisen ääritiivistyksen, jos näin voidaan sanoa: Tulot alenevat noin puolella miljardilla eurolla. Menoja kasvatetaan yli 700 miljoonalla eurolla. Valtionvelkaa otetaan lisää lähes miljardilla, mistä seuraa, että alijäämä kasvaa. Voisin vaikka toistaa tämän, mutta en nyt tee sitä, mutta tässähän se on kiteytyneesti: eli siis me kasvatamme miljardilla alijäämää ja me otamme lisää velkaa. Tämähän on aivan eri asia kuin se, minkä tämä hallitus toimintansa aloittaessaan sanoi asettavansa tavoitteeksi koko tässä talouspolitiikassa. Ja mistä tämä tulojen aleneminen johtuu? Se johtuu ennen kaikkea huonosta työllisyystilanteesta, ja myös osa menolisäyksistä johtuu huonosta työllisyystilanteesta.

Eli kyllähän tämä lisätalousarvio nyt konkretisoi sitä, minkälaista meidän talouspolitiikka Suomessa tällä hetkellä on. On totta, että tähän vaikuttaa suhdanne, mutta vastasyklisessä politiikassa yleensä matalasuhdanteen aikana toimitaan kuitenkin toisella tavalla kuin tässä nyt toimitaan. Ei lähdetä esimerkiksi alentamaan suurituloisten verotusta tai yhteisöverotusta, josta vielä ollaan todettu, että sen vaikutus kasvun uudelleen aikaansaamiseen on hyvin spekulatiivista, ei ole asiantuntijoiden tukemaa, niin kuin tässä ollaan ekonomisteja kuultu.

Sitten vielä ihan lyhyesti otan tämän sairausvakuutuskorvausasian täällä. Yhtäkkiä löytyy rahaa ”kehittää”, sanoisin lainausmerkeissä — kun vain kirjoitetussa tekstissä voi käyttää lainausmerkkejä, niin se täytyy tässä lisätä suullisesti — terveydenhuoltoa noin 200 miljoonalla eurolla. Nyt laskin siis yhteen vuosien 25, 26 ja 27 panostuksen eli 26 miljoonaa euroa tältä vuodelta ja sitten 87 miljoonaa euroa kahdelta seuraavalta vuodelta kummaltakin. Puolet siitä rahoitetaan valtion budjetista, puolet siitä otetaan palkansaajilta ja eläkeläisiltä korotetulla sairaanhoitomaksulla Kelan rahastoon. Samalla rahalla olisi voitu saada enemmän ja laadukkaampaa ja paremmin hoidon jatkuvuutta tukevaa terveydenhuoltoa kohdistamalla tämä rahoituksen lisäys hyvinvointialueille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona poissa. — Edustaja Eerola, paikalla.

17.24 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvio kertoo ainakin minulle siitä, että hallitus ei jää passiiviseksi vaikeina aikoina, ja kun tilanteet muuttuvat, on kyettävä reagoimaan uusin tavoin. Tämä nettolainanoton kasvu, mitä täällä kuulee kritisoidavan, ei ole seurausta mistään välinpitämättömyydestä vaan harkitusta päätöksestä panostaa suomalaisten turvallisuuteen ja yhteiskunnan muuhun toimintakykyyn.

Hallitus lisää merkittävästi resursseja sisäiseen turvallisuuteen, väestönsuojeluun, Rajavartiolaitokseen ja poliisiin, ja tämä tukee suoraan myös oikeusvaltion ja perusoikeuksien turvaamista. Oikeusvaltio ei mielestäni ole pelkästään mikään juhlapuhe, vaan se tarvitsee resursseja, toimintakykyä ja vakautta, ja nyt sitä luodaan. Samalla vahvistetaan myös maanpuolustusta, huoltovarmuutta ja varautumista. Ja sitten tämä, mihin muun muassa edustaja Ronkainenkin puuttui: tämä MPK:n ja ampumaratojen rahoitus ei saa olla sattumanvaraista vaan osa pitkäjänteistä strategiaa.

Hallitus ei myöskään sulje silmiään tältä julkisen talouden tilalta. Nämä verotuloarviot on tarkistettu ainakin minun tajun mukaan ihan realistisesti, ja tarvittaessa ollaan valmiita sopeuttamaan taloutta, mutta ei kuitenkaan suomalaisten turvallisuuden tai oikeusvaltion

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kustannuksella vaan toissijaisista menoista, joilla ei ehkä ole niin perusteltua vaikuttavuutta. Tämä verotulojenkin alentaminenhan, mitä täällä kritisoidaan, tarkoittaa loppujen lopuksi sitä, että ihmisiltä otetaan vähemmän pois, eli heille jää omaa rahaa enemmän omaan käyttöön. Oppositio, totta kai, tästä esittää näitä moitteita — ja se on toki heidän tehtävänsä, sen tiedän itsekkin moninkertaisena oppositiopoliitikkona — mutta todellisia vaihtoehtoja en ole kyllä huomannut.

Nyt tarvitaan vastuunkantoa ja sellaista yli vaalikausien ulottuvaa yhteistyötä, ja tätä työtä minun ymmärryksen mukaan tämä hallitus tekee määrätietoisesti ja suomalaisten parhaaksi. [Aki Lindén: Esimerkiksi yhteisövero ei olisi pitänyt alentaa! — Pia Viitanen: Ei todellakaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.26 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt, kun puhutaan lisätalousarviosta, on hyvä todeta tietysti se karu totuus: työttömyys, köyhyys, kurjuus vain lisääntyvät tämän maan hallituksen aikana. Nyt haluan kiinnittää huomiota lyhyesti siihen, että työllisyyspolitiikkahan on tällä hallituksella täysin epäonnistunut ja nimenomaan niin, että hallitus on puhunut työelämäuudistuksista — nehan ovat suoraan sanottuna heikennyksiä. Ihan kertauksen vuoksi muutaman luettelen täältä nytten. Kun puhutaan työllisyyspolitiikasta, niin mitäs toimenpiteitä hallitus on tehnyt? Työttömyysturvan omavastuu viidestä seitsemään päivään, työllisyysvaikutukset nolla. Lomakorvauksien jaksotus on palautettu, työllisyysvaikutukset nolla. Työttömyysturvan suojaosan poisto, työllisyysvaikutukset nolla. Lapsikorotuksen poisto, työllisyysvaikutukset nolla. [Arto Satonen: Ei pidä paikkaansa!] Lakko-oikeuden rajaaminen, lakkosakkojen asettaminen työntekijöille, työllisyysvaikutukset nolla. Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen ja vuorotteluvapaan lakkauttaminen, työllisyysvaikutukset nolla. Työssäoloehto kuudesta 12:een kuukauteen, työllisyysvaikutukset nolla. Työssäoloehdon kertymisen lakkautus palkkatuetussa työssä, työllisyysvaikutukset nolla. Korotetun ansio-osan leikkaus työllistämistä edistävästä palvelusta, työllisyysvaikutukset nolla. Paikallisen sopimisen uudistus, työllisyysvaikutus nolla. Vientimalli, työllisyysvaikutukset nolla. Leipomotyölain kumoaminen, työllisyysvaikutukset nolla. Henkilökohtaisen irtisanomiskynnyksen madaltaminen eli painavan syyn poisto ja sitten tämä alisuoriutuminen, mikä kirjattaisiin lakiin ja josta siis hallituksessa tuntuu olevan vähän epäselvyyttä niin, että kokoomus on sitä mieltä, että se on hallitusohjelmassa, ja perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että se ei ole — selvittääköpä keskenämme nyt sitten, onko se vai kaatuuko hallitus, mutta työllisyysvaikutukset nolla. Ja niin pois päin.

Onhan tämä teidän työllisyyspolitiikkanne siis karseaa, mutta onneksi täällä on edeltävä työllisyysministeri kohta kertomassa, miten hän näkee tämän asian. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

17.29 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä oikeastaan aika paljon asioita, mitä ajattelin mainita, on tullut edellisissä puheenvuoroissa kerrottua.

Kaikki tietävät sen, kuinka haastavaan julkisen talouden tilanteeseen tämä lisätalousarvio on laadittu, ja jos me ajatellaan meidän korkomenojen kasvua, puolustusmenojen tämänhetkistä ja etenkin tulevaa kasvua sekä sote-menojen perusteltua kasvua, jotka ovat

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kaikki miljardiluokassa, niin me tiedetään, minkä tilanteen edessä me ollaan samaan aikaan, kun ollaan yhdeksän miljardin sopeutuksiin sitouduttu. Taisi olla edustaja Eerola, joka mainitsi jo finanssipoliittisista tavoitteista, jotka ovat edelleen voimassa, ja ollaan sitouduttu lisäsopeutuksiinkin, jos näihin katsotaan tulevaisuudessa tarvetta olevan. Kukaan ei toivo, että olisi, mutta tulevaisuus näyttää sen. Tärkeintä on, että ollaan sitouduttu siihen, mitä ollaan lähdetty tekemään, ja työtä ei jätetä kesken.

Itse lisätalousarvion panostuksista mainittakoon nämä, mitkä tässä on ihan yksityiskohdaisesti lueteltukin: puolustushaaroille, puolustusmateriaaleihin, väestönsuojeluun, yleensäkin varautumiseen tehtävät panostukset, joista äkkiseltään karkeasti ynnäytyy semmoinen 230 miljoonaa suomalaista, kotimaista varautumista, ja lisäksi infrahankkeita, joista tulee kymmeniä miljoonia lisää. Eli hankalinakin aikoina kyllä se hyvin käytetty euro löytää kohteensa, ja silloin niitä vain pitää todella pyrkiä sijoittamaan vaikuttavasti.

Pari tämmöistä ehkä äkkiseltään nyanssilta kuulostavaa, noin niin kuin miljoonamielessä, mutta erittäin tärkeää huomiota lisätalousarviosta.

Ensimmäisenä harrastamisen Suomen malli, mihin tulee viisi miljoonaa lisäeuroa. Me tiedetään kaikki, tässäkin salissa on loputtomiin puhuttu siitä, mitkä ovat liikkumattomuuden kustannukset tälle maalle sekä nuorten että ikääntyneempienkin kohdalla. Puhutaan myös miljardiluokan kustannuksista, kansanterveysvaikutuksista, ja kun ne nyt eivät ole oikein tuntuneet iskevän, niin tämä on jossain määrin tulevaisuudessa myös varautumiskysymys. Meillä on esitetty uskottavia arvioita, että meillä ei ole reilun kymmenen vuoden päästä enää fyysisiin töihin kykeneviä yli 50-vuotiaita ihmisiä. Minä ainakin lasken sotilaan myös fyysistä työtä tekeväksi ja toivon, että tähän kansalliseen ylipainoepidemiaan ja liikkumattomuuden ongelmiin paneudutaan sillä vakavuudella, mitä se vaatii. Tämä on hyvä alku ehdottomasti.

Toinen asia, mistä olen erittäin iloinen, on tänään läpi äänestetty 65-vuotiaitten valinnanvapauskokeilu, mihin ilmeisesti edustaja Lindénkin viittasi äsken. Koska sosiaalidemokraatit edellisen Kela-paketin hyväksyivät yksimielisesti, niin ilmeisesti tämä on se ainoa ongelma. Salikeskustelun aikana toissailtana katsoin, kuinka seuraavalle päivälle omalla kotiseudullani kolmella palveluntarjoajalla oli 222 vapaata lääkäriaikaa. Katson sen näinä aikoina ihan järkeväksi, että me yritetään löytää resurssit sieltä, missä niitä käytettävissä on, ja käyttää niitä kohtuukustannuksilla, kohtuukustannuksilla sekä yhteiskunnalle että potilaalle. Ja niin kuin kaikki tietävät, tässä on alennettu omavastuuosuus ja tässä on hintakatto, niin katsoisin molempien kriteerien täyttyvän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.32 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Muutama sana vielä taloudesta ennen kesätaukoa, niin ei sitten pääse unohtumaan nämä talouden asiat, koska syksyllä näitä jälleen tässä samassa salissa tulemme käsittelemään.

Velkaantuminen tosiaan kiihtyy osittain, koska hallitus ei ole onnistunut työllisyyden hoidossa. Edustaja Suhonen tuossa juuri hetki sitten listasi erittäin pitkän listauksen, mitä on tehty työmarkkinoilla. Voisi jopa käyttää termiä, että siellä on niin kuin ”häärätty” aika lailla paljon palkansaajan aseman polkemiseksi, ja ne eivät ole sitä kasvua tuoneet eivätkä työpaikkoja tuoneet. Konkurssien määrä on kasvanut kasvamistaan. Eli tämä luottamuspuola on työmarkkinoilla kyllä todella suuri, ja se heijastuu ihan selvästi kyllä talouteen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Myöskin Euroopan surkein työllisyyspolitiikka vie meitä yhä syvemmälle talouden suohon. Tämä tulee esiin lisätalousarvion verotulojen lähes puolen miljardin romahduksena, ja verotulojen jatkuva romahtaminen kertoo karusti siitä kyllä, että talouspolitiikassa on epäonnistuttu. Varakkaille velaksi annettavat veronalennukset eivät suurinta osaa palkansaajista kuitenkaan lämmitä. Nyt pitäisi vahvistaa luottamusta talouteen ja saada investoinnit liikkeelle. Pitää löytää se pitkä yhteinen teollisuuspoliittinen katse, mistä olen tässä salissa viime aikoina paljon puhunut.

Jos kuitenkin positiivista vielä tähän loppuun hakisi kesän kunniaksi, niin kyllä lisätalousarviossa on lisäyksiä tarpeellisiin ja välttämättömiin kohteisiin, kuten puolustukseen ja turvallisuuteen. Tänään kyseisestä aiheesta käytiinkin varsin hyvä keskustelu tässä salissa, sopuisakin keskustelu, ja siinä yhteisiä aihealueita löytyi hyvinkin paljon. Toivoisin, että tästä teollisuuspolitiikasta löydettäisiin yhtä lailla sellainen yhteinen aihe, mitä voidaan viedä eteenpäin semmoisella kymmenen vuoden katseella, koska minä uskon, että sieltä löytyy meille niitä mahdollisuuksia, että päästään siihen aitoon kasvuun. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

17.34 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Vuoden toiseen lisätalousarvioesitykseen sisältyy monia tärkeitä kohteita, ja nostan niistä ensimmäisenä esille rahoituksen Kela-korvauksiin liittyvään valinnanvapauskokeiluun. Kuten täällä on mainittu, 65 vuotta täyttäneet henkilöt pääsevät ensi syksystä alkaen yksityislääkärin vastaanotolle julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruusella omavastuulla eli noin 28 eurolla. Tämän korvauksen voi saada kolme kertaa kalenterivuodessa, ja esitys helpottaa terveydenhuollon jonojen purkamista ja parantaa 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden hoitoonpääsyä. Nämä ovat mielestäni erittäin kannatettavia tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Ronkainen ja monet muutkin edustajat edellä hyvin kuvasivat, hallitus panostaa lisätalousarviossa myös suomalaisten turvallisuuden vahvistamiseen. Se on erittäin tärkeää tällaisena aikana, jona maailma on mullistuksessa Venäjän aggression vuoksi, ja nähdäkseni myös oppositio jakaa erittäin aiheellisesti tämän saman tilannekuvan. Tähän lisätalousarvioon sisältyy muun muassa 41 miljoonan euron lisäys turvallisuuden valmiuspakettiin, mukaan lukien väestönsuojelu, Rajavartiolaitoksen toimintamenot ja vaaratiedottaminen, ja myös poliisi ja Tulli saavat lisää resursseja — ja hyvä niin.

Arvoisa puhemies! Totean tässä lopuksi, että maamme turvallisuuden kannalta on hyvin tärkeää myös se, että Suomi tulee mitä ilmeisimmin irtautumaan pian jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta, ja siitä erityiskiitos hallitukselle, joka on vienyt asiaa eteenpäin. Kyse on sekä turvallisuuden että talouden kannalta järkevästä päätöksestä, ovathan jalkaväkimiinat hyvin tehokas ja edullinen puolustusase, mikä on suotavaa tietenkin myös valtiontalouden näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.36 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä aiemmin vähän moitittiin oppositiota ja kyseltiin vaihtoehtoa, niin sanoisin kyllä hallituspuolueille, että ihan itsekkin pääsisitte jo varsin pitkälle siinä, jos peruisitte ne omat toimenne, joilla te heikennätte julkista taloutta. Te olette löytäneet miljardin rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyk-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

siin, ja luulisi teillä ehkä hieman hälytyskellojen soivan siinä vaiheessa, kun Valtiontalouden tarkastusvirasto sanoo, että hallitus omilla toimillaan kehysriihessä, omilla päätöksillään, heikentää julkista taloutta ja lisää velkaa. Eli hyvin pitkälle jo pääsisitte, jos näitä omia heikentäviä toimianne peruisitte. Oppositiossa SDP ei luonnollisestikaan tällaista politiikkaa tekisi. Tekisimme paljon oikeudenmukaisempaa veropolitiikkaa.

Sanon vielä sen, puhemies, että kun tuolla valtiovarainvaliokunnassa kuuntelimme asiantuntijoita, niin en löytänyt kyllä juurikaan asiantuntijoita, jotka olisivat kovasti kannattaneet tätä yhteisöveron laskua, päinvastoin aika paljon todettiin, että tämä on nimenomaan hyvin kallis ja hyvin tehoton. Kyllä tässä talouden tilanteessa olen todella huolissani, että yli 800 miljoonaa löytyy sitten tähän toimenpiteeseen, jolla ei edes kovinkaan todistettavasti saada syntymään sitä kasvua ja niitä työpaikkoja, joita kovasti kaivataan.

Mitä tulee näihin muihin veronkevennyksiin, niin vaikka täällä hyvin mielellään hallituspuolueet kertovat, että tässä nyt pieni- ja keskituloisten veroja kevennetään, niin kyllähän tässä on käynyt ilmi, että kun toisaalla tehdään veronkiristys — esimerkiksi tämä ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poisto, tämä kostovero, on tulossa, [Arto Satonen: Kostovero!] samoin esimerkiksi työhuonevähennys ollaan poistamassa — niin lopputuloksena, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, voi käydä niin, että joillekin palkansaajille, niille pienituloisimmille, voi jäädä rahapussi jopa pakkasen puolelle. Ja olemmehan esittäneet esimerkin, että esimerkiksi järjestäytynyt opettaja saa viisi euroa kuukaudessa, kun taas ministeriaitiossa tullaan saamaan noin 5 000 euroa vuodessa, ja en minä usko, että kovinkaan moni ihminen pitää tätä kauhean reiluna tai kauhean oikeudenmukaisena veropolitiikkana. [Timo Suhonen: Hallitus pitää!] Siksi minä toivoisin, arvoisat hallituspuolueet, että voisitte nyt katsoa peiliin ja hieman tuoda oikeudenmukaisuutta tähän linjaan ja myös talouspoliittista viisautta. Sitä nimittäin juuri nyt tarvittaisiin.

Mehän olemme SDP:ssä esittäneet muun muassa pieni- ja keskituloisten verotusta keveämmäksi jo tälle vuodelle, puolella miljardilla jo tälle vuodelle. Se olisi suhdannepoliittisesti ollut erittäin onnistunut toimi, ja nimenomaan pieni- ja keskituloisille painottaen. Samalla olemme esittäneet muun muassa pienten yrittäjien tukemista nostamalla tätä arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa. Toivoisin, että esimerkiksi tästä hallituspuolueet voisivat ottaa kopin. Se olisi oikein hyvä kasvutoimi, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

17.39 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron ihan sen takia, mitä tässä lisätalousarviossa on liittyen muun muassa siihen, että puolustusministeriön määrärahoja merkittävästi korotetaan ja siellä myöskin huomioidaan Ukrainaan toimitetun puolustusmateriaalin korvaaminen ja sitten myöskin muita turvallisuuteen liittyviä asioita. Sitten täällä mainittiin aikaisemmin — edustaja Väyrynen mainitsi — harrastustakuu, jota myös itse pidän tärkeänä.

Eli tarkoitukseni oli kehua tätä hallituksen hyvää lisätalousarvioesitystä. Mutta en voi olla kommentoimatta kyllä myöskään niitä puheenvuoroja, jotka tässä nyt tulivat sinä aikana, kun tässä olin kuuntelemassa. Täytyy kyllä edustaja Suhosen puheenvuorolle antaa siinä mielessä tunnustusta, että hän on selvästi kyllä kärryillä siitä, mitä hallitus on tehnyt. Hän mainitsi kaikki ne hyvät uudistukset, jotka hallitus on tehnyt. [Timo Suhonen: Osan, vain osan!] Ainoa virhe siinä oli kyllä se, että... Kehottaisin vielä, että edustaja Suhonen voisi tutustua valtiovarainministeriön sivuilla oleviin laskelmiin, joissa on näiden uudis-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

tusten työllisyysarviot laskettu. Kun te puhuitte esimerkiksi siitä, että tällä työttömyysturvauudistuksella ei ole mitään työllisyysvaikutusta, niin valtiovarainministeriön arvio on, että se on 40 000, ja aikuiskoulutustuen poistolla se on muistaakseni 10 000, ja suurimmalla osalla näistä muistakin, jotka mainitsitte, sieltä löytyvät kyllä arviot.

On tietysti niin, että suhdanne vaikuttaa siihen, koska nämä realisoituvat. Ja tässä tulee itse asiassa niin käymään, että jos te, hyvät sosiaalidemokraatit, seuraavassa hallituksessa olette, te tulette vielä näitä uudistuksia kiittämään, koska tämä tulee helpottamaan sen tulevan hallituksen tilannetta. Voi olla, että se helpottaa tämänkin hallituksen tilannetta, jos tämä kasvu lähtee tämän vaalikauden lopulla liikkeelle, mutta sehän riippuu tietysti paljon siitä, mitä Ukrainan sodassa tapahtuu, mitä tapahtuu kauppasodassa EU:n ja Yhdysvaltain välillä, mitä ylipäättään geopolitiikassa tapahtuu. Kaikki tietävät, että tämänkin päivän tapahtumat vaikka Iranin ja Israelin välillä vaikuttavat tähän maailmantalouteen.

Mutta yksi asia täytyy tässä heti myöskin mainita, kun yksi edustaja Suhosen mainitsema kohta oli vientivetoinen palkkamalli. [Pia Viitasen välihuuto] Muistan täällä hyvin, kun se vientivetoinen palkkamalli tänne eduskuntaan tuotiin. Aivan välittömästi täällä oli välikysymys vastassa. Oppositio jätti välikysymyksen, ja välikysymyksen pääargumentti oli se, että tämä johtaa siihen, että naisvaltaiset julkisen sektorin alat jäävät ikuisen palkka-kuoppaan. No, kuinka kävi? Kun ensimmäinen sopimus tämän lain voimaantulon jälkeen tehtiin juuri nyt — ja työmarkkinoilla ei muutenkaan ole mitään kaaosta tällä hetkellä — niin siellähän jatkettiin tätä palkkaohjelmaa, ja siinä nimenomaan naisvaltaiset julkisen sektorin alat — opettajat, sairaanhoitajat ja muut — huomioitiin heti ensimmäisessä sopimuksessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Eli heti ensimmäinen sopimus osoitti sen argumentin vääräksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, edustaja Suhonen, vastauspuheen-vuoro, minuutti.

17.43 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen tarkkaan ottaen oli tietysti oikeassa siinä, että kun luetteloin näitä työelämäheikkennyksiä työntekijöitä koskien ja kun luetteloin siellä näitä työttömyysturvaan liittyviä leikkauksia, niin toki niillehän on, kuten aivan oikein edustaja Satonen mainitsi, arvioitu joku niin sanottu työllisyysvaikutus.

Mutta sitten sen haluan todeta tässä vielä tarkennukseksi, että näille varsinaisille työelämäuudistuksille — lakko-oikeuden rajoittamiset ja muut, vientivetoiset palkkamallit ja paikalliset sopimiset sun muut — ei valtiovarainministeriö ole pystynyt laskemaan tosiasiallisia työllisyysvaikutuksia. Täällä salissa olemme kuulleet, kun valtiovarainministeri on todennut, että niillä voidaan arkijärjellä olettaa olevan jonkinlaisia vaikutuksia. Siis tosiasiallisia, oikeita arvioita edes ministeriö ei ole pystynyt niille laskemaan. Tämän haluan vielä tähän loppuun sanoa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No, sitten vielä Satonen, vastauspuheenvuoro, minuutti.

17.44 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän me lähennyttään jo edustaja Suhosen kanssa, mikä on kyllä huolestuttavaa. [Naurua — Jaana Strandman: Juuri näin, juuri näin!] Mutta tältä osin voi kyllä todeta, että se on kyllä aivan totta,

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

että valtiovarainministeriön laskentamallit pystyvät laskemaan näille sosiaaliturvauudistuksille malleja, mutta niillä ei ole sellaista laskentamallia, että ne voisivat esimerkiksi tälle vientivetoiselle palkkamallille laskea tarkan vaikutuksen. Siellä voidaan sanoa, että se on positiivinen. Sama koskee työrauhaa, mutta ne eivät voi laskea tarkkaan, koska ei ole sellaista laskentamallia olemassa. Mutta kyllä minä aika lailla varma olen, että jokainen ymmärtää sen, että jos meidän viennin kilpailukykyä vahvistetaan sillä, että palkkaratkaisut ovat maltillisia — joita ne itse asiassa ovat muuten olleet ja ovat olleet tälläkin kierroksella — niin kyllä sillä suhteessa siihen, että meillä isojen riitojen jälkeen palkat nousisivat korkeasti, on aikamoinen vaikutus työllisyyteen ja talouteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistalle. — Edustaja Lindén.

17.45 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt ihan niin sanotusti aikuisten oikeasti jokainen ymmärtää, että samaan aikaan ei voida alentaa veroja, tehdä välttämättömiä hyviin tarkoituksiin kohdennettuja määrärahojen lisäyksiä ja sitten saada velan kasvu kuriin. Senhän ymmärtää jokainen. Nythän hallitus itse päätteli, että se luopuu tästä äsken mainitsemastani kolmannelta tavoitteesta, siitä velan saamisesta kuriin, eli lisää sitä velkaa miljardilla, koska alennetaan veroja ja sitten tehdään määrärahalisäyksiä. Niin kuin sanoin, yleensä määrärahalisäykset tehdään hyviin tarkoituksiin.

Tässä tuntuu nyt jotenkin niin, että melkein hallituksen ja opposition roolit ovat vaihtuneet keskenään, kun hallituksen puolelta olosuhteissa, joissa velkaa lisätään miljardilla, kerrotaan, mihin erilaisiin hyviin tarkoituksiin niitä menoja laitetaan lisää. Näinhän tässä nyt niin kuin tapahtuu. Hallituksen ensimmäinen tavoite oli saada se velka kuriin, ja kahden vuoden päästä todettiin, että eihän se onnistu. Osin siihen on myötävaikutettu itse tekemällä esimerkiksi sosiaaliturvaan senkaltaisia leikkauksia, jotka ovat vähentäneet kulutuskysyntää.

Sitten seuraavan kommentin osoitan tässä edustaja Saviolle, jonka puheenvuoroja paljon arvostan, mutta se oli kovin erilainen puheenvuoro kuin seuraava sitaatti, jonka luen, joka on tällä hetkellä korkeimmassa asemassa hyvinvointialueilla olevan perussuomalaisen päättäjän vaalikonevastaus. Se kuuluu näin: ”Ymmärrän, että poikkeustilanteissa voidaan lyhentää hoitajonoja esimerkiksi palvelusetelien avulla tai Kela-korvauksella tullaan pienesti vastaan siinä, että jotkut käyvät omalla rahalla yksityisessä hoidossa. Yksityinen terveydenhuolto kuitenkin tavoittelee aina voittoa, ja tämän vuoksi julkiset rahat on kannattavampaa suunnata julkisen terveydenhuollon toimivuuteen.” Tämä on suora sitaatti vastauksesta vaalikoneeseen korkeassa asemassa olevalta perussuomalaiselta päättäjältä.

Ja vielä viimeisenä asiana: Parasta, mitä meidän taloudessa tällä hetkellä tapahtuu, on se, että keväällä saatiin kohtuullisen hyvät palkankorotukset — julkisella sektorilla yhteensä 7,8 prosenttia ja sen päälle vielä sitten kehittämisohjelma 1,8 prosenttia — vaikka hallitus teki kaikkensa ammattiyhdistysliikkeen painostusvoiman heikentämiseksi muun muassa niillä ratkaisuilla, joita edustaja Suhonen täällä luetteli. Tämä tuo kulutuskysyntää. Tämä elvyttää taloutta. Tämä on ehdottomasti parasta, mitä meidän talouspolitiikassa on viime päivinä, viime kuukausina tapahtunut. Eikä ole hallituksen ansiota. [Timo Suhonen: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

17.48 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous on kurjassa tilanteessa. Olemme eläneet yli varojemme. Velkasuhteemme on yli 80 prosenttia. [Aki Lindén: Ja vielä pahenee tässä!] Julkisen talouden sopeuttaminen on välttämätöntä. Muuttunut turvallisuustilanne tuo haasteita, ja maamme puolustusmenojen kasvu on tosiasia. Rahoitusta menee muun muassa väestönsuojeluun ja Rajavartiolaitokselle.

Meidän on välttämätöntä tehdä sopeutustoimia ja leikkauksia. Tähän savottaan tarvitaan ylivaalikautinen työ, johon myös oppositiopuolueiden on syytä aidosti sitoutua. Uusia mahdollisia leikkauksia on kohdistettava toissijaisiin kohteisiin, kuten kehitysyhteistyöhön. Oman maamme kansalaisten asioiden tulee olla ensisijaisia.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Suhonen luetteli mainiosti nykyhallituksen merkittäviä työllisyystoimia. Nämä työllisyystilannevaikutukset eivät ole vielä päässeet täysimittaisesti toteutumaan suhdannetilanteesta johtuen, joten on vastuutonta esittää niitä nollina täällä salissa. Hallitusohjelmaa on päästy toteuttamaan vasta vajaan kahden vuoden ajan.

Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin täällä on väitetty SDP:n edustajan suulla, maan hallitus on keventänyt verotusta pieni- ja keskituloisilla, [Pia Viitanen: Mitä jää käteen?] millä on vaikutusta maamme ostovoiman kasvuun. Pyydänkin nyt opposition edustajia tekemään yhteistyötä eri toimin. Täällä salissa opposition edustajat vastustavat lähes kaikkia hallituksen toimia. Vastuunkantajia peräänkuulutan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

17.50 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Varasin puheenvuoron heti, kun huomasin edustaja Lindénin varanneen omansa, koska tiesin, että kommentoitavaa tulee joka tapauksessa.

Palaisin vielä tähän teidän siteeraamaanne korkeassa asemassa olevaan hyvinvointialueen päättäjään. Se oli varsin validi sitaatti sinänsä. Kun olette kovasti moittineet tätä valinnanvapausmallia, niin tässä nyt on nimenomaan reagoitu näihin voitontavoittelupelkoihin. Eli meillä on hintakattoja, meillä on myös omavastuu, toimistomaksuja ei voi periä. Tässä on nimenomaan näihin huoliin reagoitu. Ja niin kuin olen moneen kertaan sanonut, niin yritetään huolella seurata, mitä tästä tulee, kuinka paljon potilaita siirtyy, mitä tapahtuu laboratoriotutkimuksille. Nämä huolet on huomioitu, ja siinä mielessä tässä on menty aivan oikeaan suuntaan.

Sitten mitä tulee edustaja Viitasen puheenvuoroon, niin teillä ilmeisesti, ymmärsin, hierittää kaikista eniten tämä marginaaliveron alennus, johon te viittaatte rikkaitten ja hyvätuloisten alennuksella. [Pia Viitanen: Yhteisövero myös!] — Kyllä minä ymmärsin, että ilmeisesti rikkaitten veronalennuksella viittaatte nimenomaan tähän marginaaliveron alennukseen — ja viittasitte myös siihen, että sieltä saadaan 5 000 euroa lisää vuodessa, mutta kyllä minä vain siinä mielessä rauhoittaa teitä, että ei siellä edelleenkään saada, vaan niin kuin edustaja Eerola tässä äsken ilmoitti, niin valtio ottaa vain vähemmän. Kyllä minä vakuutan, että progressiivinen verotus tekee edelleen sen, että hyvätuloiset eivät pidä itseään saajina silloin vuoden lopussa. Kyllä tässä edelleen hyvätuloiset kantavat sen suuren vastuun tästä veron potista.

Ja toinen huomio: Kun viittasitte asiantuntijoihin, niin itse asiassa marginaaliveron alennuksen suhteen asiantuntijatkin ovat tätä kannattaneet. Valtiovarainministerikin on nyt monta kertaa tuolta pöntöstä sen sanonut, että tässä on erittäin hyvät laskelmat siitä, miten se maksaa itsensä takaisin. Jos valtiovarainministerin viesti ei mene perille, niin ei se var-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

masti minunkaan kertomanani mene, mutta haluan sen kuitenkin tässä keskustelussa mainita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

17.52 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Niin, se on aivan totta, että valtion velanotto kasvaa tämän lisäbudjetin myötä 944 miljoonaa, ja se tapahtuu kahdella tavalla:

Toisaalta tulot pienenevät 485 miljoonaa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että suhdannetilanne on heikko. Suhdanne tulee maailmalta, muun muassa Yhdysvaltain tullipolitiikka vaikuttaa. Sitten myöskin kotimaassa kuluttajien kokemaa inflaatio on enemmän kuin todellinen inflaatio on, ja sitä kautta kulutus saattaa olla pienempi kuin mitä se voisi olla.

Sitten taas toisaalta menot kasvavat 757 miljoonaa. Tämä johtuu uudelleenbudjetoineista sekä ajoitusmuutoksista. Menojen osalta me teemme satsauksia puolustukseen. Puolustusvoimien tilausvaltuuksia nostetaan 130 miljoonaa, ja sitten Laivue 2020 saa 78 miljoonaa lisää. Liikennehankkeisiin tehdään isoja muutoksia väylänpitoon, ja siellä on myöskin näitä ajoitusmuutoksia. Sitten tämä valmiuspaketti, väestönsuojelun ja kyvykkyyksien nosto, 41 miljoonaa. Maanpuolustuskoulutusyhdistys saa yhden miljoonan lisäyksen, ja sillä saadaan lisää koulutuspäiviä. Sitten nostan vielä esille sen, että menojen puolella myös valtion palkkamenoihin tulee 51 miljoonan lisäys sopimusneuvotteluitten tuloksena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.53 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On ehkä vielä hyvä kerrata se tosiasia, että kun usein osoitellaan edellistä hallitusta, kun puhutaan velkaantumisesta, niin tosiasia on se, että tämä hallitus ottaa eniten velkaa koko Suomen historiassa. Se ottaa enemmän velkaa kuin jopa edellinen, parhaansa hallitus, ja siinä suhteessa luulisi, että hälytyskellot jo soisivat siellä hallituspuolueissa ja suunnanmuutosta tapahtuisi myös tässä. [Jari Ronkaisen välihuuto]

Minun on myös, puhemies, aivan pakko sanoa, että minusta on silloin tällöin aina kovin häkellyttävää kuunnella sitä, kuinka innokkaasti erityisesti perussuomalaiset täällä puolusteleivat leikkauksia pienituloisilta sekä rikkaiden veronkevennyksiä. Tämä on aivan toista kuin se, kun vielä ennen vaaleja me kuulimme puheenjohtaja Purran suulla, että pienituloisilta leikkaaminen ”ei meille käy”, [Timo Suhosen välihuuto] mutta nyt on käynyt ja hyvin on käynyt, ja sitten vielä päälle käyvät myös rikkaiden runsaat veronkevennykset. Minä ymmärrän kyllä, että sieltä kokoomuksesta kovasti puolustellaan sitä, että kaikkein rikkaimmat ja kaikkein varakkaimmat saavat veronkevennyksiä, mutta sitä minä hieman aina ihmettelen, kun mietin näitä puheita vaalien alla, että miten ihmeessä perussuomalaiset nämä voivat hyväksyä. [Jari Ronkaisen välihuuto]

Puhemies! Sitten vielä tähän työllisyyteen sen verran, että tulostauluhan ei valehtele, ja tällä hetkellä hallituksen 100 000:n työllisyystavoite on kymmeniätuhansia miinuksella. [Timo Suhonen: Oho!] Kyllä hallituspuolueet nyt jollakin tavalla ovat myös selityksen velkaa, sillä kyllä me senkin muistamme, että oliko se edustaja Marttinen, nykyinen ministeri, vai kuka, joka lupasi jo viime vuodelle 60 000 työpaikkaa lisää, ja nyt meillä on kymmeniätuhansia miinuksella tämä saldo. Tietenkin tämä osaltaan vaikuttaa siihen, että hallitus huonolla työllisyyden hoidollaan on omin toimin tätäkin kautta aiheuttanut miljardien aukkoja talouteen.

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

Eli kyllä tämä talousyhtälö on aivan mahdollon näillä hallituksen resepteillä, ja toden totta nyt tarvittaisiin kyllä suunnanmuutosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myös tämä kohta on aikarajoitettu, ja periaatteessa se aika loppuu tasan kello 18. Myönnän nyt kuitenkin nämä kolme puheenvuoroa vielä, mutta jos sitten tulee lisää, niin ne siirtyvät sitten myöhemmälle illalle. — Suhonen.

17.55 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun taloudesta puhutaan, niin siihen liittyy työllisyys, kuten tässä useassa puheenvuorossa olemme kuulleet. Vielä halusin kysyä — valitettavasti entinen työministeri, edustaja Satonen, poistui paikalta — lähinnä sitä polttavaa kysymystä nyten hallituspuolueitten edustajilta, että miten se nyt menee, se henkilökohtaisen irtisanomisen helpottaminen ja sen alisuoriutumisen kirjaaminen lakiin. Onko se nyt siellä hallitusohjelmassa, vai eikö se nyt ole siellä? Perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että se ei kuulu sinne ja se ei saisi tulla, ja kokoomus on sitä mieltä, että kuuluu ja se tulee ja se toteutetaan. Kyllä minua kiinnostaa edustajana se, miten tässä asiassa nyt mennään: mennäänkö kaksilla rattailla vai kaatuuko peräti hallitus tämän asian takia vai meneekö se kuitenkin niin, että perussuomalaiset myöntyvät tässäkin asiassa kokoomuksen vietäväksi, ihan niin kuin näissä aiemmin luetelluissa työelämän kurittamiskysymyksissä ja duunareitten kurittamispäätöksissä. Vaikka perussuomalaiset väittivät tietysti ennen vaaleja olevansa työväenpuolue, niin kyllä nämä toimet näyttävät valitettavasti ihan jotain muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

17.57 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kädenojennuksena sinne puhemiehelle päin, kun puhemies mukavalla tavalla päätti vielä antaa tämän keskustelun aivan lyhyen aikaa jatkua, jätän omasta puheenvuorostani sairausvakuutuskysymyksen käsittelyn kokonaan pois ja hyvin lyhyesti keskityn ihan kahteen asiaan, kun haluan vastata tässä käydyssä keskustelun aikana esille nousseisiin asioihin.

Itse en ole sanonut enkä ole huomannut ryhmätovereidenikaan täällä sanovan koskaan sitä, että koko se talouden tilanne, joka Suomessa nyt on ja joka on todella heikko, olisi seurausta hallituksen politiikasta. Mutta erittäin merkittävällä tavalla hallituksen politiikka on tähän kuitenkin vaikuttanut, koska tässä suhdanteilanteessa mielestämme on harjoitettu vääränlaista politiikkaa. En oikein itse voi hyväksyä sellaista logiikkaa, että ongelmat johtuvat kokonaan suhdanteesta mutta sitten, jos alkaa mennä paremmin, se onkin hallituksen ansiota. Jos suhdanne maailmalla kääntyy parempaan suuntaan ja meillä alkaa talous ja vienti vetää, niin eikö sekin sitten ole suhdanteen parantumisen vaikutusta? Eli tämä on hyvin epäloogista, että vain hyvät asiat ovat hallituksesta lähtöisin mutta huonot asiat ovat niin sanottuja ulkoisia asioita.

Ja mitä tulee verotukseen, niin sanonpa nyt suoraan vähän poikkeuksellisella tavalla, että itsekin melko hyvätuloinen ihmisenä — taisi vähän yllätyksekseni viime vuoden verotietoja tai, anteeksi, oliko se toissa vuoden verotietoja, julkistettaessa tulla joku lehti kirjoittaneeksi, että olin jonkunäköisessä ykkösasemassa tässä eduskunnan tulotaulukossa — olen sitä mieltä, että kyllä meillä nyt tehdään väärin, kun meillä alennetaan yhteisöveroa ja merkittävällä tavalla aiotaan suurituloisten palkka- ja tuloveroa alentaa. Siis 1,2 mil-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

jardista, mikä on laskettu tähän tuloveroalennukseen, puolet tulee yli 75 000 vuodessa tie-naaville. Ja sitten on tämä yhteisöveron vaikutus. Tämä on käytännössä puolentoista miljardin veronalennus kaikkein parhaassa asemassa olevalle osalle tässä yhteiskunnassa, samaan aikaan kun meillä on nämä ongelmat, jotka Suomessa tällä hetkellä ovat ja jotka pitäisi ratkaista. Tässä on se ero meidän ja hallituksen välisessä politiikassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning, ja sitten siirrytään toiseen asiaan.

17.59 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarvion luvut kertovat kyllä vakavasta suunnasta. Verotulojen romahdus, lähes puoli miljardia euroa, ja ennätyksellinen 13,2 miljardin euron velanotto kertovat kyllä epäonnistuneesta talouspolitiikasta.

Tämä hallitus tuli valtaan lupauksilla lopettaa velkaantuminen, mutta nyt velka kasvaa nopeammin kuin koskaan. Työttömyys kasvaa, valtion menot kasvavat, mutta luottamus talouteen ei vahvistu. Kuluttajien varovaisuus ja yritysten konkurssit lisääntyvät jatkuvasti. Kasvua vauhdittavista toimista ei ole tietoaakaan. Hallitus päätti verohelpotuksista, jotka toteutuvat vasta vuoden päästä ja painottuvat kaikkein suurituloisimmille. SDP esitti vaihtoehtobudjetissaan jo tälle vuodelle pieni- ja keskituloisille veronkevennyksiä, jotka olisivat tukeneet kysyntää ja ostovoimaa välittömästi. Ne olisi voitu rahoittaa ilman lisävelkaa leikkaamalla tehottomista tuista.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa on tarpeellisia menolisäyksiä esimerkiksi puolustukseen. Pidän tätä hyvänä asiana, mutta nekin olisi voitu osin rahoittaa uudelleen kohdentamalla nykyisiä menoja. Suomi tarvitsee nyt vastuullista ja oikeudenmukaista talouspolitiikkaa, ei myöhästyneitä ja väärin kohdistettuja ratkaisuja.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 ja 5 §:n sekä luonnonsuojelulain 35 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2025 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 9/2025 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Ensimmäisenä edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.01 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Pohjois-Suomi ei ole vain haja-asutusta tai luonnonrauhaa, se on tulevaisuuden energiakeskus. Tuuli puhaltaa meillä enemmän

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

kuin missään muualla Suomessa. Meillä on tilaa, tahtoa ja teknologiaa. Jotta nämä mahdollisuudet muuttuvat investoinneiksi, liiketoiminnaksi, tarvitaan myös hallintoa. Tämä lakiesitys on tärkeä askel juuri siihen suuntaan. Tavoitteena on sujuvoittaa uusiutuvan energian lupamenettelyjä, vahvistaa ympäristönsuojelua ja rakentaa selkeämpää reittiä puhtaalle siirtymälle.

Arvoisa puhemies! Meillä Pohjois-Pohjanmaalla juuri tämä kysymys on nyt ajankohtainen. Tuulivoimainvestoinnit, vetytalous ja biokaasuhankkeet edellyttävät kaikki nopeaa ja ennakoitavaa lupamenettelyä. Tällä hetkellä luvitus on usein hajallaan, hidasta ja epävarmaa. Tämä laki kokoaa asiat yhteen ja tuo ne helposti saataville. Erityisesti uuden mallin nopean kehittämisen alueet ovat pohjoiselle tärkeitä. Kun kunta nimeää alueen sopivaksi energiantuotantoon, voidaan osa luvista hoitaa nopeammin ja kevyemmin, kuitenkin tinkimättä ympäristönsuojelusta. Tämä tuo työtä, verotuloja ja energiaomavaraisuutta mutta myös vastuuta kunnille päättää oman alueensa tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on korostanut, että yhteyspisteviranomaisen rooli on avainasemassa tämän lain kannalta. Sen tehtävänä ei ole enää vain seurata vaan myös varmistaa lupien eteneminen. Tämä on aivan oikein, varsinkin kun kyse on kymmenien miljoonien eurojen hankkeista, jotka voivat vaikuttaa koko alueen talouteen. Pohjoisessa tarvitsemme päätöksiä, jotka mahdollistavat, eivät hidasta. Tämä esitys tekee juuri sen: mahdollistaa. Samalla huolehditaan siitä, että peltomaita ja metsätalousalueita suojellaan ja että energiaratkaisuja ei rakenneta ruokaturvan kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Kyse ei ole vain energiapolitiikasta. Tämä on aluekehitystä, investointiympäristön vahvistamista ja kansallisen kilpailukyvyn rakentamista. Pohjois-Suomelle tämä on mahdollisuus, kunhan hallinto pysyy sen vauhdissa mukana. Kannatan esitystä ja kiitän valiokuntaa myös pohjoisen näkökulmien huomioimisesta. Meillä on tuulta, tahtoa ja nyt myös työkalut. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

18.04 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tänään esitystä, jolla ehdotetaan muutoksia uusiutuvan energian lupamenettelyihin sekä ympäristövaikutusten arviointiin. Esityksen tavoitteena on panna täytäntöön EU:n uusiutuvan energian direktiivin vaatimuksia ja nopeuttaa uusiutuvan energian hankkeiden lupaprosesseja. Tämä on linjassa sen kanssa, mihin suuntaan myös perussuomalaiset ovat toistuvasti kehitystä toivoneet: vähemmän byrokratiaa, nopeampia lupapäätöksiä ja vahvempaa kotimaista energiaomavaraisuutta.

Arvoisa puhemies! Suhtaudun esitykseen myönteisesti. On välttämätöntä, että Suomi kykenee vauhdittamaan uusiutuvan energian investointeja erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa teknologia on kehittynyttä, ympäristövaikutukset ennakoitavissa ja hankkeet selkeästi paikallisesti hyväksytyjä. Nopeuttaminen ei kuitenkaan saa tarkoittaa oikaisemista ympäristövelvoitteista. Esityksessä esitetään erityisiä nopean kehittämisen alueita, joilla lupakäsittely voisi olla merkittävästi sujuvampaa. Kunnat voivat vapaaehtoisesti ehdottaa tällaisia alueita, jotka tuleva Lupa- ja valvontavirasto vahvistaisi.

Arvoisa puhemies! Otan tässä yhteydessä vielä loppuun esille hallituksen ilmastopoliitiikan linjan. Hallitusohjelmassa linjataan selkeästi, että tämä hallitus ei omilla päätöksillään tai politiikkatoimillaan nosta kansalaisten arjen kustannuksia tai heikennä elinkeino-

Pöytäkirja PTK 69/2025 vp

elämän kilpailukykyä. Tämä esitys on linjassa kirjauksen kanssa, ja sen vuoksi kannatan tätä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 42/2025 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 19.6.2025 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.34.

Pöytäkirjan vakuudeksi: